

ИЗБОРИТЕ

Рухнаха
много
митове

на стр. 4

ПРИЗВАНИЕ

Д-р Дечо Дечев
е сред водещите
болнични
мениджъри

на стр. 19

Actavis

Наг **700 000** читатели всяка седмица

Брой 21 (102), 3 - 9 юни 2014 г. (год. III)

ЖИВОТЪТ ДНЕС

www.jivotatdnes.bg

Разпространява се
безплатно

**Президентът
Петър Стоянов:
Вярвам в новото
българско
възраждане**

Интервю на Петър ГАЛЕВ на стр. 7

**Във всички
държави
националните
теми
надделяха
в еуровота**

на стр. 5

**Реални ли са
намеренията
за по-евтин
ток**

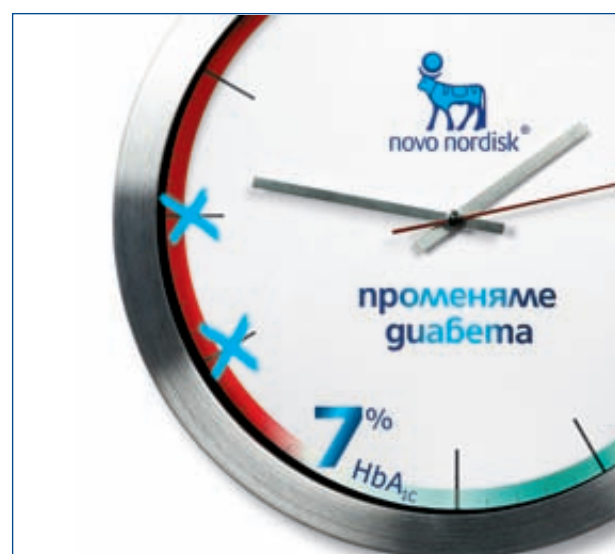
на стр. 6

**Кантора
Кредити
и депозити
също се
наследяват**

на стр. 16

**Спорт
Андрей
Кендеров взе
приза в тенис
турнира
„Амбинор къп“
за лекари**

на стр. 31

Гликираният хемоглобин (HbA_{1c}) е златен стандарт за оценка на лечението на захарния диабет и е критерий за дългосрочния му контрол. Той отразява средната кръвна захар през последните 2-3 месеца. За повечето пациенти целта е да се постигнат и поддържат HbA_{1c} <7%, за да се намали рискът от съдови усложнения. Целта се индивидуализира в зависимост от продължителността на диабета, наличните сърдечносъдови и други съпътстващи заболявания и усложнения на диабета.

Добрият Съсед наблизо!
T MARKET
ЦЕНИТЕ СА ВАЛИДНИ ОТ 03 ДО 09 ЮНИ

14% 0.59 Краве кисело мляко "Елит" 3.6%, 400 гр	20% 4.69 Краве сирене "Трапеза" кг
55% 0.49 Охладена кайма "Колбасо" 220 гр	25% 3.59 Охладени пилешки бутчета кг, тарелка
50% 0.79 Сапун "Safeguard" 100 гр, различни видове	29% 4.99 Зехтин "Speroni" Pomodoro 1 л
0.89 Картофи	1.19 Зелен фасул
1.99 Банани	2.79 Червени ягоди 1 кг

Всички цени са в български левове с включен ДДС. Приблизителните цени за сравнение на цените на продуктите.

**Светът е
в очакване
на Мондиал 2014**

Какви са стадионите, които ще посрещнат най-добрите отбори на планетата и техните фенове

на стр. 32

Нови лица в Борда на Българския форум на бизнес лидерите

Годишното общо събрание на Българския форум на бизнес лидерите (БФБЛ) избра трима нови членове на Управителния съвет и финансов контролор.

Генералният директор на Уолтопия Ивайло Пенчев и управителят на Екофарм Петър Велев са новите лица в Борда на Форума. Те заменят оттеглилите се членове на УС Петя Димит-

рова, главен изпълнителен директор на Пощенска банка, и проф. Веселин Благоев, заместник-ректор на Висше училище Международен колеж - София, които в продължение на няколко години бяха посветени на Форума и ще продължават да промотират неговите ценности.

Членовете на БФБЛ гласуваха доверие и на Васко

Райчев, председател на Делойт България, и на Гилбърт Маккоул, съдружник в KPMG България, които мандати съответно като член на УС и като финансов контролор на Форума бяха подновени за още три години.

Новите и преизбраните членове на УС на БФБЛ поеха ангажимент да работят за устойчиво развитие на обществото в България, да подобряват бизнес климата чрез утвърждаване на водещи практики, да допринасят за диалога с държавната администрация, да защитават интересите на членовете на организацията, да изграждат положителния образ на предприемачеството и да утвърждават ценностите на отговорното бизнес поведение.

Животът е вкусен с Fibank

Fibank (Първа инвестиционна банка) и топготвачът Ути Бъчваров организираха вкусно парти по случай края на първия сезон на новото ТВ шоу "Животът е вкусен".

На 28 май 2014 г. Ути поканя в своето телевизионно студио участници в танцуването предаване "Dancing stars", журналисти и гостите от първия сезон на "Животът е вкусен", сред които и участвалите клиенти на Fibank, взели кредит от банката и спечелили парти в новия си дом.

За всички тях Fibank и Ути бяха приготвили приятни изненади, кулинарно шоу и разкриха подробности от "кухнята" на преда-

ването.

Клиентите на Fibank (Първа инвестиционна банка), които до декември 2014 г. сключат договор за жилищен кредит, могат да спечелят новодомско парти с Ути Бъчваров.

Клиентите сами избират своите гости и менюто, а всичко останало ще бъде реализирано от екипа на Ути и ще включва много приятни изненади, богата трапеза и подходяща музика.

За 9 години ЧЕЗ е внесла над 2,3 млрд. лв. в българската икономика

ЧЕЗ Разпределение България е вложила 540 млн. лева повече, отколкото са признатите разходи, влизащи в цената на тока за периода на регулаторния одит от 2008 до 2013 г. Това показват данните от годишните одитирани отчети към ДКЕВР.

Лицензионните разходи за периода са над 1,6 млрд., от които ДКЕВР е признала 1,1 млрд. Частта от разходите за заплати и осигуровки, за материали, амортизация, инвестиции и други не е била включена в цените и за тези разходи компанията не получава възвращаемост. "Няма как да сме ошемили клиентите, след като реално сме влагали повече, отколкото са ни признавали като ценообразуващ елемент. Годишните разходи за заплати, а не 100%, както би трябвало. Ние обаче няма как да работим, ако съкратим 60% от персонала, и финансираме разликата извън цената на тока", обръща внимание Стефан Апостолов, изпълнителен директор на ЧЕЗ Разпределение.

За периода 2008-2013 г. оперативните и административните разходи са 752 млн. лв., от които ДКЕВР е одобрила по-малко от половината (314 млн.).

В мрежата са инвестирани също 80 млн. повече от признатите от ДКЕВР 436 млн. В резултат на извършената модернизация технологичните загуби са намалени от 23% на 12% през 2013 г. Така компанията спестява по около 100 млн. лева годишно, които иначе остават загуба по мрежата.

ЧЕЗ е стратегически инвеститор в българската енергетика, който работи с отговорност към клиентите въпреки силния регулаторен натиск върху разходите и инвестициите. През последните 9 години компанията е внесла над 2,3 млрд. лева в българската икономика. От тях над 1,6 млрд. лв. са постъпили в бюджета като данъци, преки инвестиции за закупуването на ТЕЦ Варна и трите електроразпределителни групи в Западна България и изплатени дивиденди. Тази сума се равнява на бюджетите на министерствата на образованието, на културата и на труда и социалната политика за 2014 г., взети заедно. Отделно са инвестирани 771 млн. лева в обновяване, модернизиране и разширяване на мрежите, в подобряване на обслужването и инвестиции в производство, подчертават от ЧЕЗ.

CredoWeb

СОЦИАЛНАТА МРЕЖА ЗА ЗДРАВЕ

Очаквайте скоро обновления

CredoWeb.bg

В епицентъра на медиите

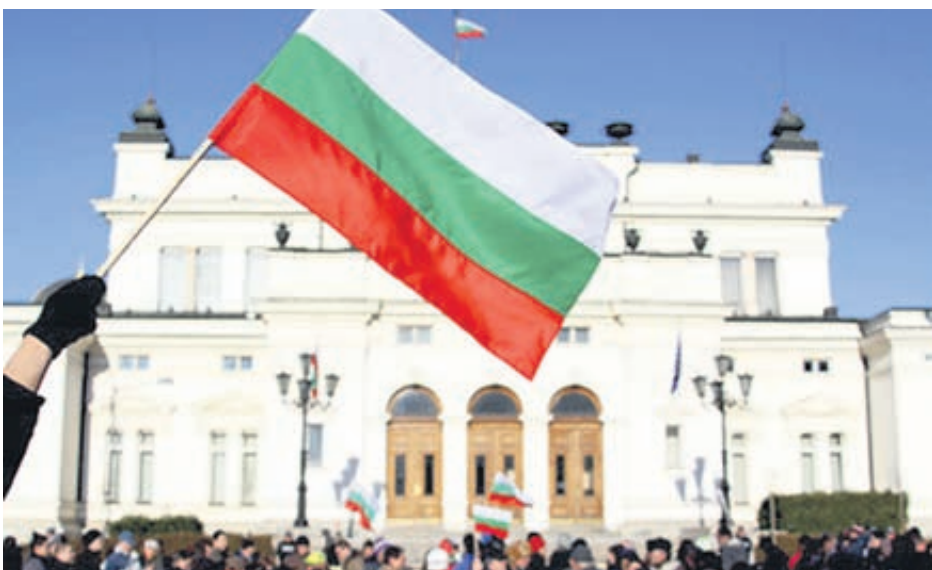
„След предсрочни избори - или след съществен ремонт на кабинета, БСП ще може да избира: дали да се ориентира към формално "голяма коалиция" с ГЕРБ или към ролята на обслужващ персонал в оста ДПС - "България без цензура". Не че други политически кръстоски са невъзможни - у нас вече всичко е възможно. Но реалните центрове на политическа гравитация и конкуренция са около Борисов и Доган. Станишев в момента е по-олекнал и безвъздушен политически дори и от Бареков. (...) Ако се реши Бареков да бъде третото колело в триколката на ремонтираната тройна коалиция - пътят му е с ДПС и БСП. Ако Сокола прецени, че му е по-изгодно да има партия с по-свободна валенция - може да го прати навсякъде. Наемните войници не си избират съюзниците и противниците. Там, където ДПС не може да влезе открито в коалиция - може да прати Бареков. The fortune of a soldier of fortune ("Участие на войника на съдбата" - б.р.)."

Огнян Минчев, "Труд"

„Няма политическата сцена има нов реален субект, който при едни парламентарни избори ще влезе в парламента и в определен момент ще се окаже балансир или ключ към съставяне на правителство.

Всички помнят, че бившият журналист Бареков беше приближен на Бойко Борисов и негов активен пропагандатор. После рязко обърна палачинката и започна трагикомична вражда.

Но какво ще стане в един бъдещ парламент тук, у нас? Когато за управлението на Борисов няма да достигнат евентуални депутати от Реформаторския блок? Дали

Политическият пъзел

там, където е тежко, няма пак да потече?"

Иван Бакалов, e-vestnik.bg

„За мен изводът е, че поне 60 на сто от електората в България пак няма да бъде адекватно представен в европарламента.

И че ако продължава да живее на принципа "лява ръка - десен джоб", БСП ще изчезне. АБВ не е никакво извинение, АБВ е симптом. Виновникът, другари, гледа от огледалото.

Големият печеливш очевидно е ГЕРБ, който уж беше пред разпадане. Който ви е внушавал тази мисъл, нещо ви е будалкал. Шашма се оказа и тезата, че при ниска активност печелела БСП, а при висока - ГЕРБ. Но най-избудалкан се оказа будалкацията. Време е да си смени и идеолозите, и стратегите, и говорещите глави, които го вмирисват откъм главата."

Валери Найденов, "24 часа"

„Казват, че преди избори се лъжело най-много. Не знам дали е така, но това със сигурност означава, че след изборите идва времето на големите истини. Сега е времето да си ги кажем.

БСП загуби драматично. Лично за мен тази загуба е по-тежка от тази през 2009 година. Тогава БСП имаше какво да брани и защитава - резултатите от управлението си. Днес можем да браним само сенки на нашите обещания. Това звучи поетично, но е удивително безполезно в реалността."

Александър Симов, "Дума"

„Нито БСП-ДПС, нито ГЕРБ-РБ (двете ясни горе-долу коалиции) могат да съставят кабинет самостоятелно. Дори с прибавените гласове от АБВ, които да приемем, че биха отишли към първата коалиция, тя пак би имала

госта по-малко от необходимите 121 гласа. ББЦ в този случай са партията, която е незаобиколима. Единственият сценарий, в който тя не влиза в управлението, би бил на коалиция ГЕРБ-РБ-ДПС (като в нея дори РБ не е необходимо, защото двете други партии ще имат 130). Но такава коалиция би могла да съществува и в сегашния парламент.

С оглед на тези хипотетични резултати най-интересното, за което можем да наблюдаваме политическия пейзаж в следващите дни и месеци, е евентуално сближаване между ГЕРБ и една от двете партии: ББЦ и ДПС."

"Капитал"

„Големата въпросителна, която също е определяща за всички възможни раз мествания, е "Атака". Партията на Сигеров получи слаб резултат, който навежда на мисълта, че при едни парламентарни избори ще бъде изхвърлена

от играта. Затова и националистите са последните, които биха желали да падне кабинетът и да се върви към избори. Сигеров вероятно със зъби и нокти ще отстоява полезността и ефективността на сегашното управление, друг е въпросът доколко Орешарски точно сега има нужда от подобен "гарант". След еврото премиерът трябва като нестинарка да играе бос по нажежени възлени, без от него да зависи нещо."

Руслан Йорданов, "Стандарт"

„Това правителство е възможно да продължи така, както досега, и това ще означава само едно, че страната ни ще става все по-зле и по-зле. И това ще постави нови трудности пред следващия кабинет. Не мога да приема малоумната теза на тази власт за реиндустриализация. Още в началото на 70-те години на миналия век най-големите мислители заявиха, че светът върви към постиндустриално общество. Стратегията на ЕС е не просто информационно общество, а общество на знанието. А в днешно време знанието е знание, когато е ново знание. Говорейки за реиндустриализация, никой в тази нещастна страна не говори за сериозното бедствие, което ни връхлита и което е по-страшно от земетресение - огромният брой деца, които не завършват дори и основно образование. Това неграмотно население променя структурата на обществото и ни изправя пред страшен проблем. (...) Тази сбъркана посока на днешното правителство е предпоставка за трудностите пред следващото правителство."

Проф. Георги Фотев, "Преса"

ПОСОКИ

Къде куца 112

Петър ГАЛЕВ

Днес всички сме принудени да се интересуваме има ли лекар в линейката. Дано утре не се окаже, че извънредна новина ще бъде, ако някой е спасен от спешната помощ. Времето за отлагане на решенията мина! С уволнения на ниво ръководители на спешни центрове нищо няма да се подобри. Нито с гняв и ругателства към малкото медици, останали да обслужват повикванията на 112. Както държава-та бързо може да реагира в подмяната на бронираните мерцедеси и в размразяването на депутатски заплати, така да осигури мотивиращи възнаграждения в спешната помощ. Тогава ще има достатъчно екипи и ще може да се прави реален подбор сред кандидатите. Отделна тема е как цялостно да изглежда системата и кой да пътува с линейките. Но това е следващ етап. За разлика от партийните листи, където може да попадне буквално всеки, при медиците не е така. Сега е много важно да не допускаме спешните лекари да работят под тежък афект - това само ще влоши положението. За жалост пациенти си отиват за секунди и в най-напредналите държави, въпрос за конкретен анализ е дали линейката е могла реално да помогне. Но това не означава да не дойде максимално бързо и да не е оборудвана. Няма лекар, който умишлено да не иска да спаси пациента си. Но за да върват в това, хората трябва да виждат перфектно работещ механизъм - от повикването до крайния резултат. Понякога той пак ще е неизбежно фатален. Но живите трябва да са сигурни, че е направено всичко възможно. А това е основна функция на държавното управление, това е национална сигурност. Ако не се получава, не търсете виновника сред редовите изпълнители. Те също са жертви.

СТОП КАДЪР

Кольо Колев
директор на
социологическа агенция
"Медиана"

Васил Тончев
директор на
социологическа агенция
"Сова Хапис"

Както винаги предаването „Господари на ефира“ прояви бърза журналистическа реакция и връчи традиционната си антинаграда „Златен скункс“ на „най-заслужилите“ социолози

Активността

Кампанията преди вота протече вяло, политиците искаха сякаш с думи, действия и бездействия да кажат - статуквото е бетон, това не са съвсем "истински" избори. Заг анемичните призови за активност прозираше тънката сметка - малко гласували, голяма тежест на купените и контролираните гласове. Твърдението за "ниска избирателна активност" е част от манипулацията, защото броят на гласуващите в България и конкретно по време на последните избори е напълно съизмерим с държавите на Стария континент. При нас умишлено оставеният да бродяса проблем се нарича избирателни списъци. Така и не се намери институция, която да ги актуализира и да ги приведе към реалния брой на пълнолетните граждани. С просто око се вижда, че хората с избирателни права са доста по-малко от обявеното от официалните държавни органи. Така че гласуват вероятно около 50 на сто от избирателите - доста добър показател. Освен това никъде по света, ако изборите са демократично проведени, легитимността на резултата не се обвързва с процента пожелали да упражнят основното си гражданско право.

Преференциите

Втората упорито повтаряна мантра беше, че хората не искат и не се възползват дори от елементи на персонализиран вот. Видя се, че когато е заложен реалистичен процент, чрез който избирателите могат да пренареждат имената в партийните листи, това се случва. Напълно е възможно, неприятно изненадан от активното маркиране в кръгчетата, за следващите избори политическият "елит" да се опита да елиминира главоболното преференциално гласуване. Ако това му бъде позволено - защото гражданите трудно ще допуснат загубата на един демократичен инструмент, доказал, че работи. А феномените, свързани с обкръване при преференцията, навяват само тъжни изводи за причините. Едната е незаинтересованост, другата е ниска или липсваща грамотност, а третата (най-отблъскваща) - купен или контролиран глас. Изборите като най-важен инструмент на демокрацията изискват елементарни усилия от всеки - най-малкото е да се поинтересуваш къде, как и кога се гласува. Ако средният българин не може да се оправи с една абсолютно елементарна

В България

Рухнаха много митове

бюлетина, на какъв интелектуален потенциал разчита държавата ни в XXI век? Абсурдно е грамотни хора да не разберат къде се слага заветното хиксче...

Новите технологии

Упоритото negliжиране на новите технологии в изборния процес не може да продължава. Експериментът с машинното гласуване показва, че то е бързо, лесно и сигурно, а за компютърните технологии час по-скоро трябва да заговорим в сегашно време. Така се пестят средства, тонове скъпа хартия, човешки ресурси и време, а окончателните резултати излизат минута след обявяване на края на изборния ден. Традиционната българска подозри-

След успешната проба политиците нямат мотив да отлагат повече въвеждането на електронно гласуване

Резултатите за Светослав Малинов от Реформаторския блок и Момчил Неков от Коалиция за България доказаха, че преференциалният вот може реално да пренарежда листите

телност ще се възбуди от мисълта, че някой прави шаши с компютърния вот, но - както за пореден път видяхме - хартиената бюлетина и десетките хиляди наблюдатели (някои от които в кавички) съвсем не са в състояние да елиминират всички възможни видове изборни нарушения и измами. Измама е точната дума, когато се оказва, че купуването и продаването на гласове е престъпление, което нито се преследва, нито се наказва. Освен това топлата вода отдавна е открита - машинното гласуване е гарантирано по най-добрия начин и срещу измами, и срещу разкриване на тайната на вота. Време е най-сетне и българите в чужбина да бъдат улеснени в гласуването, тяхната дума да бъде чува и уважена. Ако наистина искаме да са съпричастни към бъдещето на родината си, която има нужда поне част от тях да се завърнат и да работят за нея.

Извън времето

И тази година стотици членове на изборни комисии бяха подложени на буквално унижение да висят с часове по улици и чакални без достъп до тоалетна и вода и при риск за опазването на автентичните изборни книжа. Всичко това няма да го има при машинното гласуване. Или поне трудностите ще са несравними с чудовищните опашки, скандали, нападки и физически сблъсъци. Държавата за пореден път отсъстваше от стройната организация на изборния процес. И следващия път трудно ще се намерят за тези пари хора, които да загубят два дни, въртейки се в чиновническия хаос. Администрацията да забрави, че си е свършила работата с напълно неадекватните "ден за размисъл", забрана за продажбата на алкохол и безумното повтаряне на заклинанието "купуването и продаването на гласове е престъпление". Резултатът от

парламентарните избори преди година беше подменен чрез разиграването от една медийна империя на сценария "Костинброд" точно в "деня за размисъл"; алкохол може всеки да си набави, търговията с гласове си остава просто рейтингов сюжет за разследваща журналистика.

Социолозите

Както винаги те са сред главните действащи лица преди и особено по време на избори. Този път критиките за провала им са залпови. И едновременно утихнат за три дни. В действителност добросъвестните професионалисти не се проваляха. Е, никой не успя да "хване" чак толкова голяма разлика между първия и втория, но със сигурност 2-3 агенции спазваха механизмите на техния занаят, а не правилата на явната поръчка и откровения PR. С днешната псевдоагенциите, които предвиждаха небивалици, отново се опитват (и то доста безоч-

ливо) да жонглират с числа и проценти, за да излязат от положението без големи щети. Дали ще успеят, до голяма степен зависи и от медиите. Защото много от набедените социолози всъщност натрупаха авторитет и клиенти чрез постоянното си присъствие в ефира и по вестникарските страници, където ги обявяват за безспорни експерти. Този път обаче срамът е толкова откровен, че трудно ще се възстанови името на доказалите се като най-продажни.

Минало забравимо...

Отдавна е известно, че нашият народ си пада заради къса памет. Но благодарение на натрупващата се информация в мрежата вече не е толкова трудно с няколко клика да установиш дали това, с което някой иска да те спечели под форма на морално послание, не е било потъпквано безогледно от самия него в предходните му

битности. Вярно е, че човек има право да се развива, променя и поправя, но гражданите трябва да знаят за кого гласуват и какво могат да очакват от своите кандидати. Със сигурност при тези избори мнозина си направиха труда да поразровят портретите на героите на нашето време. Медиите също са доста активни в това отношение. При това винаги си личи кога една информация се публикува с цел да осведомиш коректно и кога става въпрос за черен PR. Но при всички положения е полезно да се знае и помни в детайли кой от кандидатите да ни управляват какво е правил и как е постъпвал.

Другият главен участник

Дори и да приемем, че половината реални гласоподаватели отидоха до урните, другата половина, която се въздържа, всъщност има огромна тежест. Защото качи влиянието на купените гласове и на партиите с твърд електорат. Оправдането "няма за кого да гласувам" води до фактическо участие, въпреки че не е пусната бюлетина. Но сякаш вече години е трудно да се разбере очевидно - отказващите се всъщност гласуват пропорционално за всички партии, които преминават бариерата. Търговията с гласове е възможна заради ниския праз, необходим да вкараш депутат. А той е толкова по-нисък, колкото е по-малък общият брой на пуснатите бюлетини. Не можем да се преборим лесно с нечие желание да гласува за 20-30 лева. Понякога за това стоят гладът, липсата на елементарна грамотност, безизходицата и мизерията. Единственият начин да се противостои е масовото участие в изборите. Като се добави електронното гласуване, а защо не и въвеждане на образователен ценз (основното образование в България е задължително!) - тогава купените гласове няма да свършат работа никому. В тази посока силно си заслужава да се помисли и за въвеждане на задължително участие в изборите. Няма да сме нито първи, нито единствени в тази практика, която дава резултати в развити демокрации. (ЖД)

Агелина МАРИНИ
www.euinside.eu

Изборите за Европейския парламент тази година за първи път се движеха на две скорости. Едната бяха традиционните национални кампании, а другата - общоевропейската предизборна кампания. Припокриванията между двете бяха малки и спорадични, което за пореден път извади на показ едно от най-големите противоречия на ЕС - той хем е съюз от суверенни държави, хем има собствен живот, като двете са във все по-безпощадна конкуренция. Именно затова залогът този път беше за повече или по-малко Европа. В някои страни членки наистина това беше основният въпрос, чийто отговор обаче беше по-скоро отрицателен, а в други въпросите бяха чисто национални, без да се обръща никакво внимание на общите европейски теми.

Голямото вълшебство не се получи този път

Лисабонският договор беше замислен като европейска конституция, но заради надделели националистични възгледи се превърна в странен кастрат, който хем дава, хем не дава. От една страна, Договорът дава възможност за създаването на общеевропейска политика, но от друга - ѝ реже крилата още в зародиш. Европейските политически партии получават възможност да издигнат кандидати за поста шеф на Европейската комисия, но окончателната дума ще е на Европейския съвет, който по никакъв начин не се задължава да приеме кандидата на спечелилата партия. И Европарламентът, и Европейската комисия работиха много усърдно, за да изцедят максимума от доста обтекаемата формулировка в Лисабонския договор, като прокараха промяна в

На Стария континент

Евроизборите: два паралелни свята

законодателството за европейските политически партии, с което на практика ги провъзгласяват като точно такива. Парламентът предложи, по инициатива на британския евродепутат от групата на либералите Andrew Duff, създаване на транснационална европейска листа, но инициативата увисна във въздуха, напълно пренебрегната от държавните и правителствените лидери. По ирония на съдбата Andrew Duff изгуби дългогодишното си място в Европейския парламент в полза на антиевропейската партия на Найджъл Фараж.

Прогнозите за нашествие на евроскептиците се сбъднаха

През септември Европарламентът, с голяма амбиция да направи тези избори различни, започна предизборната кампания с голям размах. А резултатите заслужават обсъждане. Партията с най-много места в Европарламента отново е Европейската народна партия (ЕНП), която, макар и да отчита значителна загуба на евродепутати, ще има 213 представители. На второ място са социалистите и демократите, които получават 190 места. Третата сила отново, но доста по-свита, са европейските либерали, които могат да разчитат на 64 депутати, следвани със съвсем малко изоставане от Зелените (53 депутати). Всички прогнози за нашествие на евроскептични, антиевропейски, ксенофобски, дори фашистки партии се сбъднаха. Европейските консерватори и реформисти, в които основна сила са торите на Дейвид Камерън, също отбелязват загуба и ще имат 46 депутати, а групата Европа на свобода и демокрация на Найджъл Фараж ще има 38 представители. Крайната левица получава 42 души. Несигурността идва от там, че броят на независимите се е повишил от 27 в миналия мандат на 41 (всички числа все още не са окончателни).

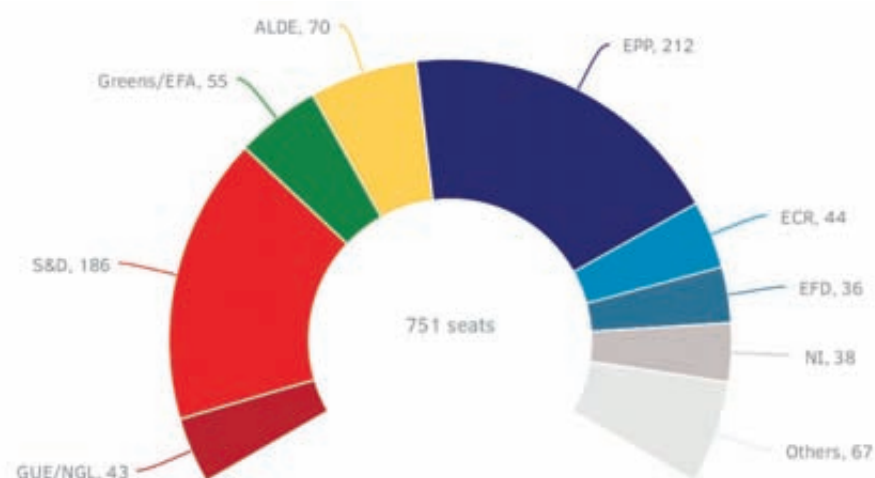
В парламента влизат и още 63 депутати, които попадат в графата "Други", тоест не е ясно към коя група ще се присъединят.

Нагледяха националните теми

Националните кампании обаче се оказаха слабопропускливи по отношение на европейския дневен ред и инвестираха целия си ресурс в тясно вътрешнонационални теми. В някои случаи, като например във Франция, Великобритания, Холандия и Дания, където партиите тип "Фараж" се превърнаха в ключови политически фактори и дори водещи политически сили, националната кампания беше изцяло "за" или "против" ЕС. Това постави много сериозно въпроса за балансирането - дали се чу достатъчно силно другото мнение, а именно на общеевропейската политика? Отговорът засега е не, но въпросът се нуждае от по-сериозен анализ. В този смисъл вълшебството "общоевропейска политика" не проработи.

И все пак зрънцето на общата европейска политика е посято

Водещите кандидати (Spitzkandidaten) вече работят, сякаш напълно незасегнати от изборните резултати и мотивацията на избирателите, за съставянето на мнозинство. На първите им пресконференции след оповестяването на социологическите проучвания всеки от тях обяви условията, при които ще направи компромис. Основният претендент за бъдещ председател на ЕК, Жан-Клод Юнкер, обяви, че няма да пада на колена пред социалистите, и даде ясен знак, че е готов на компромиси с либералите и със Зелените. Ска Келер, един от кандидатите на Зелените, заяви обаче, че "нищо един зелен глас" няма да отиде за програма, която не е поне малко зе-

Групите в Европарламента

GUE/NGL	Европейска обединена левица - Северна зелена левица
S&D	Група на Прогресивния алианс на социалистите и демократите в Европейския парламент
Зелените IECA	Зелените Европейски Свободен Алианс
ALDE	Алианс на либералите и демократите за Европа
ЕНП	Група на Европейската народна партия (Християндемократи)
ЕКР	Европейски консерватори и реформисти
EFD	Група „Европа на свободата и демокрацията“
NI	Независими членове – Членове, непринадлежащи към никоя политическа група
Други членове	Новоизбрани членове, които не принадлежат към политическа група на Парламента с изтичащ мандат.

лена. Мартин Шуц не изглеждаше никак доволен от резултатите, но обяви, че е готов за разговори. Ги Верхофстаг се заявява като ключов фактор, но групата му има проблеми, които трябва да бъдат решени скоро.

Правилото за създаване на група в ЕП е да има минимум 25 депутати от най-малко 7 страни. В момента това не изглежда да е така. Г-н Верхофстаг каза, че партията е в разговори с 6 страни за 15 места. Той не звучеше като да е загубил надежда, че може да стане председател на ЕК, стига да се постигне обединение около компромисна фигура. Преговорите ще бъдат трудни, но с много голям залог. Ако се обединят, те ще успеят да създадат стабилно, две трети мнозинство от 521 души от общо 751 евродепутати. Всички останали групи и независими евродепутати правят сила от 230 депутати. Това означава, че Европарламентът ще продължи да функционира до голяма степен както и досега.

Нуждата от нови политически опции е голяма

С развитието на ЕС като проект, особено след дълговата криза в еврозоната, както и с вече завършения процес на глобализация, традиционните политически идеологии започват да се рушат. В някои страни този процес е по-бавен и несигурен, но в други политическата среда е изключително плодородна. В много страни членки на практика няма големи изненади, но в някои има политически новости, които заслужават внимание. Така например в Ирландия във възход са независимите кандидати, които са поели най-големия дял от гласовете - общо 27%, докато водещите ирландски партии са си разделили по 22% и надолу. И то при една от най-високите избирателни активности - 51,2%.

Като цяло резултатът в Швеция се запазва същият, но новото е, че за първи път страната излъчи представител на Феминистката инициатива. Това е политическа партия, създадена през 2005 г. Въз основа на гражданс-

ка инициатива с основна цел да се сложи край на патриархалния модел. Това е много европейска програма, като се има предвид, че една от най-силно отекналите европейски теми през изминалия мандат беше половото равенство и по-специално равното заплащане на мъже и жени за един и същи труд.

В Латвия безспорен победител е партията на бившия премиер Валдис Домбровскис, но новото е, че за първи път свой евродепутат ще има и Латвийският руски съюз. Това е партия, която твърди, че всички малцинства (не само руското) в Латвия не са равноправни с мнозинството.

Испания, която също беше със спасителен план, изпъкна като страна, чийто гласоподаватели са жадни за нещо ново. Четвъртата политическа сила на евроизборите,

която ще има петима евродепутати, е младата партия Podemos (което означава грубо "Да, ние можем"), създадена едва през март. Това е партията на протеста в Испания срещу високата безработица и мерките за овладяване на дълга. Изглежда логично решението на голяма част от гръцките гласоподаватели да подкрепят леви и левичарски партии с уклон към фашизъм и анархия.

За сметка на това е необяснимо защо в Унгария печелят партии, които съвсем неприкрито ограничават демокрацията, както и партии, които притежават собствени военни сили като Йобик например.

Засега изглежда, че Европарламентът ще работи както обикновено, но това ще е последният парламент на ЕС във вида, в който е. От тук нататък пътят са два - или повече съюз, или по-малко. Досегашното средно положение повече няма да издържи на натиска. Точно затова тези избори бяха наистина различни.

Агелина Марини е основател на сайта за европейска политика и икономика www.euinside.eu - стратегически медиен партньор на Европейската програма на MoveBG "Ти движеш Европа".

Бисер ТЕРЗИЕВ

Българската енергетика отново влезе в ролята на брашнен чувал. Уж все е зле, уж дупката в бюджета на Националната електрическа компания вече е по-голяма от озоната над Южния полюс, но наближи ли нов ценови период и особено ако той се окаже между важни избори - цената на електроенергията пак тръгва на долу. Е, може и със съвсем малко да мръдне, но важна е посоката - на долу! Защото избирателят не се интересува, че от това намаление на цената на тока при средномесечна сметка от 50 лв. ще спестят само някакви си 33 стотинки месечно. По-важното е чисто емоционално да е спокоен, че няма да вади от джоба си повече.

Точно поради това като добри психолози управляващите обявиха добрата новина точно навръх геня за гласуване на вота на недоверие към кабинета "Орешарски" за провал в областта именно на енергетиката. Парламентът отхвърли вота със 116 гласа "против". Малко преди това "независимата" по закон, но вечно съобразяваща се с решението на управляващите Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) качи на сайта си взетото по-рано решение за намаляване цената на електрическата енергия за битовите клиенти през новия ценови период - 1 юли 2014 до 30 юни 2015 г., средно с 0,66 на сто. Кое-то, повтарям, при средномесечна сметка за ток на топлофицирано жилище в средногодишен план от около 50 лв. ще носи икономия от 33 стотинки.

Най-голямо ще бъде намалението на цената на електрическата енергия за клиентите на австрийската ЕВН в Югоизточна България - с 1,3 на сто. Поевтиняването на тока от дневната тарифа там е 0,8%, а на нощната - с 3,93 на сто. Така дневната тарифа след 1 юли става 0,15204 лв./кВтч, а нощната - 0,8335 лв./кВтч без ДДС.

За територията, обслужвана от чешката компания ЧЕЗ, комисариите са гласували леко увеличение

Пак откриха резерви да намалят цената на тока

на тарифите с 0,3 на сто. Според решението на държавния регулатор битовите потребители на държавството в Западна България ще плащат след 1 юли с 0,32% повече за дневната електроенергия, но за сметка на това ще правят икономия по време на нощната тарифа (която до края на октомври важи от 23.00 до 07.00 часа), тъй като за нея цената е намалена с 0,84%. Така дневната тарифа за бита в Западна България ще е 0,14997 лв./кВтч, а нощната - 0,08437 лв./кВтч, без ДДС.

Леко поевтиняване на тока е заложено и за битовите клиенти на "Енерго-Про" в Североизточна България. Там дневната тарифа пада с 0,6% - до 0,15862 лв./кВтч, а нощната - с 3,74%, до 0,08530 лв./кВтч без ДДС.

Случайно или не, но зад посочените по-горе нови енергийни тарифи освен чисто икономическите мотиви могат да се търсят (и вероятно да се открият) и политически.

Къде е най-голямо макар и като цяло малкото поевтиняване на електроенергията?

В районите със смесено население в Югоизточна и Североизточна България. Коя партия на последните избори за Европейски парламент отчете най-голям ръст и вкара толкова евродепутати, колкото и вечно биещата се в гърдите Столетница? А защо за населението на най-бедния регион в Европа - Северозападна България, е предвидено дори увеличение на основната дневна тарифа? Това са въпроси, за отговор на които от ДКЕВР със сигурност ще измъкнат цели томовете финансови аргументи, но ... Кои знае - може би ако резултатите от изборите бяха други, то и решенията на "независимия" държавен енергиен регулатор нямаше да са такива.

На фона на всички икономически прогнози за съживяване на икономиката и за ръст на брутния вътрешен продукт (БВП) комисариите от ДКЕВР са заложили за следващия едногодишен ценови период спад на електропотреблението у нас с около 9 на сто. Като основна причина за това от комисията обаче посочват либерализацията на пазара и преминаването на всички малки и средни фирми към свободния пазар.

Тук обаче задължително трябва да признаем и друго. След дълги години спазване на регулаторен неутралитет и почти пълно мълчание

ДКЕВР сега за първи път реши да посегне и на двете "свещени крави" в българската електроенергетика.

Със своето решение държавният регулатор поиска от НЕК и двете американски топлоцентрали в енергийния комплекс "Марица изток 3" - "Ей И Ес Гълъбово" и "КонтурГлобал Марица изток 3", да преговорят дългосрочните договори за изкупуване на енергията от тях. ДКЕВР настоява в преговорите с двата ТЕЦ-а НЕК да постигне "минимално намаление на изкупните цени" на електроенергията - конкретно с 30% за "Ей И Ес Гълъбово" и с 20% за "Кон-

турГлобал Марица изток 3". Същевременно държавният регулатор поиска НЕК да се договори с двата щатски ТЕЦ-а и да не изкупува цялата произведена от тях енергия, както е записано в сключените с тях на 13 юни 2001 г. 15-годишни договори, а само половината от нея. За целта регулаторът предлага един от двата блока на "Ей И Ес Гълъбово" и два от тези на "КонтурГлобал Марица изток 3" вече да продават произведената енергия на свободния пазар. Ако НЕК и двете американски топлоцентрали се договорят, то разходите за изкупуване на енергията от НЕК ще намалят с 424 млн. лв. само през предстоящия ценови период - от 1 юли 2014 г. до 30 юни 2015 г., са пресметнали експертите на ДКЕВР. Мотивът за това взепадно решение на държавния енергиен регулатор е, че дългосрочните договори, сключени в последните дни от управлението на

кабинета "Костов", напълно противоречат на Третия либерализационен енергиен пакет на Евросъюза. Нещо повече - ДКЕВР дори предлага на финансовия министър Петър Чобанов да сезира ЕК за предстоящите преговори с двете американски централи, най-вероятно с очакване за оказване на подкрепа от нея, още повече че ЕК определя такива дългосрочни договори като нерегламентирана държавна помощ.

ДКЕВР настоява НЕК да намали и с 50% количеството енергия, изкупувано от вятърните и фотоволтаичните централи.

С тази мярка се очаква НЕК да свие разходите си с още 541 млн. лева на годишна база. Като се пресметнат спестените средства от очакваното намаление на цената и отделно - на количествата електроенергия, които ще изкупува от двете американски топлоцентрали, реално се очаква НЕК да съкрати разходите си за изкупуване на електроенергия с около 1 млрд. лева. Това, от една страна, наистина ще задържи цената на електроенергията през следващия едногодишен ценови период, а от друга - ще запълни част от финансовия дефицит на обществен доставчик, който се твърди, че е около 2 млрд. лева.

С още едно решение ДКЕВР изненада клиентите си в геня за гласуване на вота на недоверие към правителството на Пламен Орешарски - за цените на топлоенергията.

Топлото скача до 18,9 на сто от 1 юли,

реши държавният регулатор на свое закрито заседание два дни по-рано, на 27 май, но го публикува на 29-и. Най-много топлото поскъпва в Русе - от 77,56 на 90,09 лв. за мегаватчас. Следва София - с 11,6 на сто - от 64,87 на 77,14 лева. В същото време в Перник се радват на поевтиняване на топлата вода с 10,3 на сто, а в Сливен - с 4,2 на сто. С 10,3 на сто поскъпва и топлото в Пловдив - от 71,97 на 79,37 лв. за мегаватчас. С 11,5 и 11,4 на сто скача цената на топлоенергията съответно във Варна и Велико Търново.

Със същото решение енергийният регулатор намалява преференциалните цени, на които се изкупува електрическата енергия, произведена от комбинираното производство на топлоцентрали (т.нар. "кафяв ток"). Най-голямо е оръзването на преференциите за топлофикациите в Сливен (с 16%) и Русе (15,4%). За топлофикация София намаляването е 6,4%. Целта на промените е да се осигури равнопоставеност между интересите на клиентите, ползващи топлинна енергия и електрическа енергия, се казва в решението на държавния регулатор, обясняват напълно логично от ДКЕВР.

Важно е да се отбележи, че всички взети с решението на ДКЕВР цени не са окончателни. Те ще се обсъждат на открити заседания на комисията в присъствието на представители на съответните енергийни дружества и ще бъдат утвърдени в края на юни.

Цените на електроенергията за крайните потребители у нас ще растат до 2030 година. Това е записано в проекта на актуализираната енергийна стратегия, който тайно беше изготвен и още по-тайно се обсъжда на експертно ниво в Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ). Дори дебатите по поискания от ГЕРБ вот на недоверие срещу кабинета за водената от него политика в сектор "Енергетика" не успяха да изкарат на бял свят този почти секретен документ. Като че ли в него са посочени координати на площадки за изстрелване на междуконтинентални ракети, а не стратегическите приоритети за сектор, който ще бъде определящ за развитието на цялата икономика за десетилетия напред. Според експерти, взели участие в

изготвянето на проекта на енергийната стратегия, първата и основна причина за бъдещото повишаване на цените на електроенергията ще е водената от ЕК политика за постигане на все по-ниски нива на въглеродни и други вредни емисии. Това означава както приоритетно включване на нови централи от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) към енергийните мрежи в страните от ЕС, които произвеждат по-скъпа енергия, така и влагане на големи инвестиции в повишаването на ефективността на електропроизводството и за намаляване на загубите по преноса на енергия. Тези вложения ще водят единствено до повишаване на цената на електроенергията за потребителите както на европейско, така и на национално ниво. Втората причина за прогнозирано-

то в стратегията бъдещо повишаване на цените на електроенергията се крие във факта, че голяма част от първичните енергийни ресурси, използвани у нас (основно домашни лигнитни и вносни черни въглища), са изчерпаеми, техният добив постоянно намалява, а цената за него расте. Така заради принципите на пазарната икономика се очаква да има ръст на цените на първичните енергоресурси, което категорично ще се отрази на цените на тока и за крайните потребители.

Третата причина за прогнозираното в новата енергийна стратегия повишаване на цените на електроенергията се крие в очаквания ръст на потреблението на енергия. Ръст, който от много години насам все се планираше и очакваше, но така и никога не се случваше.

Петър Стоянов е президент на Република България от 1997 до 2002 година. Той е член на Европейския изпълнителен комитет на Трilateralната комисия, наричан от журналистите "световно правителство в

сянка", на борда на директорите на Глобалната инициатива за справедливост, основана от президента Бил Клинтън, на Международния съвет на Американската асоциация на юристите, на борда на Между-

народен център "Низами". Петър Стоянов е съпредседател на Световния проект за справедливост - Вашингтон, и президент на Център за глобален диалог и сътрудничество във Виена.

Българинът винаги е бил отворен към Европа и света

С президента Петър Стоянов разговаря Петър Галев

Г-н Стоянов, какви тенденции в развитието на българското общество (положителни и отрицателни) разчитате за резултатите от евроизборите?

- Високият процент на безработицата, ниските доходи, трудната за преодоляване бюрокрация и ниските пенсии са проблем за много българи. Те така и не успяха да разберат, че разрешаването на тези проблеми минава и чрез по-доброто взаимодействие с Брюксел. Политиците безпогрешно отгатнаха това и превърнаха кампанията за европейски избори в подготовка за следващите парламентарни избори. Мисля, че това беше грешка. Ние сме отскоро член на Европейския съюз, мнозинството българи не са съвсем наясно с европейската тематика и с възможностите, които България може да използва в рамките на Евросъюза. Изборите за Европейски парламент трябваше да бъдат използвани не само за съизмерване на процентите на политическите сили, а и за популяризиране на смисъла, ценностите и предимствата на Европейския съюз. Това е всъщност националният приоритет, около който партиите можеха да се обединят - защото за всичко друго са разединени.

- Но и у нас вече се чуват силни гласове срещу Евросъюза...

- Парадоксално е, но кампанията срещу Европейския съюз се дирижира от хора, които в най-голяма степен се възползват от неговите предимства - от възможностите за пътуване, за бизнес, но в най-голяма степен от възможностите за усвояване на средствата от европейските фондове. Лошото е, че за жертвите на тази кампания, т.е. за българските граждани, които наистина повярваха, че от Европейския съюз няма полза, рационалните аргументи имат малко значе-

ние. Но винаги когато срещам такива хора по улиците, ги питам къде са децата и внуците им. Обичайният отговор е: следват в Париж, Берлин или Брюксел или работят в Мюнхен, Амстердам или Виена. Тогава ги питам защо върват срещу децата си - те вече са направили своя цивилизационен избор. Ако родителите им наистина не вярват в предимствата на ЕС, да насочат децата си на Изток, а не на Запад - все още има достатъчно комунистически и посткомунистически държави в света. Нашите "евроскептици" продължават да се възхищават на тези държави, но пращат децата си на Запад, а това е лицемерие.

- Защо вътрешната тематика надделя над общоевропейската, сякаш тя не ни засяга?

- Аз не мисля, че българските граждани не се интересуват от европейска или дори от световна политика. Напротив, българинът винаги е бил отворен към Европа и света, дори под турско робство нашите "чичовци" с охота са бистрили европейската политика. И тогава са били разделени на лагери - и тогава са се опитвали да отгатнат кой ще излезе по-силен - "инглизите" или "братушките". Големият проблем е, че от времето на Иван Вазов нашите възприятия за голямата европейска политика не са се изменили чак толкова много. Разбира се, спорът отдавна не се води с толкова наивни аргументи, но по същество продължава да е заключен в отживялото вече противоречие "Европа срещу Русия". Ние забравяме, че България вече е част от Европейския съюз и трябва да престанем с наивното предлагане на посредническата си роля като мост между Европа и Русия. Да се зъбим на Русия е смешно и е израз на политически провинциализъм. Но да защитаваме достойно и съвременно националните си интереси

сме дължни. Лашкането от раболепно русофилство до необуздано русофобство е израз на дълбок комплекс и час по-скоро трябва да скъсаме с него. А точно това се видя по време на украинската криза.

- Очаквате ли резултатите да доведат до предсрочни избори до края на годината?

- Не мога да преценя. Отдавна не съм част от кухнята на българската политика и вече не съм наясно с механизмите, които я движат.

За разлика от "моего" време, когато идеологиите и политиките на партиите все още имаха значение, сравнително лесно можеше да се предвиди кой с кого би се коалирал и в името на каква цел, днес в основата на коалирането лежат по-скоро празматични, отколкото идеалистически побуди. Разбира се, основната формулировка остава същата - все "в името на България и нейните национални интереси".

- Как си обяснявате граматичния срив на БСП?

- Не съм съгласен, че БСП е претърпяла граматичен срив. Мисля, че нейните избиратели са си все същите. Разбира се, част от тях гласуваха за Първанов, други - за получилата бюлетина № 1 "Българска левица", но в един решаващ момент много бързо и лесно ще се консолидират отново. Така че десницата в никакъв случай не бива да подценява мобилизационните способности на БСП. Ниският резултат на БСП се дължи не на разочарованието на симпатизантите от партията - там привързаността е доживот, а на липсата на адекватност на партийния лидер Станишев. Чух със собствените си уши по време на кампанията разпалено да обяснява, че най-важната задача на неговата партия била... да не допусне Бойко Борисов отново на власт. Най-важната цел на една лява партия трябва да бъде увеличаване на работните мес-

та, на заплатите, социалните реформи (друг е въпросът по какъв начин може да стане това), а Станишев превърна партията в инструмент за справяне с Борисов. Личната му обсебеност от Бойко Борисов отне много от авторитета му на лидер, а нагугата му реторика - неговата и на няколко "другарки" около него, направи картината почти комична.

- Виждате ли в резултатите знаци за възраждане на традиционното дясно?

- През последните години за дясното говорим с повече огорчение и болка, отколкото с надежда. Никога не съм крил политическите си убеждения - аз съм сегедар и ще остана такъв до края на живота си заради стотиците хиляди хора, с чиято енергия искахме да променим България. Гласувах и този път за СДС, т.е. за Реформаторския блок, и се зарадвах, че успяхме да спечелим макар и едно депутатско място в Европарламента. Играта с предпочитанията вот обаче, да си призная, малко ме смути. Разбира се, няма нарушение на закона, просто ДСБ успяха да мобилизират до крайност своя електорат и той успя да изтласка "своя си" кандидат на първо място. Чест прави и на госпожа Кунева, че прие нещата по достоен начин. Но никой не може да ме убеди, че сред цяба и симпатизантите на г-жа Кунева не е останало огорчение. Вероятно мнозина са гласували с мисълта за общата кауза, в името на така очакваното обединение и връщането на доверието между "старите" десни, а не за "своя си" кандидат.

Все пак това не беше гласуване в рамките на една партийна листа, а в рамките на една коалиция и участниците в листите бяха наредени според коалиционното споразумение - тоест имало е аргументи, усмивки, стискане на ръце пред камерите. Дано

Парадоксално е, но кампанията срещу Европейския съюз се дирижира от хора, които в най-голяма степен се възползват от неговите предимства

крехото доверие, постигнато в рамките на Реформаторския блок, се запази и след този случай.

- Как си обяснявате резултата на ГЕРБ?

- Разликата между ГЕРБ и БСП е наистина впечатляваща и неочаквана за мнозина. Тази преднина на ГЕРБ обаче ги легитимира като най-влиятелната политическа сила в дясно и занаят пред всички други десни партии ще трябва да се съобразяват с този факт. Досега за ГЕРБ се говореше все още като за временно, дори екзотично явление в нашия политически живот, но след тези избори перспективите за всяко ново правителство без БСП ще се свързват неизменно с ГЕРБ. Това ще доведе до преоценка на цялото дясноцентристко пространство.

- Повечето анализатори прогнозируют постоянна необходимост от коалиционни управления за напред. Президентска република може ли да бъде изход от честите патови ситуации в Народно събрание?

- Благогенствието на една държава не е пряка функция от формата на управление, а от зрелостта на хората, които живеят в нея. Сред държавите, които даваме обикновено за пример, има и монархии, и типични президентски републики като Франция, и държави, в които президентът има чисто формална роля, като Германия. А на нас упорито ни внушават, че за всичко е виновна държавата, противопоставяйки лошата, алчна и корумпирана държава на работливите, честни и почтени българи. Това е елементарен и дълбоко непочтен флирт с българския народ, защото държавата не е автономно понятие, държавата - това е начинът, по който управляваме

своя живот.

- Какво трябва да се случи в България, за да се отлепим от дъното?

- Трябва да започнем отначало. Българската нация е демотивирана, обезверена и дълбоко склонна към самоокайване.

У нас битуват клишетата, че след 45 години комунизъм демократите също са се провалили през последните 25 години. Всъщност "демократите", които реално управляват България от 1989 г. насам, с много малки изключения са представители на същите фамилии отпреди промените.

Рухването на комунизма, една атеистична и деморализирана система, не бе придружено от елементарен анализ, какво остава за покаяние. Бившите комунисти се заеха да градят демокрация и свободна пазарна икономика със същия ентусиазъм, с който строяха комунизма преди това. Първи посегнаха към най-дебелите свещи и се "помиряха" с Бога. Но пренесоха в "новото" време своя цинизъм и с него заразили цялото общество. Думите у нас загубиха значението си - днес те се използват формално. Имаме религия, но нямаме вяра в Бога. Имаме църкви, свещоливници, клир, но нямаме смирение и солидарност помежду си като хора.

Но въпреки всичко аз вярвам в новото българско Възраждане. Българският народ има сили за това.

Вдигат пенсиите с 2,7% от 1 юли

● Социалната сума за старост се увеличава от 110 на 113 лв.

Лиляна ФИЛИПОВА

Пенсиите, отпуснати до 31 декември 2013 г., ще бъдат осъвременени с 2,7% от 1 юли 2014 година. Това реши на последното си заседание преди дни надзорният съвет на Националния осигурителен институт (НОИ). Решението е по т.нар. златно швейцарско правило, което предвижда ежегодно актуализиране на пенсиите с процент, равен на сбора от 50% от нарастването на осигурителния доход и 50% от инфлацията предходната година.

За 2013 г. отчетеният от Националния статистически институт средногодишен хармонизиран индекс на потребителските цени е 0,4 на сто, а нарастването на осигурителния доход е с 5,0 на сто, обясняват от НОИ.

За новите размери на пенсиите няма да бъдат изготвени специални разпореждания за пенсионерите. Тези, които искат да получат заверено копие от разпореждането си, могат да го поискат лично или чрез упълномо-

щено лице на място в съответното териториално поделение на НОИ или в негов филиал след 1 юли 2014 г. Сроковете за обжалване на този административен акт ще се определят в зависимост от датата на връчването му.

Надзорът утвърди и проектопостановление на Министерския съвет за определяне на нов размер на социалната пенсия за старост. От 1 юли тя вече ще е 113 лв. вместо 110 лв., колкото е в момента.

От 1 юли таванът на пенсиите се очаква да стане 840 лв., или 35% от новия осигурителен доход, който се вдига на 2400 лв. Сега летвата е 770 лв. и според данните на НОИ през първите 3 месеца на годината са се увеличили българите, които не получават реалния размер на пенсията си заради административното ограничение.

54 228 българи са били оцетени от тавана към края на март. За да получат те реалните си пенсии, са били необходими 128,4 млн. лв. В края на миналата година хората, на които държавата не изплащала пенсиите в реален размер, са били 52 483. За изплащането според осигурителния им принос не са стигнали 124,1 млн. лв. Оцетените през 2012 г. при та-

ван 700 лв. са били 51 885.

Според експертите ограничението демотибира работещите да се осигуряват върху реалните си доходи, защото няма да получат парите за старост, съобразени с осигурителния им принос. С вдигането на тавана от 1 юли на 840 лв. се очаква броят на оцетените да намалее на 32 000.

Алтернатива

Занималня и за петокласниците от септември

Вероника ХРИСТОВА

От есента на тази година ще бъде въведена целодневна форма на обучение и за децата от V клас на държавните и общинските училища реши правителството. Досега т.нар. занималня се осигуряваше само за учениците от I до IV клас, но идеята е тя да стане опция и за по-горните класове до VII.

"Поетапно въвеждане на целодневното обучение цели да съдейства за преодоляване на някои проблеми като отпадане на учениците, понижаване на качеството на обучението и лошо въздействие на различни групи извън семейството и училището", аргументират се от кабинета. Наличието на втори учител давало възможност на детето

да се запознае с алтернативен педагогически стил, който може да е от първостепенна значимост за подготовката му и излята му в училище.

Според учители обаче обучението на петокласниците в занималня няма да е качествено, тъй като на тази възраст децата се подготвят по-добре вкъщи. Освен това в училище трудно се учат разказвателните предмети и няма възпитател, които да са подготвени по всички предмети в V клас. Педагозите твърдят още, че по-големите ученици трудно биха могли да бъдат задържани в класните стаи по цял ден.

Образователният министър Аня Кларова обясни, че занималнята за децата от V клас ще става по желание от страна на родителите

и при наличие на необходимите санитарно-хигиенни условия в съответното училище, а не задължително.

Предвижда се около 22 300 ученици от V клас да бъдат обхванати в целодневно обучение. За целта ще бъдат отделени 3 380 000 лв. от бюджета на образователното министерство.

Според педагози няма как учител по български език и литература да помага качествено в подготовката на домашните по математика, география и физика. Освен това разказвателните предмети изискват индивидуална работа, която е невъзможна при 30 деца в занималня.

● Най-оптимистични са очакванията на мениджърите и предприемачите в промишлеността и услугите

Бизнес климатът през май бележи възход

Значително подобрение на бизнес климата в страната от началото на годината отчита Националният статистически институт (НСИ) в месечната си анкета. През май очакванията на мениджърите и предприемачите в наблюдаваните отрасли - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги, са по-оптимистични. Общият показател на бизнес климата расте с 4,3 пункта спрямо равнището си от предходния месец, сочат данните на НСИ.

Показателят за бизнес климат в промишлеността нараства с 4,2 пункта в сравнение с април, което се дължи на по-оптимистичните оценки на промишлените предприемачи за настоящото бизнес състояние на предприятията. Очакванията им са, че в следващите три месеца производствената активност ще се увеличава.

Бизнес климатът в строителството се увеличава с 2,2 пункта. Основната причина за оптимизма на строителните предприемачи е положителната оценка за настоящото състояние на компаниите им. По тяхно мнение настоящата

строителна активност се подобрява в сравнение с предходния месец, като прогнозите им за следващите три месеца остават оптимистични, макар и по-резервирани в сравнение с април.

Показателят за бизнес климата в търговията на дребно се повишава с 2,5 пункта спрямо април. Оценките на представителите на бранша са по-оптимистични, но относно продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца те са по-резервирани.

По-оптимистичните оценки и очаквания на мениджърите в сектора на услугите покачиха показателя за бизнес климата в отрасъла с цели 8,2 пункта през май. Мненията им по отношение на настоящото търсене на услуги обаче са по-неблагоприятни, докато очакванията им за следващите три месеца се подобряват, посочва НСИ.

В месечната анкета на НСИ мениджърите в наблюдаваните сектори споделят, че в следващите три месеца равнището на продажните цени ще остане без промяна.

Фиг. 1. Бизнес климат - общо

Бизнес климатът през месец май според специалистите се подобрява

Чавдар КИСЕЛИНЧЕВ,
международен
наблюдател

Американската организация "Социален прогрес" публикува данните от изследване, което отчита нивото на социално благополучие в различните страни. Вzeti са под внимание 56 показателя, обединени в три основни групи.

Първата включва основните нужди на хората: храна, достъп до здравеопазване, достъп до вода и електричество, жилище.

Във втората група влизат главните показатели на лично благополучие: достъп до знания и равнище на грамотност, достъп до информация и

Къде на Земята се живее най-добре

комуникация, нивото на здравеопазване и екологичната устойчивост.

Третата група включва възможностите за развитие на личността,

личните и гражданските свободи, защитата на правата и възможностите на отделния гражданин да взема решения и да ги осъществява.

В първата десетка на класацията са се оказали Нова Зеландия, Швейцария, Норвегия, Холандия, Швеция, Финландия, Дания, Канада, Австралия и Исландия.

В Нова Зеландия са най-добри показателите като политически права, достъп до информация, средствата за комуникация и училищно образование.

В този списък САЩ са се озовали едва на 16-о място. Франция е отишла на 20-о място, а Испания се е класирала 21-ва въпреки тежката криза, обхванала страната.

Русия в рейтинга на социалното развитие е чак на 80-о място от 132 възможни. По мнението на експертите тези ниски за страната показатели се дължат на лошото равнище на здравеопазването и състоянието на екологичната устойчивост, както и отсъствието на толерантност и социално включване. Най-високи показатели обаче Русия има в достъпа до медицинска помощ и нивото на образование, както и в сферата на задоволяване на нуждите от храна.

Трябва да се отбележи, че високото ниво на брутен вътрешен продукт (БВП) на глава от населението не гарантира високи показатели в екологията, здравеопазването и социалните възможности. За пример да вземем страната с най-високо равнище на БВП на глава от населението - Норвегия, която е заела в рейтинга пето място, докато първото място държи Нова Зеландия, чийто БВП на глава от населението е почти два пъти по-нисък от този на Норвегия.

Интересна ситуация се наблюдава в Латинска Америка. Според изследването там най-добре се живее в Коста Рика, а най-зле в Куба. Коста Рика заема първо място в този голям регион, но 25-о място в световен мащаб. Уругвай е на второ място на латиноамериканския континент, а изненадващо Чили е на трето място. Това за рейтинга на Чили е доста учудващо на фона на станалите там разрушителни политически събития. Списъкът за Латинска Америка се затваря от Боливия, Парагвай, Хондурас и Никарагуа.

Според експертите, въпреки че в Куба образованието и здравеопазването са безплатни, те са на много ниско равнище, което е предопределило и изпадането на страната в дълното на класацията.

Авторите, които са съставили рейтинга на държавите според нивото на социалното благополучие на техните жители, са американци и съответно за тях най-важни са пазарната икономика и т.нар. либерална демокрация. Неслучайно тези експерти са поставили напред в класацията си 30 държави с либерална демокрация, пазарна икономика и формални политически свободи.

Трябва да отбележа, че страните в челото на класацията са малки по население, като Нова Зеландия е само 3,8 милиона, а Норвегия 4,5 милиона.

Очевидно в малките по население държави от бялата раса, които определено са пацифистки, като Швеция и Швейцария, отсъстват тежките проблеми на големите капиталистически страни с тяхното растящо социално неравенство, престъпност и борба за оцеляване.

Paracetamol Ecorpharm

Парацетамол

Добрият избор на парацетамол!

- При повишена температура
- При простуда и грип
- При болка от различен произход

Лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 6 години. Съдържа парацетамол. Преди употреба прочетете листовката.

ЕКОФАРМ ЕООД, 1421 София, бул. "Черни връх" 14, бл. 3, тел.: 02/963 15 96; 02/963 15 97

Гергана ПЕТКОВА

Колекцията на "Просвета" от забравени портрети на възрожденци и революционери се попълни с още два образа.

Читалището в кв. "Нова махала" в Габрово прибави към сбирката литография на Васил Априлов (1789-1847), създадена от Георги Данчов - Зографина и излязла от печатницата на Христо Г. Данов във Виена. Портретът е подарен на читалището от потомствения местен майстор на ножове и хлопци Донко Ковачев. А наследниците на Калин Калинов, учител от с. Гложене, Врачанско, предоставиха портрет на Христо Ботев от същата поредица. Той е в процес на реставриране в Националния исторически музей.

Събирането на тези разпилени във времето портрети се превърна в нещо като следотърсачество в миналото за ученици, учители и родолюбци от различни кътчета на България. То им даде смисъл, какъвто достъпът до интернет от

Наши герои възкръсват на японска памучна хартия

● „Просвета“ и Националната библиотека спасяват разпилена колекция на Христо Г. Данов

всеки телефон и таблет им отне. Даде им и надежда, че герои има не само далеч назад в историята, а може би в разколебаното съвремие.

Първи в колекцията на "Просвета" бяха портретите на Васил Левски и Хаджи Димитър - и двата от поредицата на печатница "Христо Г. Данов". Оказа се, че никъде не са съхранени литографските камъни, от които портретите са били отпечатани преди 130 години.

Не са запазени и много копия на изображенията, отпечатани навремето основно за читалища и училища. Литографските копия са били ограничен брой и затова всички те се приемат за оригинал. От къщата музей на Христо Г. Данов в Пловдив разкриха, че в тази колекция са били включени портрети на още изтъкнати българи - Иларион Макариополски, Петко Славейков, Г. С. Раковски, Любен Каравелов, Конс-

В Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ се реставрират документи, книги и плакати

тантин Миладинов, и цветна литография на светите братя Кирил и Методий.

Образът на Васил Априлов бе повреден повече от останалите в сбирката. Хартията бе погلوшена на възстановка в най-старата лаборатория за реставрация на книги и документи у нас. Тя се намира в Националната библиотека "Св. св. Кирил и Методий" в София. Там бяха реставрирани и портретите на Васил Левски и Хаджи Димитър. Лабораторията е създадена през 1954 г. от Стела Алкалай. Тя изобретява и патентова първата маса за листоотливане и сега навсякъде по света работят с нея. В момента реставраторите в Националната библиотека работят с такава маса, произведена в Дания. Цената ѝ е около 60 000 евро.

Възстановяването на портрета на Априлов бе сложен процес. Хартията се оказа силно окислена от влиянието на слънцето и въздуха, по нея имаше и петна от влага. По тези следи шефката на лабораторията в библиотеката Мария Велева разкри, че портретът е бил закачен в стая и изложен на пряка слънчева светлина, а стъклото не е предпазвало хартията от пожълтяване. Според Велева връщането на бялска на такъв портрет отнема поне двестина дни. Етапите на възстановка включват почистване, химическа реставрация, същинска реставрация с подложка от памучна хартия, подсилена с дублаж, и накрая

ретуш на изображението.

В лабораторията на библиотеката реставрират хартия по три метода. Първият е изобретеният от Стела Алкалай - листоотливане. Вторият е ръчна реставрация и се прилага за карти и графики. Изображенията се залепват върху японска хартия, която се изработва ръчно от памук и е изключително скъпа. Третият вариант е ламиниране със специална машина.

Реставрирането на портрета на Априлов приключи и издателство "Просвета" ще върне оригиналната литография в читалището в габровския квартал "Нова махала". Мария Велева препоръча

портретът да се съхранява на тъмно и да бъде изваждан на показ само за големи празници. А копието, което ще бъде подарено от "Просвета", може да заеме мястото на оригинала на стената. Издателството ще подари копия на портрета в рамка и на всички училища в България, които носят името на Васил Априлов. То продължава да издирва всички отпечатани от Христо Г. Данов портрети. Ако искате да се сдобите с копие на реставрираните литографии, посетете щанда на "Просвета" на Пролетния базар на книгата от 3 до 8 юни на третия етаж в НДК или сайтовете

www.prosveta.bg
и www.e-uchebnik.bg.

Собственик на ракиена фабрика създаде Априловската гимназия

Васил Евстатиев Априлов е търговец от заможна фамилия от Габрово, собственик на фабрика за алкохол в Огеса и създател на първото българско светско училище - днешната Априловска гимназия в Габрово - през 1835 г., когато страната ни все още е под турско робство и обучението е килийно.

Идеята за нов тип българско училище се заражда у възрожденеца под влиянието на книгата "Древните и сегашните българи" на Юрий Венелин. По онова време 42-годишният Априлов говорел български език със силен акцент, но гръцкият му бил съвършен. След тази книга той решил да се отърси от гръкоманията си. Подпомогнат от своя съгражданин Николай Палаузов, от братята Константин и Димитър Мустакови и други български търговци в чужбина, Априлов създава новото българско училище по метода "Бел - Ланкастър". През 1832 г. открива подписка в Габрово за събиране на средства за сградата му. Година по-късно основите ѝ са положени в присъствието на тър-

новския митрополит Иларион. Училището е открито през 1835 г. и Неофит Рилски е първият учител в него.

Освен основатели Априлов и Палаузов са и най-големите дарители и през целия си живот финансират училището с по 2000 гроша годишно. Априлов настоява езикът на обучение в него да не е църковнославянски или гръцки, а говорим български, и предлага за основа на литературния език да се вземе източнобългарското наречие. "Мое то желание не е да покажа своята ученост..., аз не жадувам за слава. Моята цел се състои в това да бъде полезен на моите съотечественици, да направя добро, да ги поощря", казва приживе Априлов. За построяване на нова сграда на училището той завещава огромната за онова време сума от 60 000 лв. и богатата си лична библиотека.

Васил Априлов умира от туберкулоза в Галац, Румъния, където е погребан. След време костите му са пренесени в родния му град Габрово и са положени в двора на Априловската гимназия.

Главният художник на „Просвета“ Вихра Стоева и Мария Велева, ръководител на лабораторията за реставриране в Националната библиотека, оценяват щетите по портрета на Васил Априлов

**ЕЛЕКТРОННИ УЧЕБНИЦИ ЗА ВСИЧКИ ПРЕДМЕТИ
ОТ 1. ДО 7. КЛАС РАЗГЛЕДАЙТЕ НА ЩАНДА
НА „ПРОСВЕТА“ ОТ 3 ДО 8 ЮНИ В НДК, ЕТАЖ 3**

Румяна Таслакова е родена в София, на 17 години успява да емигрира в Германия. От комунистическия режим е осъдена на 6 години затвор за предателство към Републиката и т.нар. невъзвращенство. В Германия следва икономика и славистика и през 1963 г. започва работа в радиостанция "Дойче веле", която до 1989 г. е един от най-важните информационни източници в България. Десет години Таслакова е главен редактор на Българската програма на

"Дойче веле". Благодарение на Българската редакция и на нейния личен ангажимент по време на промяната и след това германското радио се превърна в основна платформа, откъдето некомунистическите лидери на България можеха да говорят свободно и да бъдат чути в нашия и европейския ефир. По нейна инициатива световноизвестната радиостанция издаде 16 книги на български и немски език, а стиховете на най-добрите съвременни поети прозвучаха в ефира в изпълнение

на незабравимия Иван Андонов. По-известните ѝ книги у нас са "Заглушени мисли", "25 въпроса на "Дойче веле", претърпяла две издания, и "Две десетилетия преход. България през погледа на германски дипломати". Израз на признанието, което е получила за дейността си, са наградите "Приз на Съюза на журналистите в България "Подкрепа" и "Специална награда за принос в популяризирането и обективното представяне на европейската тема в българската радиожурналистика".

Журналистката Румяна Таслакова, която дълги години завеждаше българската секция в радио "Дойче веле", събра многобройните си приятели, писатели, поети, както и свои колеги от медиите. Поводът бе новата ѝ книга "Цял живот събарям стени", за която застава изд. "Изток - Запад". Сюжетът е автобиографичен, тонът - изповеден, историята - написана от деликатно, наблюдателно и нежно иронично перо. Разказът проследява не само премеждията на 17-годишната Румяна Т. и това как тя емигрира в Германия или как случаят я отвежда в редакцията на "Дойче веле", но ни връща към най-първите дни на избухналата у нас демокрация.

Тук вече (отново в България!) авторитетната журналистка, все още с присъда от комуни-

РУМЯНА ТАСЛАКОВА ПРОДЪЛЖАВА ДА СЪБАРИ СТЕНИ

стическият режим за невъзвращенство и предателство към НРБ, получава втори специален шанс в професионалната си кариера - има късмет да се срещне очи в очи с различни партийни лидери, да усети зловещата тръпка от това, че ДС я подслушва в хотелската ѝ стая, да се очарова и разочарова от качествата и недостатъците на новите български политици.

Имена няма, но има някои условни знаци. Така е, защото четивото е написано от почтен, а не отмъстителен човек. В тази книга Румяна е българска писателка, която гледа на случващото се у нас през очите на германска журналистка. Но текстът е привлекателен, топъл, мозаечно раздвижен, без претенции за документален роман или пуб-

лицитични мемоари.

За всички, които са чели предишните ѝ книги, тази ще бъде още една приятна изненада - тук Таслакова е уж същата, съдържана, интелигентна и прецизна, а е някак различна... Може би причината е, че в интимно поднесено повествование се оглежда тъжният, смешен, особен, но собствен образ на родната ни действителност.

Текстът е богато илюстриран с необикновени за Анри Кулев рисунки, той е и автор на корицата. (ЖД)

КАРТИНИ, КОИТО КАРАТ ВРЕМЕТО КРАСИВО ДА СПРЕ

Столична галерия ще отбележи своята десета годишнина с изложба на пловдивски художник. Авторът е Атанас Хранов, експозицията се казва "Лятото на моите заливи", а галерията е "Ракурси". В нея излагат работите си само доказани майстори на четката и много често вместо изкуствоведи, изложбите откриват известни български писатели или поети.

Този път това ще стане със словесни ракурси на пловдивския писател Александър Секулов, който пише: "Новата изложба на Атанас Хранов е урок по

изгубване в лабиринтите на лятото и на светлината. Началото се крие в стремежа да се откъснеш, да отвържеш въжетата, да вдигнеш платната. В този момент посоките на мъжа, тръгнал да скита, са повече от ветровете, ветровете - по-малко от сънищата му. И когато заливите са пребродени, художникът има право да извика още веднъж лятото под клепачите си, да види слънцето с хиляди червени кълба да се търкаля отвъд пределите на видимото, да усети бавния вятър на спомена по кожата си... Да извика в мислите си зали-

вите, където винаги е приютен и спасен. Затова изложбата "Лятото на моите заливи" кара времето красиво да спре".

Атанас Хранов е роден през 1961 г. в Пловдив, завършил е Националната художествена академия, специалност "Дърворезба". Това е десетата му изложба в "Ракурси" - всяка година от 2005 до 2014. Има и много самостоятелни изяви в други престижни галерии у нас и в чужбина.

Новите работи на пловдивския художник могат да се видят в "Ракурси" до 15 юни 2014 г. (ЖД)

ТВОРБА НА БЪЛГАРКА ЩЕ ЗВУЧИ ПО 27 ЕВРОПЕЙСКИ РАДИОСТАНЦИИ

На тазгодишната Международна трибуна на композиторите в Хелзинки новото произведение на Добринка Табакова се класира сред десетте "препоръчани" за пускане по всички обществени радиостанции. Кое то означава, че музиката на българската композиторка ще бъде излъчвана от 27 национални радиа, базирани на континента. Прослушани и

оценени са били над 50 композиции, създадени през последните пет години.

За света я открива продуцентът Манфред Айхер, който през 2008 г. по време на фестивала "Локенхаус" в Австрия чува нейна сюита, харесва я и иска от нея още творби. "Изпратих му и по-късно получих съобщение, в което ми предлага да направим цял диск с мои произведения - споделя Добринка Табакова. - Записите осъществихме специално за албума, по-голяма част във Вилнюс с Литовския камерен ансамбъл. За мен този диск е кулминация на много години работа и приятелства с хората, с които свиря."

Добринка Табакова е родена през 1980 г. в Пловдив. Едва 14-годишна става носител на приза "Жан-Фредерик Перену" на IV Международен конкурс по музика във Виена. Учи в Кралската академия по музика в Лондон и Гилдхол Скул ъв Мюзик. Завършва и композиция в Кингс Колидж Лондон (2007). Получава множество престижни поръчки, последната е от Кралското филхармонично дружество за Музикалното биенале във Великобритания през 2014 г. Първият ѝ авторски компактдиск "Струнни пътеки" бе номиниран за "Грами" в категорията "Най-добър албум с класическа музика". Издател е прочутата английска компания за съвременен джаз и класическа музика ECM. За първи път български композитор влиза в нейния каталог. (ЖД)

Моят град

СОФИЯ

Стартира фестивалът за съвременно изкуство

На 29 май започва второто издание на Фестивала за съвременно изкуство "Дома Арт Фест 2014". Темата на тазгодишното събитие е "Пулсът на Новата Русия".

В рамките на десет дни художници, илюстратори, скулптори, фотографи, дизайнери, артисти от различни жанрове на визуалното и сценичното изкуство - мултимедия, пластика, видеоарт, перформативни изпълнения, музика и видео, литература, кино и много други жанрове, ще представят лицето на съвременното руско изкуство такова, каквото то присъства по световните арт форуми и биеналета.

Руските автори, които са представени на фестивала, са млади артисти, добили популярност в Париж, Лондон, Брюксел. Техните художествени произведения са излагани в музеи, галерии и биеналета в Москва, Стокхолм, Берлин, Виена, Будапеща, Токио, Сидни и др.

"Дома Арт Фест 2014" се реализира с финансовата подкрепа на Столична програма "Култура" в подкрепа на кандидатурата на София за европейска столица на културата през 2019 г. Входът за всички събития от фестивала е свободен, програмата можете да следите на www.domaart-fest.com и www.facebook.com/DomaArtFestival.

На няколко места в западната част на Римския форум ще бъдат монтирани ажурни огради, които ще позволят гражданите да наблюдават работата на археолозите. Това съобщава кметът на Пловдив инж. Иван Тотев по време на откриването на новия археологически сезон.

През тази година ще бъде проучена последната част от Римския форум, като територията на разкопките ще бъде разширена в североизточна посока. Миналата година на обекта бе открит стилобат с три колони, за които има идея да бъдат

СТАРА ЗАГОРА

Спектакълът „Ога за света“ с Орлин Горанов

Летният театър в парка Аязмото ще представи на 4 юни т.г. спектакъла "Ога за света". Прочутите певци Орлин Горанов и Еделина Кънева ще изпълнят увертюри, арии и дуети на Бизе, Пучини, Щраус, Лехар, Бърнстейн и др. На финала ще бъдат поставени две страхотни песни, сътворени от Пламен Христов - юрист с гуша и таланти на композитор и поет.

Участие в спектакъла ще вземат хорът и оркестърът на Държавната опера - Стара Загора. В

програмата на концерта са включени арии, дуети и хорови изпълнения от оперите "Кармен", "Джани Скики", "Манон Леско", "Мадам Бътерфлай", "Бохеми", от оперетите "Прилепът", "Цигански барон", "Веселата вдовица", от мюзикълите "Уестсайдска история" и "Кандид". Авторските песни на Пламен Христов са "Откровение" и "Ога за света".

Еделина и Орлин откриват творческата и човешката хармония помежду си преди десетина години, докато репетираат в

НДК "Възход и падение на град Махагони" на Брехт с музиката на Курт Вайл. Тогава става ясно, че са еднакво претенциозни към себе си и към останалите,

че не се изживяват като знаменитости и че са мотивирани от идентична нетърпимост към фалшивия протокол в изкуството.

БЛАГОЕВГРАД

Панаир зарадва деца и родители

Стоотици малчугани и техните родители останаха очаровани от първия детски панаир, който се проведе в центъра на Благоевград. Проявата бе организирана от Общината и фондациите "Easyart" и "Америка за България".

В десетки шатри бяха разположени ателиета - "Детски изграчки", "Животни от картон", "Бижуа", "Пясъчни рисунки", "Цветя от салфетки", "Пиксел арт", "Фотография", "Стемпинг" и много други.

"Идеята на кмета Атанас Камбитов да покани Детски панаир в града е страхотна", коментира една от майките. По думите ѝ всички шатри предлагат интересни занимания, а аниматорите са много любезни. Към нея се присъедини Рени Илиева, която похвали общинското ръководство за оригиналната проява и добави, че панаирът е изключително полезен, защото децата научават много нови неща.

ПЛОВДИВ

Започна археологическият сезон

възстановени и вписани в бъдещото проектиране на площад "Централен", припомни градоначалникът.

"Вече сме стигнали до най-стария период на Форум, който датира от I в. пр. н.е. до края на I в. от н.е.", информира ръководителят на обекта Елена Кесякова. Тя допълни, че сред важните находки от разкопките пред Централна площа е разкриването на най-ранния стилобат, да-

тиран с монети на Реметалк, сечени по времето на Август, Клавдий и Веспасиан. Много ценна находка е и меч от I век тип гладиус, заимстван от иберийските племена и пренесен в Рим. Открити са важни данни за средновековния Пловдив до края на XII век, когато Форумът е унищожен, както и турски нещи от XVII-XVIII век. И през този сезон археолозите очакват да разкрият нови артефакти.

БУРГАС

Открити места стават галерии

Пеперуди и снимки по дърветата ще бъдат част от тазгодишното издание на фестивала "Включи града" - 6-8 юни. В духа на неговото мото - "Бургас - 100 години напред" - ще бъде организиран сегмент изложби, чиито експозиции ще разчупят познатите пространства и ще преоткрият малко познати или забравени от бургазлии места.

На алеята към Укритието за птици ще бъде представена фотоизложба, опъната на въже между дърветата, която ще е посветена на любимото за птиците Атанасовско езеро. Бургазлии също могат да се включат в изложбата със своя снимка, рисунка или друго арт произведение.

Повече информация за събитието и условията за участие може да бъдат получени на тел. 0896 798 908 и на интернет адрес saltoflife@biodiversity.bg.

Алеята до Казиното също ще бъде превърната в открита изложбена зала. Там в рамките на трите фестивални дни дърветата ще се превърнат в естествен декор за фотографии на актуални места в града, които ще бъдат преобразени с футуристична визия.

ВАРНА

Туристически сайт набира популярност

Над 100 обекта вече са регистрирани в новия туристически сайт на Община Варна - Visit.Varna.bg, който стартира официално преди десетина дни. Платформата предлага безплатна възможност за реклама на туристически обекти - хотели, заведения, магазини, клубове. Единственото условие е те да се регистрират, което ще позволи на желаещите да проверяват онлайн оферти и да правят резервации.

Най-голям интерес към услугата

засега проявяват хотелиерите и собствениците на търговски обекти.

Туристическата платформа

предлага още информация за забележителностите в морската столица и курортите, за транспортната мрежа, за културните маршрути. Данните са на български, руски, немски, английски, в момента се работи и по румънска версия. Чрез интерактивна карта всеки посетител може сам да избере маршрут до конкретен обект, а специално изработеното приложение "Варна винаги с теб" дава възможност за ползване на сайта през мобилен телефон.

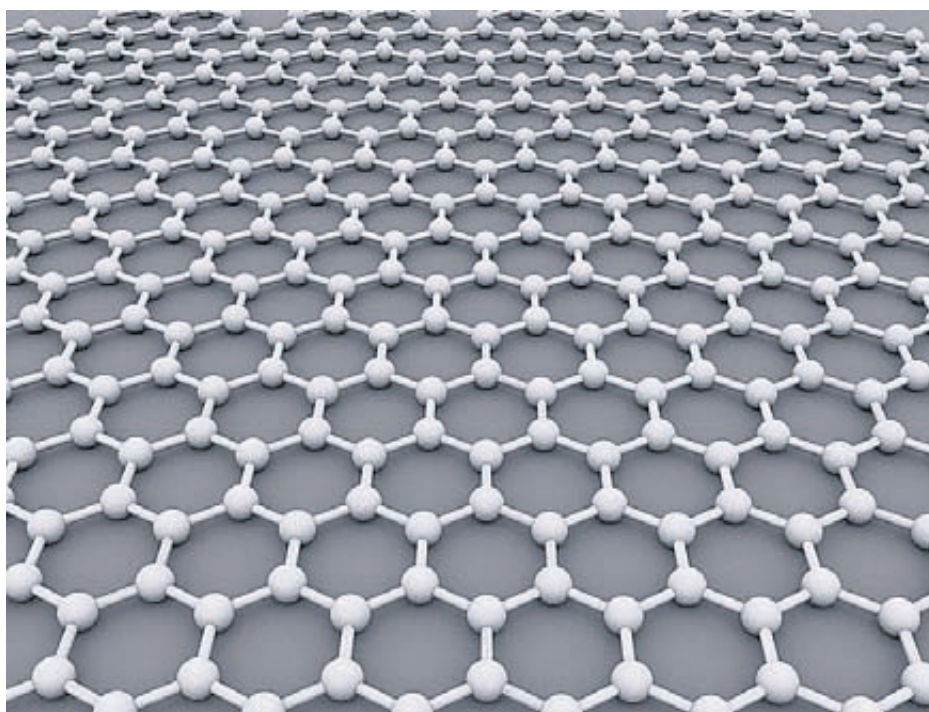

ЕС финансира проучването на нов стратегически материал

Става дума за уникалния материал графен, една от алотропните форми на въглерода. Той е по-лек от перо, 200 пъти по-здрав от стоманата и по-добър електрически проводник от медта.

Графенът е единичен равнинен лист от въглеродни атоми, формиращи краен брой шестоъгълници. Именно на тази подредба се дължат неговите здравина и проводимост. Поради двумерната си структура той е изключително тънък и еластичен. Уникалните свойства на графена разкриват възможности за използването му в авиацията, автомобилостроенето, електрониката, производството на батерии и много други. Приложението на графена може да стане още по-широко, защото той лесно се комбинира с други елементи. Затова не е чудно, че Европа отпусна 1 милиард евро за мащабно научно изслед-

ване на възможностите за употребата на този материал в производството на нови технологии. Компанията, която спечели финансирането на разработката на този проект, е Nokia. Това донякъде е продиктувано от амбицията на компанията да произвежда батерии, които се зареждат 10 пъти по-бързо и са 10 пъти по-трайни, както и създава телефонни. Съединените щати и Европейският съюз нарекоха графена стратегически материал, който ще промени бъдещето. Напоследък темата за графена стана много популярна заради неговите невероятни предимства при производството в областта на медицината, отбраната, в енергийния и други сектори. Учени от университета в Манчестър подчертават, че графенът е почти 1 милион пъти по-тънък от човешкия косъм. Вестник "Ню Йорк таймс" посочва, че освен най-тънкия материал в света той е и най-здравият - един графенов лист, сложен върху чаша за кафе, може да издържи те-

жестта на цял камион.

Графенът може да направи революция в цели индустрии, да открие нова ера на свръхенергийно ефективни гаджети, евтини бързо зареждащи се батерии, супертънки и гъвкави сензорни компютърни екрани и по-здрави и леки автомобилни шасита. Сп-

циалисти по металите сравняват откриването на графена с това на пластмасата преди един век. Не е чудно, че учените, които го откриха - Андре Гейм и Константин Новоселов, получиха Нобелова награда за физика през 2010 година. Според "Дейли мейл" една графенова кре-

дитна карта ще може да съхранява толкова информация, колкото днешните компютри, и след време iPhone и Kindle ще изглеждат като гопотопни играчки, а Би Би Си посочва, че революционният материал завинаги ще зачеркне ролята на силиция/силикона и ще промени много от

съвременните устройства.

Възможностите за приложението на този материал чудо изглеждат безкрайни. Израелската армия вече използва графена за производството на невидими ракети.

Над 200 компании проявяват интерес към графена като изходен материал за създаването на нови технологии. Очаква се първите от тях да се появят след 18 месеца и производителите пионери да бъдат IBM, Samsung и Nokia.

В момента в света големите компании се състезават за водещото място в бъдещата индустриална революция, но много малко от тях имат достъп до минерала графит, който е необходим за производството на графена.

Засега Китай контролира 70% от световните доставки на графит. Страната наложи ограничителни квоти за износ на минерала и намали неговия добив. Това доведе до огромно търсене на източници на графит в други части на света. (ЖД)

Етажна собственост - проблемите и решенията

Проблем

Решение

Лабиринтите на големия град

Помните ли последния път, когато търсихте домоуправителя от съседна кооперация, за да решите някакъв общ проблем? Колко време ви отне, за да го намерите? Отчайващо много, нали?

Е-дом ви дава възможност за мигновена връзка с домоуправители от съседни етажни собственици. Така ще може бързо и много по-ефективно да се организирате за съвместни действия при решаването на общи районни проблеми като дупки, чистота или бродещи кучета.

Функцията „съседни етажни собственици“ в e-dom.bg показва всички регистрирани етажни собственици около вас и дава възможност за връзка с тях. Така, без да губите време, можете да се свържете със съседни домоуправители, по-лесно да си изградите общо виждане по даден проблем за квартала си, след което да имате много по-силни позиции при решаването на проблемите пред общината си, медиите и т.н.

Резултатът е:

- Изграждане на силна обща позиция на множество домоуправители в един район;
- Изграждане на доверие;
- Бързо обсъждане и вземане на решение.

Социалната мрежа за съседни е-Дом предлага възможност за виртуално организиране и изпълнение на всички дейности, свързани с управлението на етажната собственост. Системата може да бъде ползвана самостоятелно от собствениците и живеещите във всяка сграда/вход за изпълнение на задачите, произтичащи от съжителството, които обичайно се възлагат на обичайните домоуправители

или да бъде инструмент за работа на наети професионални фирми - домоуправители. Платформата е-Дом намалява разходите за управление, пестей време, облекчава общуването между съседите, предлага бързо и ефективно решение на всички проблеми на бита (сметки, ремонти и др.), както и на комуникацията с компетентната администрация от местната и държавната власт. От миналата година колек-

тивен член на мрежата е и фирмата Домпро - българска компания за професионално управление, стопанисване и поддръжка на етажна собственост в големи многоетажни блокове, жилищни кооперации, затворени жилищни комплекси и други, която предлага комплексната услуга професионален домоуправител.

Какво оферира До-

мопро? Предлагаме домоуправител там, където няма такъв, заедно с конкретен план за възстановяване дейността на етажната собственост. Имаме готовност с услуги и за съседни, които имат домоуправител, но желаят да бъдат отменени и облекчени в някои дейности срещу минимално заплащане или пък имат домоуправител, но искат да си осигурят по-ефективна грижа към етажната собственост, обясняват от фирмата. Екипът се ангажира с воденето на Домовата книга, с вписване на етажната собственост в общината, с организирането и провеждането на Общите събрания, с работата с доставчиците на външни услуги - електричество, вода, асансьор, с управлението на бюджета на входа - разпределяне и събиране на ежесечните вноски на съкооператорите, със заплащане на дължимите такси на входа - за електроенергия, топлиноренергия, асансьор, вода и др. както и с реализирането на контактите с неизрядни-

те дължници. Отговаря също за управлението на информацията за ремонтите и поддръжката, събирането и оповестяването чрез социалната мрежа е-Дом на оферти на изпълнители и с избора на

изпълнител.

Социалната мрежа за съседни е-Дом и професионалистите - домоуправители от Домпро могат да нормализират бита във всяка етажна собственост.

Домо Про
Домоуправители на базисни услуги
www.domopro.bg

С ПАРТНЕРСТВОТО НА **е-Дом**
WWW.E-DOM.BG

АНГЕЛИ ПО ПОДДРЪЖКАТА

<ul style="list-style-type: none"> СЪБИРАНЕ НА ПЛАЩАНИТЕ ВНОСИ И ПЛАЩАНЕ НА СМЕТКИТЕ ПОДДРЪЖКА И РЕМОНТ НА ОБЩИТЕ ЧАСТИ ПОДДРЪЖКА АСАНСЬОР ЧИСТОТА 	<ul style="list-style-type: none"> ПОДДРЪЖКА ОКОЛООБЛОЖНО ПРОСТРАНСТВО ПРОБЛЕМИ СЪС СЪСЕДИТЕ САНИРАНЕ
--	--

e-mail: office@domopro.bg телефон: (02) 443 80 97

e-mail: office@domopro.bg

телефон: (02) 443 80 97

С акад.
Григор
Велев
разговаря
Румен
Леонигов

Акад. Григор Велев

Акад. Велев, как се развиват събитията, след като българската войска превзема Пирот?

- Настъпателният ход на българската войска е спрял от представител на Австро-Унгарската империя и в Букурещ започват преговорите за мир. България настоява Сърбия да ѝ изплати компенсации за нанесените материални щети на обща стойност 25 000 000 лв., но великите сили не вземат предвид това искане. Те не само не заклемяват агресора, но и не въздават полагаемата се прилигия на победителя в тази несправедлива война.

- На 9 февруари 1886 г. в Букурещ се подписва договор, с който официално се преустановява Сръбско-българската война. Изгоден ли е за България този договор?

- Букурещкият мирен договор е неизгоден за България. Той не взема под внимание българските военни победи. Двете страни се третират еднакво, което всъщност сменя от Сърбия отговорността за коварното нападение с произтичащите от това последици.

- Какво е значението на подписаната българотурска спогодба от 24 март 1886 г. (нов стил 5 април)?

- С този акт Турция признава Съединението. Договорът признава правото да се създаде общо правителство на Княжество България и Източна Румелия. Защиатава се принадлежността на Бургас и областта към Княжеството, но ни се отнемат Кърджалийска околия и твържишките села. Българският княз Александър Батенберг I получава правото да поеме управлението и на Източна Румелия.

- Стигнахме до заговора на Русия срещу България... В какво се изразява той?

- Той е насочен срещу

Заговорът на Русия срещу княз Батенберг

● Превратът на русофилите и контрапревратът на Стамболов

княз Александър I Батенберг. Като политически акт той е изцяло организиран и ръководен от Русия в ущърб на България и националните ѝ интереси.

- Какви са политическите основания за заговора?

- Русия е въбесена от непослушанието на княза, който е качен на престола от руския император. Съединението и успешната му защита са тежък удар срещу руските имперски интереси на Балканите, които предвиждат създаването на Задунайска губерния, а не на голяма България. Но натискът на Русия и нейния император за отстраняването на княза е огромен. Усетил добре тази непоносимост към своята особа заради честната и предана служба в полза на новото си отечество, князът хладнокръвно посреща изпитанията, които му предстоят.

- Какви са конкретните действия на руските ни освободители?

- Русия успява да създаде у нас мощна Пета колона от русофили. Това става с много пари. Тази Пета колона ще продължи да играе и за в бъдеще зловеща роля в българската национална история, защитавайки енергично и безкомпромисно руските, а след десетилетия и съветските имперски интереси в България. Отношението на руските представители в българската администрация става все по-арогантно и провокативно. Братушките се държат като завоеватели и започват да третират българите като хора от втора категория.

- Има ли исторически документи, които доказват твърдението Ви?

- Руският дипломат Кояндер в писмо до Азиатския департамент от 19 юни 1885 г. описва българите като "полуграмотни диваци, които чуждоземното иго е приучило към същата лъжа и двуличност и в чието мнение думата "честност" е синоним на глупост". Той прави опит да внуши, че Русия не може да разчита на нито един българин, че освен лъжи и измами от тях не може да се очаква нищо. Според него "всичко, което се случва тук, е възможно само вследствие на присъствието на руските офицери в страната, които гарантират вътрешния ред в

страната".

- Как става детронирателно на княза?

- Това е много позорен акт в националната ни история, когато български офицери наемници извършват клетвонарушение към своя главнокомандващ, към княза, при това в полза на чужда държава и нейните интереси. Самостоятелното решение на княз Александър I Батенберг да подкрепи енергично Съединението, което е неблагословено от Русия, настройва руската агентура у нас към решителни действия. Завербувана и добре платена от Сахаров, руския военен аташе в София, русо-

на. Други от тях искрено вярват, че България без Русия не може да съществува. Затова те разглеждат конфронтацията с Русия като катастрофална за България.

- Кога е извършен този преврат?

- На 10 август 1886 г. и той завършва с детронация на княза и с насилствено подписване от него на декларация за абдикация. Княз Александър I приема хладнокръвно преврата. В поведението му има определена, макар и трагична, логика. Той сам преценява, че няма шанс в тази борба с руското несъгласие да остане повече на трона, макар и в името

ка политическа криза в Княжеството. При тази ситуация и под натиска на привърженици на Батенберг правителството е принудено да скъса дипломатическите отношения с Русия, за да предотврати по-нататъшната намеса във вътрешните работи на страната. В този труден момент за нацията председателят на Народното събрание Стефан Стамболов се обявява решително срещу преврата и организира контрапреврат, който завършва успешно... В резултат на това княз Александър I се завръща в България. Но поради крайно враждебното отношение на Русия към този акт князът отново абдикира, този път доброволно. Датата е 26 август 1886 г. По този повод на 7 септември 1887 г. е създаден регентски съвет в състав Стефан Стамболов, майор Сава Муткуров и Петко Каравелов, заменен по-късно от Георги Живков. Регентите управляват държавата до 7 юли 1887 г.

- На практика се води необявена война срещу Русия...

- Да, срещу политическата агресия на тази велика сила се изправя един неин възпитаник - хъш, революционер, политик и държавник - Стефан Стамболов. В този труден момент с желязна воля и твърда ръка той нищо за миг не се колебае да защити националната ни кауза. Стамболов е прагматик и човек на действието. Не страда от сантиментални илюзии на съзлиза благодарност, а е верен на принципа "чуждото не искам, но своето не давам". Той се превръща в обединител на всички български патриоти срещу опитите на Русия да превърне страната ни във васално княжество и с право си спечелва прозвището Българския Бисмарк.

- Оказват ли съпротива политическите среди, свързани с русофилите?

- След детронацията на княза събитията в България не тръгват по планираната, организирана и направлявана от руската

агентура посока. В услуга на руските планове се ангажират редица изтъкнати български политици и на първо място Драган Цанков. Петата колона в България не се спира пред нищо, само и само да елиминира от политическия живот българските националисти. Затова тя смята, че е необходимо да се поиска от Русия временна окупация на страната. Тази идея на русофилите предизвиква възторг у императорския пратеник в България Каулбарс. Ражда се и идеята да се елиминират българските офицери с по-високи чинове и особено тези, които имат националистическа ориентация.

- Симеон Радев описва как някои русофили като Драган Цанков в своето раболепие пред Русия губят дори ясната си национална ориентация.

- Твърдението на С. Радев се базира на факта, че Д. Цанков иска среща с великия везир на Турция, за да му препоръча да предприеме "енергични мерки", в смисъл "турските войски да окупират Източна Румелия". В сборника от архивни документи, редактиран от Васил Коларов, се вижда, че сред подкупените агенти на Русия личат имената на военния министър Данаил Николаев, вътрешния министър Маджаров, политиците Буров и Бракалов. Група русофили - Гешеви, Бобчев, Цанков, Бурмов и Бракалов са се подписали като "най-покорни слуги" под отправеното от тях прошение до Русия незабавно да окупират България. Какво пагение!

- Как приключва тази необявена война срещу Русия?

- Много скоро след създаването на регентския съвет избухват русофилски бунтове. Някои от офицерите са известни герои от Сръбско-българската война, като капитаните Атанас Узунов и Олимпи Панов. В Русе и Силистра бунтовците са потушени от верни на правителството войски, а офицерите са осъдени на смърт и разстреляни. Друга част от бунтовниците емигрира в Русия. Там те постъпват като офицери в редовете на руската армия.

Княз Александър I Батенберг

филска група офицери начело със заместник-министъра на войната ротмистър Атанас Бендереви, началника на военното училище майор Груев, капитан Р. Димитриев и капитан Георги Вазов (брат на поета Иван Вазов) планира извършването на военен преврат. В него участват части от Струмския полк и юнкери от Военното училище.

По-късно руските дипломати признават, че организирането на преврата им струва 30 000 рубли.

- Какви са личните побуди на превратаджите?

- Едни от превратаджите са обидени на княза за това, че са недооценени и невъзнаградени по достойнство за военната им заслуга по време на Сръбско-българската вой-

на благородната кауза - отстояване на независимостта на България. В тази битка той има подкрепата само на група български националисти - Стамболов, Радославов, Начович. Те се изправят срещу обезумелите, жадни за власт русофили. Правителството на Петко Каравелов е осведомено за подготовката на заговора, но не предприема никакви мерки за предотвратяването му. Той просто е мислил, че князът сам ще абдикира.

- Какви са последните стъпки на княза?

- Той назначава правителството на Радославов и регентството на Ст. Стамболов, П. Каравелов и Муткуров, след което напуска страната през гр. Лом. Абдикацията на княза води до теж-

Ако искате да научите повече подробности по темата, потърсете в книжарниците книгата „Българската национална кауза 1762-2012“

на акад. Григор Велев

Български проект стана носител на наградата "Натура 2000". Призът бе връчен на Българското дружество за защита на птиците (БДЗП) за спасяване на царския орел в Сакар. Благодарение на екипа, автор на проекта, и на сътрудничеството между него и частни компании местната популация на този застрашен в световен мащаб вид е възстановена, след като е била на ръба на изчезването.

„Конкуренцията в категорията, в която участвахме - "Природозащита", беше най-голяма", каза Светослав Спасов от БДЗП. Именно на него европейският комисар по въпросите на околната среда Янез Поточник връчи в Брюксел отличието. Кандидатите, които са участвали в надпреварата за наградата "Натура 2000", са били общо 163.

"Въпреки че видяхме страхотни проекти за опазване на околната среда и биоразнообразието, осъзнахме, че България се радва на невероятно природно богатство и има

потенциала да го съхрани. Разбира се, и в Западна Европа имат огромни национални паркове и резервати, но извън тях природата е до голяма степен култивирана и канализирана", разказа Светослав Спасов. Експертът подчерта, че целта на подобни екопроекти е не да превърне цяла България в резерват, а да запази уникалните за региона видове. "Те могат да станат и двигател за икономическо развитие. В Европа са известни подобни добри практики. Преди години във Великобритания например е подета инициативата за опазване на морския орел. Любопитни туристи, ентузиа-

Царският орел в Сакар спечели приза „Натура 2000“

● Грабливите птици може да подпомогнат туризма в региона

зиран да видят рядката граблива птица, започват да посещават типично рибарски селища в Шотландия само с тази цел. Така селищата са превърнати в туристически центрове, които годишно заработват над 3,5 млрд. британски лири", разказа събеседникът ни. Подобно нещо може да се случи и в Сакар с изграждането на къщи за гости, организиране на фотоекскурзии и експедиции сред природата за наблюдение на царския орел.

Чрез съвместната работа с една от електрораз-

пределителните компании са били изолирани опасни електропроводи и е премахнат рискът от токов удар - сериозен проблем за грабливите птици. Над 80% от царските орли, които БДЗП следи със сателитни предаватели, загиват от токов удар на територията на България и Турция.

"Това обаче далеч не е единствената опасност за царския орел. Неправилното използване на пестициди в земеделието, незаконното залагане на отровни примамки и браконьерството са все още

причина за смъртта на много орли", обобщил експертът. Причина за драстичното намаляване на вида е и масовото избиране на хищните птици през 50-70-те години на миналия век. През последните години се разкри и още една заплаха за царския орел. Стопани, които отглеждат гълъби, намазват крилата им с отрова с цел да ги предпазят от грабливите птици. Така, поглъщайки отровната плячка, ястреби, соколи и орли измират.

БДЗП се бори за оцеляването на царския орел и ка-

то изгражда гнезда. "Създаването на гнездо е доста енергоемък процес, с който голяма част от по-младите птици не се справят през първата година. Като им правим дом, гледаме да е далеч от електрически стълбове и кабели, извън населени места" - изтъкна Светослав Спасов.

Добри практики

Румънски проект спечели наградата за социално-икономически ползи, като показа как "Натура 2000" води до икономически растеж и устойчив поминък в селските райони. Проектът дава възможност на фермерите за по-добро препитание чрез устойчиво обработване на земя с висока природна стойност, като в същото време допринася за опазването на уникален ландшафт с богато биоразнообразие. Благодарение на този проект 2300 фермерски семейства в региона получават приходи от над 2,5 млн. евро годишно.

Наградата за комуникация бе връчена на Рана-Храдек от Чешката република за популяризирането на защитата на сухите тревни местообитания в региона Лоуни. Проектът повишава осведомеността сред гражданите на ЕС за стойността на природното наследство.

Наши ученици взеха 10 медала на олимпиада по математика

Млади математици от специализирани гимназии в София, Варна, Пловдив и Плевен спечелиха 5 сребърни и 5 бронзови медала на 31-вата Балканска олимпиада по математика. "Нашите ученици се представиха на високо ниво, като победиха в отборното класиране страни като Великобритания, Македония и Черна гора" - заяви пред в. "Животът днес" Иван Ангелов (Математическа гимназия, Варна), ръководител на един от отборите. Като страна домакин (състезанието се проведе в Плевен) България имаше право да се представи с два отбора на надпреварата. В нея участваха 20 страни, сред които и държави извън Балканите, като Италия, Саудитска Арабия, Казахстан, Тюркменистан и др.

"От златния медал в индивидуалното класиране ме раздели само една точка", сподели Марк Андонов, дванадесетокласник от Математическата гимназия във Варна. Той е работил отборно с Любен Личев (МГ, Плевен, 11. кл., бронз), Станислав Чобанов (МГ, Варна, 12. кл., сребро), Нгуен Чи Зунг (СМГ, 12. кл., сребро), Виктор Радичев (МГ, Варна, 12. кл., бронз) и Йор-

дан Йорданов (МГ, Варна, 12. кл., сребро). Отлични знания по комбинаторика, теория на числата, алгебра и геометрия е показал и отбор №2 в състав Виолета Найденова (СМГ, 9. кл.), която си е тръгнала със сребърен медал, Александър Тенев (СМГ, 11. кл.), Цветомир Михайлов (СМГ, 11. кл.), Петър Гайдаров (ОМГ, Пловдив, 11. кл., бронз),

Деница Маркова (СМГ, 10. кл., бронз) и Павлена Ненова (СМГ, 12. кл., бронз).

Състезателите са имали четири часа, за да решат четири задачи от различните области, като всяка е носила по 10 точки. "Заради технически грешки им се отнемаха по 1-2 точки, което ги раздели от златото. В интерес на истината паднаха

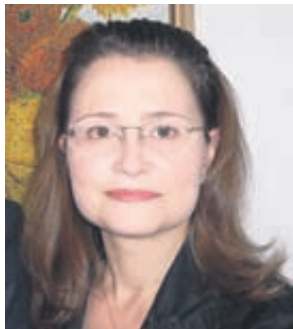
се по-лесни теми на математическите задачи, които не затрудниха повечето участници. Ако задачите бяха по-сложни, България щеше да е на по-предна позиция", категоричен е гл. ас. д-р Стоян Боев (НБУ, София), ръководител на един от отборите.

Зрелостникът Станислав Чобанов от Варна успява да се подготви за Балканската олимпиада въпреки напрежнатия си график покрай приготвянето за бала, матурата и кандидатстудентските изпити. Вече е приет в СУ "Свети Климент Охридски", където отново ще се посвети на математиката. "Тя е страшно интересна, динамична наука, която развива въображението и съобразителността", категоричен е Станислав. Само за последната година е показал блестящи знания на математически олимпиади в Принстън и Харвард. Бил е и на предишното 30-о юбилейно издание на Балканска-

та олимпиада, която се е състояла в Кипър. "Домакините в Плевен обаче показаха много високо ниво на организация", допълни събеседникът ни. "Сега предстои подготовката за още едно мечтано състезание за много български млади математици. Става въпрос за Международната олимпиада по математика, която ще се проведе от 3 до 13 юли в Кейптаун, ЮАР" - сподели гл. ас. Стоян Боев. Той ще бъде зам.-ръководител на отбора от 6 български ученици, които ще представят страната ни. В момента тече селекция, а избраните ще участват в подготвителен лагер в Пампорово в края на юни. "Сред чистия въздух в планината учениците наистина могат да се успокоят и съсредоточат върху материала", обобщил преподавателят в НБУ. За финансирането на лагера помагат спонсори. Министерството на образованието и науката пък поема пътните разходи на участниците в Международната олимпиада по математика в ЮАР.

Страницата подготви
Мирослава КИРИЛОВА

Владислава ГАЛЕВА,
юрисст

Кредитите и депозитите също се наследяват

Когато някой почина и има наследници по закон - деца, съпруг, братя и сестри, родители и т.н., те получават неговото наследство. То се формира от всички права и задължения към момента на смъртта. Тест могат да се наследят имоти, пари, вещи, автомобили, но и задължения. Тези задължения могат да бъдат както към физически лица (заеми и др.), така и към банки и други кредитни институции.

Или казано просто, наследниците наследяват и задълженията. Като при обикновеното наследяване те са неограничено отговорни за задълженията на своя наследодател дори със свое имущество. За щастие законодателят е уредил правна възможност наследникът да се "застрахова" срещу това кредиторите на починалия да насочат претенциите си и върху личното му имущество. Тази

"застраховка" е институтът на приемането на наследство по опис. При осъществяването на тази процедура приемният по опис отговаря за дълговете на наследодателя само до размера на описаното наследство, но не и със своите лични имуществени права.

Разбира се, остава и вариантът с отказ от наследство. Той е уместен, ако е вероятно да се наследят предимно дългове. Отказът се прави пред районния съд и се вписва в специални книги.

Ситуацията, при която едно лице няма реална представа за съотношението права/задължения, които наследява, е често срещана в практиката и може да доведе до наистина неприятни изненади.

Приемането на наследство по опис е възможност,

която Законът за наследството установява в интерес на призовавания към наследяване близък на починалия. Значението на приемането по опис се проявява в ограничаване на отговорността на наследника за задълженията на наследодателя до размера на полученото наследство.

Описът на наследството е правна възможност на наследника.

Поради благоприятните последици на приемането по опис обаче законът установява лицата, които задължително приемат наследството по опис. Това са недееспособните, държавата и обществените организации - сдружения и фондации. По смисъла на закона недееспособни са малолетните и непълнолетните, както и поставените под пълно или ограничено запрещение. Важно е да се отбележи, че и децата, без значение от тяхната възраст, могат да влязат в ролята на наследници дължници. При положение че лицето не е пълнолетно, банките ще

търсят законния му представител. Ако той обаче не е наследник на починалия, няма начин да бъде задължен да плаща дълга.

И още нещо - повечето банки задължително правят застраховка живот за сметка на дължника, която да покрие кредита, ако той почина. Когато има такава застраховка, банките трябва да си търсят парите от застрахователите, а не от наследниците. Затова е необходимо да се подаде писмено запитване в банката дали е била сключена застраховка живот.

Държавата винаги приема по опис дори и когато получава наследство по завещание.

Общините също могат да наследяват по закон

движимите вещи, жилищата, ателиетата и гаражите, както и парцелите и имотите, предназначени предимно за жилищно строителство на тяхна територия, когато починалият няма наследници по закон или по завещание, всички те са недостойни или са се отказали от наследството. В тези случаи общината също трябва да приеме по опис. Тя приема по тази процедура и когато се призовава по завещание.

Всеки друг наследник решава сам дали да приеме по опис или напълно полученото наследство.

Но всеки наследник може да се ползва от приемането по опис, направено от негов сънаследник. Приемането на наследство по опис има своя изгода и представлява своеобразна защита на наследника от евентуални големи задължения на починалия. Ограничената отговорност се балансира с допълнителни задължения и гаранции за интересите на кредиторите. Приемането по опис трябва да се заяви писмено от наследника в тримесечен срок от узнаване за откриването на наследството. Срокът е преклузивен (т.е. краен и непроменяем), но може да бъде продължен еднократно от районния съдия по местонахождение на наследството с още три месеца. След изтичането на установения в закона тримесечен срок, респективно на дължения от съда срок, наследникът губи възможността да приеме по опис. За него остава безсрочната възможност да приеме направо наследството или да се откаже от него.

Наследникът, който приема по опис, трябва да извърши две действия:

- волеизявление за изрично приемане;
  - опис на наследственото имущество.
- След това самият процес се състои от три

охранителни акта: запечатването на помещението и вещите; разпечатването им; опис на помещенията и вещите.

Запечатването се извършва по местонахождение на наследството или по местонахождението на имуществото. Компетентен да извърши запечатването е представител на районен съд, но то може да бъде възложено и на общината или кметството чрез техните органи. Запечатването може да се извърши и от съдебен изпълнител, само ако това бъде поискано от наследника-молител.

За запечатването се съставя протокол, който трябва да отговаря на описаните в закона реквизити. Протоколът се датира и подписва от дължностното лице и присъстващите страни. Страна е наследникът или наследниците, които приемат по опис.

Не е задължително описът да се предхожда от запечатване на вещи. Трябва да се има предвид обаче, че ако наследникът не посочи всички наследствени имоти, които са му известни, за да се впишат в опис, той губи изгодите, свързани с приемането по опис. Освен това, ако укрие наследствено имущество, наследникът губи правото на дял от него.

Следователно не само ще се смята, че е приел наследството направо, което ще има за последица неограничена отговорност за задълженията на наследодателя, но и се намалява активът на наследството, което наследникът ще придобие, тъй като той няма да има дял от укритото наследство.

Ако не познавате добре Вашия наследодател, макар и да сте в роднински отношения, ако разполагате с информация за него, че е имал кредити или лизинги, ако е склонен към хазарт или вземане на заеми от частни лица, задължително се възползвайте от процедурата "приемане на завещание по опис", за да си спестите бъдещи неприятности. В доста случаи може да се окаже, че отказът от наследство е по-благоприятен за наследниците с оглед предотвратяване на бъдещи претенции към тях, надхвърлящи наследяваните активи.

За контакти:
0886 742 526
galeva_v@abv.bg

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И ИЗКУСТВАТА

НАУЧЕН ИНСТИТУТ ПО ПРАВНИ НАУКИ
НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН УЧЕБЕН ЦЕНТЪР

ОРГАНИЗИРАТ

КУРС ПО КРИМИНАЛИСТИКА ЗА ПОДГОТОВКА НА СЪДЕБНИ ЕКСПЕРТИ

На 7 и 8 юни 2014 г. ще бъде проведен курс "Криминалистика - следи на местопроизшествието. Веществени доказателства. Криминалистични експертизи". Той ще се състои в залата на БАНИ (ул. "Георги Софийски" №3, ВМА, партер) в събота от 9:00 до 18:30 ч. и в неделя от 8:00 до 14:00 ч.

Повече информация можете да получите на:
тел. 02/851 06 24 или e-mail: nauc.basa.bg@abv.bg

ЖИВОТ & ЗДРАВЕ

3 - 9 ЮНИ 2014

Кога щитовидната жлеза създава проблеми

Според статистиката между 20 и 25 на сто от жителите на планетата са засегнати от заболявания на щитовидната жлеза. За съжаление у нас няма системен скрининг, затова не се знае и точният брой на пациентите. Научете повече за сигналите и защо не бива да ги пренебрегвате

на стр. 18

Разширените вени се влияят от сезона

Каква е причината високите температури да засилват оплакванията на пациентите с разширени вени, какви са симптомите и съвременното лечение ще разберете от съдбовния хирург проф. Марио Станкев

на стр. 22

Затлъстяването се превръща в епидемия

Стотици водещи специалисти от Европа и от целия свят обсъждаха в НДК в продължение на няколко дни причините за наднорменото тегло, ефектите от затлъстяването и възможностите за преодоляването на една от епидемиите на XXI век. Повече за световния проблем с излишните килограми

на стр. 23

Водораслите - надеждата на учените

Известно е, че над света надвисва заплаха от хранителна криза, затова специалистите геноносно търсят изход в различни природни източници. Напоследък на преден план излизат водораслите. Защо? Отговор на този въпрос ще намерите

на стр. 27

БОЛНИЦИТЕ ДАДОХА ТВЪРДИТЕ ЛИМИТИ НА СЪД

Държавни, частни, общински болници и Центърът за защита правата в здравеопазването внесоха жалба във Върховния административен съд, в която настояват фиксираните бюджети за лечебните заведения да бъдат спрени и отменени. Така на практика всички болници в България се обявиха срещу твърдите лимити, които се въвеждат с Постановление 94 на Министерски съвет от 25 април 2014 година. Подписите си под жалбата сложиха г-р Димитър Димитров - председа-

тел на Асоциацията на работодателите от здравеопазването, г-р Явор Дренски - председател на Националното

сдружение на частните болници, г-р Негелчо Тотев - председател на Сдружението на общинските болници в

България, и г-р Стойчо Кацаров от Центъра за защита правата в здравеопазването.

Опасенията на чети-

рите организации са, че фалитите са неизбежни, а пациентите ще бъдат лишени от свободен достъп до болниците, ако съдът не спре ПМС 94 или Правителството не го отмени. Според лекарите с така приетия нормативен акт за забраната на рехабилитационното на нагледна дейност ще бъдат наказани добре работещите и предпочитани болници, в които се развива модерна медицина и се предлага качествено обслужване на пациентите, и така се нарушават интересите на цялото ни общество.

ЛЮТИВИТЕ ХРАНИ УДЪЛЖАВАТ ЖИВОТА

Консумирайте лютивни храни, за да живеете по-дълго, съветват американски учени. Оказва се, че редовният прием на пиперливи подправки помага на тялото да пренебрегва сигналите за болка, което удължава дните ни под слънцето.

Екипът на Андрю Дилин от университета в Калифорния провел експерименти с мишки, за да установи въздействието на лютивите съставки върху гризачите. Тестовите констатираха, че, когато бъдат блокирани сигналите за болка към централния мозък, животът им се удължава. А един от начините да бъде изключено чувството за болка е редовната консумация на лютивни храни и подправки. Животните, които спирала да произвеждат протеина, отговорен за възприемането на болка-

та (TRPV1), се оказали по-дълголетни. Те живели с 14 процента по-дълго в сравнение с животните от контролната група. Мишките с блокирано чувство за болка имали не само по-дълъг, но и по-здравословен живот от останалите. Те по-рядко страдали от ракови тумори и паметта им се запазвала, по-лесно изгаряли калориите дори и без да са физически активни. Тяхната способност да обработват захарта се запазвала и на старини, което намалява риска от диабет. Според проф. Дилин резултатите от експериментите ще помогнат на учените да подобрят метаболизма при хората, като ще допринесат пациентите да бъдат предпазени от затлъстяване и диабет.

СИНЯТА БОРОВИНКА - ПЕРЛАТА НА ГОРСКИТЕ ПОЛЯНИ

Боровинките неслучайно са наричани сините горски перли. Те съдържат много антиоксиданти, фибри и витамин С. Помагат на сърдечносъдовата система, укрепват кръвоносните съдове, зрението, забавят стареенето, отслабването на мозъчната дейност. Мощен антиоксидант са - особено благодарение на активността на витамин А, който ефективно неутрализира действието на свободните радикали. Имат и добре изразени антисептични свойства.

Екстрактът от синя боровинка помага още за увеличаване на чувствителността на ретината към светлината и по-лесното адаптиране в тъмнината, като в същото време подпомага и регенеративните й способности и действа профилактично. Ефикасно средство е за лечение на отслабналото периферно зрение при хората в напреднала възраст. Изследване, проведено върху голяма група пациенти в тази възраст, показва, че екстрактът от синя боровинка спира развитието на дегенерацията при половината от тях. Боровинката подобрява циркулацията на кръвния поток благодарение на високото съдържание на антоцианозиди.

Тя се препоръчва при проблеми, свързани с разширени вени, възпаления и хемороиди. От благотворното действие на боровинките върху капиллярните съдове могат да се възползват хората, които са склонни да получават синини дори при лек удар или натиск.

Доказано е, че синята боровинка може да бъде полезна за жени, страдащи от болезнена менструация, помага за отпускане на мускулите и така облекчава неприятните симптоми.

Горският плод съдържа много минерали и микроелементи, които забавят стареенето, усилват паметта и подобряват дейността на мозъка. Редовната консумация предотвратява развитието на болестта на Алцхаймер. Освен всичко друго боровинката е и като метла в стوماха - прочиства червата и му помага да работи по-добре. А натрият и калият в боровинките топят килограмите и неутрализират токсините в организма. Любопитно е да разберем още, че като концентрация на манган горският плод е абсолютен първенец сред растенията. Със своите антибактериални свойства боровинките са полезни при възпаление на пикочните пътища и бъбреците. Препоръчително е да включвате редовно в менюто си боровинки, особено ако работата ви е свързана с голямо психическо напрежение, препоръчват специалистите.

НАД ЕДИН МЛН. ДУШИ СА ЗАСЕГНАТИ ОТ ЗАБОЛЯВАНИЯ НА ЩИТОВИДНАТА ЖЛЕЗА

Традиционно в края на май всяка година в целия свят лекарите се опитват да привлекат общественото внимание върху заболяванията на щитовидната жлеза. Причината е, че са засегнати между 20 и 25 на сто от жителите на планетата, което прави над милиард и петстотин милиона. В Европа страдат няколкостотин милиона, а в България - над един милион. Но у нас няма системен скрининг за тиреоидни заболявания, поради което със сигурност има много неоткрити пациенти, казва проф. Боян Лозанов, началник на Клиниката по ендокринология и нефрология в Токуда Болница София, който е един от водещите специалисти по болестите на щитовидната жлеза.

При едно последно проучване, обхванало около 2400 души от 10 области на България, се оказва, че 25 процента от изследваните с ехограф имат възли на щитовидната жлеза. Част от тези образувания не могат да се установят само чрез палпация (опипване) на жлезата. 23 на сто нямат възли, но са със структурни промени, каквито обикновено се наблюдават най-често при автоимунни тиреоидни заболявания. Т.е. близо половината от случайно изследваните се оказват с различна форма и степен

на увреждане на щитовидната жлеза. Сред автоимунните тиреоидни заболявания най-значим е тиреоидитът на Хашимото. Сериозен проблем е и намалената функция на щитовидната жлеза (хипотиреоидизъм). Той понякога протича скрито, латентно, а честотата му се увеличава с напредване на възрастта, като много по-често се среща при жените.

Когато нарушението във функцията на щитовидната жлеза се разгърнат в гетеродна възраст и при бременни жени, те имат пряко отношение върху състоянието на плода. В тежките

случаи на дефицит на тиреоидни хормони при майката детето развива кретенизъм, а в по-леките случаи - различна степен на интелектуален дефицит. Според проф. Лозанов голям успех на българското здравеопазване е преодоляването на масовия йоден дефицит, който е засягал около 50 на сто от хората, особено в планинските и полупланинските райони. В миналото под влиянието на този дефицит и свързаните с него промени във функцията на щитовидната жлеза в страната са се родили хиляди деца с кретенизъм. Но още през 1958 г. акад. Ив. Пенчев създава програма за преодоляване на йодния недостиг в храната и водата. Това се постига чрез масово йодиране на готварската сол и прием на таблетки при особено застрашените групи. Районните центрове по здравеопазване на случаен принцип постоянно контролират дали се спазват изискванията и дали в солта в магазинната мрежа и в предприятията от хранителна

та индустрия се съдържа необходимото количество йод. Първоначално йодираната сол е нестабилна, защото светлината унищожава полезните й качества. Но след замяната на лабилното съединение калиев йодит с ка-

лиев йодат годността на йодираната сол е много продължителна, при това няма нужда да се съхранява в тъмни опаковки.

С днешна дата сред основните проблеми на щитовидната жлеза е хипофункцията. Затова лич-

ните лекари трябва да изследват всички пациенти, за които има съмнение за някакво тиреоидно нарушение. Най-достъпно е да се провери нивото на TSH - тиреостимулиращия хормон. (ЖД)

ПРОФ.
БОЯН ЛОЗАНОВ:

Трябва да е ясно, че дори леко извъннормален, субклиничен хипотиреоидизъм, който дори няма никаква клинична изјава, може да доведе до повишени стойности на холестерола, до хипертония, неврологични проблеми. Основният риск е от прогресивно и ускорено развитие на атеросклеротичния процес и свързаните с него сърдечносъдови заболява-

ХИПОФУНКЦИЯТА НА ЖЛЕЗАТА НИ СЪСТАРЯВА УСКОРЕНО

Другият ефект е ускорено стареене на организмите независимо от процесите на склероза. Причината за това е, че обмяната на веществата се командва от тиреоидните хормони и когато те не са в норма, организъмът страда още на ниво отделна клетка. При бременните жени с хипотиреоидизъм са много по-чести спонтанните абортти, мъртвото раждане и нарушения в умствените способности на детето. Затова в никакъв случай отклоненията във функцията на щитовидната жлеза не

трябва да се пренебрегват, а освен това трябва и целенасочено да се търсят в рисковите групи. Съвременната медицина не препоръчва например, ако една жена е с TSH над 3,5, да забременява. Първо трябва да се коригира проблемът, за да се създаде здраво поколение.

Много от пациентите, които стигат до лечение с антидепресанти, всъщност са с хипотиреоидизъм и когато той се коригира медикаментозно, депресията се преодолява без последваща необходимост от други лекарства.

МОЩНА ПОДКРЕПА ЗА ЧЕРНИЯ ДРОБ

Артишок (Cynara scolymus) - 200 mg,
Бял трън (Silybum marianum) - 80 mg,
Глухарче (Taraxacum officinale) - 30 mg,
Холин битарат - 100 mg,
Инозитол - 40 mg,
D, L - метионин - 40 mg,
Витамин B₆ - 1 mg.

Кога се използва HEPADIET?

HEPADIET е подходящ в случаи на токсични чернодробни увреждания вследствие употреба на алкохол, лекарства или неправилно хранене. Може да се използва при пациенти с хронични възпалителни заболявания на черния дроб. Особено подходящ е за намаляване нивото на холестерола и забавяне процесите на атеросклероза. Има ефект и при пациенти с нарушено храносмилане.

Употребяване за употреба:

2 до 3 таблетки дневно с течност.
Опаковка: 45 таблетки в блистери
Хранителна добавка,
не е лекарство.

Система за гарантирано качество:
Норма ISO 9001

Една от основните функции на черния дроб е да обезврежда всички токсини, отделени от храната, лекарствата и алкохола и чрез жлъчния сок да ги изхвърли от организма.

HEPADIET действа стабилизиращо на клетъчната мембрана на чернодробните клетки, предпазвайки по такъв начин черния дроб от вредните влияния, и съдейства за възстановяване на увредените му клетки.

Като увеличава жлъчната секреция, HEPADIET намалява риска от нарушения в храносмилането, придружени с образуване на газове, болки в корема, повдигане и повръщане.

HEPADIET действа и като антиоксидант, т.е., от една страна, понижава образуването на холестерол в черния дроб, и от друга, ускорява превръщането му в жлъчни киселини, които с жлъчния сок го отстраняват от организма.

Производител: ESI s.p.a. Италия
Изключителен представител за България „Лим Фарм“ ЕООД
02 943 11 38, GSM 0888 222 343, www.limpharm.com

Продуктът "Q10" - 100 мг КОМПЛЕКС растителни капс. х 60" на ESPARA GmbH, Австрия, е оригинална природна формула от натурален коензим Q10, магнезий, витамин B6, фолиева киселина и витамин B12 за ефективна антиоксидантна защита на организма и ежедневна грижа при: нарушения на сърдечносъдовата, имунната и нервната система; проблеми с регулирането на кръвната захар, астма и алергии; намалено либидо и сексуални неврози; всички остри вирусни и бактериални инфекции; пародонтопатии; синдром на хроничната умора, психическо изтощение, стрес и преждевременно стареене; хранителна добавка за активни спортисти и за всички хора над 35 г. Подпомага производството на енергия в организма, подобрява циркулацията и снабдяването с кислород на сърцето. B6, B12 и фолиевата киселина са необходими за разграждането на хомоцистеина, който е сериозен рисков фактор за атеросклероза.

ПРОДУКТИТЕ НА „ФАРМАБИОН ПЛЮС“ ЕООД ЗА ТЕЗИ, КОИТО ИСКАТ ДА БЪДАТ АКТИВНИ

Продуктът "ТИНКО 100 мг + ЛЕЦИТИН + NADH растителни капс. х 30" на TerraPoint GmbH, Австрия, поддържа еластичността на кръвоносните съдове, подобрява кръвоснабдяването на мозъка и мозъчната кора, влияе благоприятно върху паметта и концентрацията, съдейства за поддържане на оптимално ниво на холестерола в кръвта, подпомага черния дроб срещу повишено натрупване на мазнини. Препоръчва се при синдром на хронична умора и психично изтощение, за премахване на последствията от стреса. Има силно антиоксидантно действие и допринася за запазването на очите, сърдечносъдовата и централната нервна система в добро състояние, препяства образуването на атеросклеротични плаки върху вътрешните стени на кръвоносните съдове. Подобрява способността на клетките да генерират енергия, като ги снабдява с кислород. По този начин предотвратява образуването на анаеробна среда в организма - една от основните предпоставки за възникване на злокачествени заболявания.

За информация се обърнете към вносителя:
"ФАРМАБИОН ПЛЮС" ЕООД,
тел. 02/9532601, www.pharmabion-plus.dir.bg

НЯМА КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО В МЕДИЦИНАТА

● С г-р Дечо Дечев разговаря Галина Спасова

Д-р Дечо Дечев е изпълнителен директор на УМБАЛ "Св. Иван Рилски" в София. Има опит във всички сфери, свързани със здравеопазването - бил е практикуващ лекар, мениджър във фармацевтичния бизнес, ръководил е отдел "Лекарствена политика" в МЗ, бил е зам.-директор на НЗОК. УМБАЛ "Св. Иван Рилски" не е сред най-големите, но някои нейни клиници са водещи в своята област. На първо място е Клиниката по неврохирургия, водеща сред 22 неврохирургии в страната. Гордост за болницата е най-модерното звено по образна диагностика в областта на нервните болести, а дългоочакваният апарат за радиохирургия ще заработи до края на годината, като за българските

пациенти ще е достъпна тази съвременна терапия, без да са принудени, както в момента, да се лекуват в чужбина.

Д-р Дечев, познавате отвътре всички компоненти в здравната система. До един прокламирам, че пациентът е наг всичко, но дали той мисли така?

- Логическата последователност при изграждане на здравен модел би могла да се обобщава в три стъпки. Първо - определяне на медицинските дейности при лечението на дадено заболяване. Второ - обективно остойностяване на тези дейности. Трето - подсигуриране на средствата за заплащането им. Този ред на действия изглежда елементарен. Но нещата започват да куцат още на втората стъпка - остойностяването. А при действие трето - да намерим финансиране - стават вече драматично зле. Остойностяването на всички действия и мерки за лечението на даден пациент е нереално. НЗОК до момента не е направила истинско остойностяване. Цените на медицински дейности, клинични пътеки, изследвания и т.н. нямат общо с реалността. Те са формирани според лобито в НЗОК, което в даден момент е било по-силно. Изработването на единна методика за остойностяване е може би първото, което трябва да се направи. Ако приемем, че дадена дейност е оценена на 100 лв., а бюджетът може да осигури 50 или 60, сме длъжни да кажем на пациента - има недофинансиране и парите

трябва да дойдат отнякъде. Дали ще са от джоба му, от допълнително осигуряване или от държавата, но трябва да дойдат. Сега пациентът е поставен в унижително положение. От една страна, политиките му казват, че има конституционно право на здравна помощ, от друга - пак те твърдят: "направили сме такава законова рамка, че са длъжни да те лекуват". От трета страна, изпълнителите казват - няма финансиране. И пациентът е с чувството, че си е платил, но когато има нужда от здравна помощ, се оказва, че трябва да плаща допълнително (под масата или на касата). И не получава качеството, съответно на медицината през XXI век.

- Оттам ли тръгва нелепото положение интересите на болния и лекуващите го да се разминават?

- Разнопосочният интерес е заложен в модела. Той е базиран на това, че изпълнителят на медицинска помощ, в случая болницата, формира своите приходи на база оборота от дейности. Преведено на разбираем език - повече болни, по-добре за болницата. Но интересът на обществото е точно обратен - да има колкото може повече здрави, а не болни хора.

- Някакви центробежни сили явно бепонират абсурда.

- Центробежните сили се наричат здравно-

осигурителен модел и той дава уродливите си плодове. Един от тях е, че тотално се видоизменя заболяемостта в България. Ние продуцираме излишна заболяемост само и само да отчетем дейност и касата да плати. И тук не виждам най-грасичните нарушения. Тази година хоспитализациите ще са около 2 млн. и всяка следваща броят им ще се увеличава с 200-250 хил., защото системата ни принуждава да работим така. Особеност на нашия здравен модел е, че комерсиалният интерес е с приоритет. В държавите със здравноосигурителен модел, в който водеща е медицината, а не търговията, огромната част от проблемите на пациентите се решават в извънболничната помощ. У нас главно поради комерсиални интереси пациентът директно се насочва към болницата, което е и основната причина бюджетът на НЗОК да се пропуква първо в болничната помощ. В извънболничната проблем с бюджета няма, защото се работи на принципа на капитацията. Независимо от това дали пациентите му боледуват или не, джипито получава твърда сума за тях.

- Но и неговият приход не се обвързва с резултата - как се профилира и лекува пациентът и защо са много изпратените в болница...

- Има огромна липса

на критерии, по които НЗОК да оценява качеството - при джипита, специалистите или в болница. Всички проверки засягат единствено документацията. Никой до момента не е въвел критерий за обективна преценка на това дали пациентът действително има подобрение или не. Необходимо е изключителното съдействие на лекарския съюз, защото няма да са малко случаите, в които ще се окаже, че медицинската помощ не е била с необходимото качество. Тогава нелегитимните неща ще лъснат.

- Но ще е в полза на добрите, призваните лекари, за които слагането в общ клон е обидно. Понеже всеки ден някой капе камран в кацата с меда.

- Предприемането на действия за оценка на качеството на медицинския труд при всички случаи няма да бъде посрещнато положително от голямата част от лекарите. Защото това означава, че дейностите им трябва да станат значително по-прецизни в рамките на същото заплащане. Хората, които ще въведат такива критерии, няма да бъдат приети възторжено от огромната част от медицинското съсловие - а то избира ръководството на БЛС.

- Мнението Ви за практиката медиците да работят на повече от едно място?

- Всеки трябва да работи на колкото иска места. Но НЗОК не трябва да сключва повече от един договор с лекар. Категоричен съм, че един от пътищата, по които НЗОК се източва повсеместно, са именно т.нар. гастро-рольори. Питам - защо на този лекар, който иска да работи допълнително, не му се даде възможност да го прави на мястото, където има трудов договор? Примерно анестезиолог не може според нормативната уредба да работи повече от 7 часа в болницата, където е на трудов договор, но може да обикаля страната, за да си докара допълнителен доход.

- Има ли нездравос-

ловна конкуренция между болниците в ущърб на пациента?

- Разбира се. Принципът - взимаме еднакъв процент от всички независимо от дохода и на изхода всички получават еднакво - е много лъв. В същото време действаме ясно, оставяйки пазарът да решава всичко. Болниците са търговски дружества, но държавните са длъжни да развиват медицински дейности, които по прецедент са губещи, докато частните естествено развиват само печеливши, добре финансирани дейности. Така държавата подлага на геноцид собствените си болници за сметка на частните, което рано или късно ще я затрудни да изпълнява основното си задължение - да осигури достъп до качествена медицинска помощ. Време е да върнем здравната система към центъра на скалата, т.е. да има бюджетни болници, в които държавата ще изпълнява задълженията си по конституция, а нагледната част да се развива от болници търговски дружества. Колкото и пари да налеете в системата в този ѝ вид - ще изтекат. При очаквания дефицит на касата от 90 млн. само за София, една трета от т.нар. надлимитна дейност е отишла само при две нови частни болници. В същото време на държавните (които, освен че са търговски дружества, имат и социална функция) им се орязват бюджетите с 25-30%. Цялата система работи против тях и те потъват все повече.

- Толкова ли е трудно да приложим изпитан и пасващ ни модел?

- Хората, определящи физиономията на гилдията, са против промяна на модела. Чувстват се отлично в него, той работи за тях. И някои от тях са сред основните причини вече 15 години да няма реформа. Всяка държавна си е направила модел и се простира според чергата си. В момента, за да покрием нормативния здравен пакет, който държавата е длъжна да осигури,

трябва да отделяме 2-3 пъти повече пари. Понеже ги нямаме или не искаме да ги дадем, караме пациента (център на системата!) да си ги търси. А системата е такава умишлено, та тези пари, които човекът ще намери, да бъдат дадени по неофициален, нелегален начин на определен кръг хора. Журналистическо разследване откри в компютъра на фирма, продава на медицински изделия, имената на 136 лекари, на които фирмата е дала над 8 млн. лева комисиони срещу подпис. В списъка имаше хора, получили над 600 хил. лева за година и половина. А МЗ и НЗОК дори не проявиха интерес! Казвам го не за да засегна някого, а за да илюстрирам, че системата прави всичко възможно да мачка пациента. Това е конфликтът - интересът на пациента е един, на лекаря - коренно различен.

- Кой да спуска цирея?

- Виждам надежда отвън - от отишлите да работят в чужбина. Ако макар и не голяма част от тях се върнат и пренесат правилата, по които са научени да работят, ще се измъкнем от това положение. Защото те вече са с друг менталитет, там е спасението. Но в много звена същият кръжец, за който говорих, види ли някой талантлив, не го допуска нагоре. Затова замислят лекарите - пречи им се да се развиват. Заплащането е второстепенна причина. Според мен човекът, който ще оправи нещата, трябва да е извън гилдията. Но кадровиците не правят разлика между медицина и здравеопазване. Смятат, че добрият лекар ще е и добър ръководител. Обикновено става точно обратното - този принцип води до най-големите провали. НЗОК трябва да изкове правилата. Но там от 2005-а нещата вървят надолу, защото партияната подкрепа стана водещ критерий за избор на шеф. Виждаме трагичния резултат.

ПРОФ. БОРЯНА ДЕЛИЙСКА:

КАМЪНИТЕ В БЪБРЕЦИТЕ МОЖЕ ДА СЕ РАЗВИВАТ БЕЗ СИМПТОМИ

Илияна АНГЕЛОВА

Проф. Делийска, през лятото някои хора пият бира вместо вода. Как се отразява това на организма?

- Митът, че бирата е полезна за бъбреците, е широко разпространен, но нещата не стоят точно така. Неслучайно я наричат течен хляб. Биреното коремче е особено популярно в страните, в които се консумира повече от тази напитка. Само че това води след себе си метаболитен синдром.

Никой не е против умерената консумация на бира. В горещо време нуждата от течности може да бъде наваксана с вода, чай, фреш или таратор. Организмът реагира на всичко, което е в повече. Той е фишна система, в която са заложили определени правила. Ние ги забравяме, започваме да живеем както ни е приятно, но последствията идват в гаден момент. Освен това има заболявания, каквото например е подагратата, при които бирата

Проф. Боряна Делийска ръководи Клиниката по нефрология на Университетската болница "Царица Йоанна" - ИСУЛ. Пред Credoweb.bg тя коментира някои митове за камъните в бъбреците.

не се препоръчва, защото тя е богата на вещества, които могат да провокират пристъп.

Популярна народна рецепта е, че при нефролитиаза трябва да се пият по две бутилки топла бира. Никой не може да каже защо трябва да е топла и защо точно две, но това е много разпространено за лечение на камък при бъбречна колика. Ако помага, добре. Но това трябва да става еднократно - не бива да забравяме, че две бутилки бира се равняват на над 100 г водка като алкохолно съдържание.

- Може ли недостатъчният прием на течности да стимулира образуването на пясъчинки в бъбреците?

- Да, концентрираната урина при недостатъчен прием на течности е сериозен фактор за камъни в бъбреците. Разбира се, има и още поне 20 фактора, участващи в образуването на камъка. От 10 души пет няма да пият вода, но двамата ще имат камъни. Другата крайност - много литри течности, също не е добре. Попадала съм на препоръки за консума-

ция на 5 литра вода в горещините! Това е абсурдно.

И 3 л вода са много за възрастен човек с хипертония, затлъстяване и бъбречна или сърдечна недостатъчност. На болни с отоци на базата на бъбречно заболяване или при напредналата фаза на бъбречна недостатъчност дори ограничаваме водата. Караме ги да пият по-малко течности. Не може да се каже "Пийте вода и ще бъдете излекувани". Няма такова нещо!

- Как се отнасяте към лекарствата за отслабване, които действат на принципа на диуретиците?

- Това е нож с две остриета. Млади момичета взимат лаксатив и отводняващи, за да отслабнат. Проблемът се появява след няколко години и те идват при нас с тежки изменения в бъбреците. В практиката се налага често да прилагаме диуретици, но само при нужда. Балансът в организма не бива да се нарушава безмислено дори в името на килограмите. По-добре да се спортува и да се намали храната.

- При пясъчинки в бъбреците хората невинно търсят лекар. Какво е уместно да се направи като първа помощ?

- Камъните в бъбреците могат да протичат без клинична картина и без кризи. Често това са големи камъни, наричаме ги отливъчни. Много пъти те се установяват

чинки над 3 мм. Срещат се често, остават с такива размери цял живот и може да не се стигне изобщо до криза. Добре е все пак веднъж в годината да се направи ехографски преглед, защото се случва камъчето да нарасне при определени условия. Не се налагат никакви интервенции.

при случаен преглед. При случаен преглед се хващат и много гребни камъчета. Съвременните ехографски апарати имат възможност да улавят много гребни камъчета или едри пясъ-

Понякога човек ги изхвърля спонтанно, без да разбере.

Още за бъбречните заболявания четете в credoweb.bg

Д-р Поля Петева

Избелването на зъби в домашни условия крие реална опасност и не бива да се прави без предварително посещение при стоматолог. Това предупреждава денталният специалист г-р Поля Петева.

"Хората често ползват различни лентички, пусалки, гелове и шини, купени от спортни магазини или интернет, а после идват с увредени зъби и венци", разказва г-р Петева.

ИЗБЕЛВАНЕТО НА ЗЪБИТЕ У ДОМА Е ОПАСНО

● Може да доведе до некрози на венците и дори до засягане на нерв

По думите ѝ проблемът идва от факта, че в търговската мрежа свободно се продават препарати с недопустимо висок процент избелващ агент, който причинява некрози на венците и може да засегне нерва на зъба. Хората обаче не знаят това и се доверяват сякаш на рекламите за евтино избелване.

"Не всеки пациент може да се подложи на процедура за избелване на зъби. Ако емайлът е тънък или напукан, ако има чувствителни и оголени

шийки, абразирани зъби или възпалени венци, избелващият агент може да нанесе тежки поражения", предупреждава специалистът.

Задължително преди процедурата трябва да се прегледа състоянието на устата, да се почистят плаката и зъбният камък, да се направи полиране. "Ако избелването се приложи в домашни условия и без контрол от стоматолог, зъбите стават на петна, тъй като избелващото вещество не може да проникне равномерно", допълва г-р Петева.

Когато процедурата се прави контролирано и

професионално в дентален кабинет, ефектът е по-добър и настъпва по-бързо, категорична е тя. Денталният специалист съветва след избелване пациентите да използват паста за чувствителни зъби, да избягват консумацията на оцветяващи напитки - червено вино, кафе, сокове, а пушачите да ограничат цигарите.

Стоматологът предупреждава, че не бива да се прилага избелване на зъбите при деца под 16 години, тъй като емайлът им не е напълно минерализиран и могат да настъпят увреждания.

*Д-р Поля Петева е специалист по дентална медицина и дентална алергология от Плевен. Повече за нея можете да откриете в личния ѝ профил на credoweb.bg

ПАЦИЕНТИ ОТКРИВАТ ПО-ЛЕСНО ТОЧНИЯ ДОКТОР

Всеки понякога в живота си е бил болен и всеки иска да бъде здрав. При определени диагнози е необходимо точно определен специалист. Ако пациентът е от малък град, започва голямото лутане. Интернет е любимо място за такива проучвания. Само че не всяка информация е обективна, понякога пациентите се съветват взаимно. Това, което е добро за един, обаче може да е лошо за друг, еднородни са специалистите. Credoweb.bg предлага решение точно на този проблем. Лекарите присъстват в социалната мрежа за здраве със собствени профили, коментират, публикуват новости и

отговарят на въпроси във форума. Пациентите могат да открият не само данните за контакт, но и да получат подробна информация за възможностите за лечение. Скоро първата у нас социална мрежа за здраве навършва една година от своето създаване. За това време бе натрупан солиден опит, информация от обратната връзка с потребителите - лекари и пациенти. За годишнината си CredoWeb.bg готви изненада. До седмици мрежата ще получи нова визия и обогатени функционалности, които ще улеснят комуникацията в нея и намирането на необходимата информация.

КАК Е СЕГА

КОЕ Е НОВОТО

Профил на лекар

Лекарят създава безплатен профил, в който представя себе си и своята професионална дейност. Може да прикачи снимка и биография, да публикува научни статии или образователни материали към широката публика. Може да коментира в затворения лекарски форум, включително и да създава теми, а също и да съветва в пациентския форум. Така успява да наложи името си и да популяризира постиженията си. Улеснява пациентите, които се нуждаят от неговата помощ.

Лекарят ще може да качва не само една, а повече снимки (галерии). Публикува не само статии, но и статуси, както е във всички социални мрежи. В профила му вече ще има бутон "Следвай". С него другите потребители се абонира за всички новости, които лекарят публикува. Колкото по-активен е докторът в социалната мрежа, толкова по-висок ще е неговият рейтинг в системата.

Профил на лечебно заведение

Профилът на лечебното заведение съдържа обща информация и описание на клиниките, отделенията и кабинетите. Виждат се и всички лекари, които работят там и имат профил в CredoWeb.bg. Може да публикува различни съобщения или снимки. Може да декларира свързаност с други лечебни заведения, като по този начин се подкрепят взаимно.

Новата визия на CredoWeb.bg дава възможност за по-ясно изобразяване на структурата на лечебното заведение, за по-добро управление на съдържанието, което се публикува от името на отделни клиники, отделения или от името на болницата.

За пациента

Хората, които влизат в CredoWeb.bg, обикновено се борят с някакъв здравен проблем. Сега те могат да посочат специалности, от които се интересуват, да търсят лекар по име, специалност или населено място. Също и да открият лечебно заведение, да разглеждат информацията от и за него. Могат да задават конкретен здравен въпрос във форума или до конкретен лекар чрез бутон в профила му. Може да запишат онлайн час за преглед (само при лекарите, които са активирали тази опция).

Търсачките в обновената визия на CredoWeb.bg ще бъдат три - за лекари, за лечебни заведения и по ключова дума - например диабет, световъртеж, високо кръвно и т.н. Това ще улесни намирането на подходящата информация. Ако пациентът се интересува от конкретен лекар, болница или организация, които имат свой профил в мрежата, може да се абонира за създаването от тях съдържание, като натисне бутона "Следвай".

ОТ ОМАН И АВСТРАЛИЯ ИЗБРАХА Д-Р ПЕТЪР ПЕТРОВ ЧРЕЗ CREDOWEB

Комуникацията с пациентите е една от най-полезните функционалности, които CredoWeb предлага, споделя д-р Петър Петров от Стара Загора.

Хирургът уролог от Града на липите е един от първите лекари, ре-

гистрирани в социалната мрежа за здраве. Специалистът вече е открил ползите от нея и без колебание разказва за тях: "Още в самото начало бях отворен към тази нова платформа, но тя наистина надмина очакванията ми. Благодарение на нея мога да осъществявам лесен контакт с роднините на моите пациенти, които живеят в чужбина и нямат възможност да идват на свиждания".

В своята практика д-р Петров вече има два подобни случая. Преди месеци млада жена от Оман открила координатите му през CredoWeb и се обърнала към него относно лечението на тежко болния си баща. Наскоро пък

роднини на друг пациент потърсили лекаря чак от Австралия.

"Техен близък беше опериран в нашето отделение и ме искаха да бъда подробно информиран за състоянието му. В продължение на месец поддържахме ежедневен контакт през интернет. По този начин съвместно осъществихме един добър контрол върху лечението на пациента", разказва д-р Петров.

Той е категоричен, че социалната мрежа за здраве помага еднакво добре и на двете страни - лекар и пациент.

Можете да запишете час при д-р Петър Петров на credoweb.bg

ХАЙФУ центърът в Плевен приема пациенти от цялата страна, защото предлага уникално съчетание от телемедицина, телехирургия, роботизирана хирургия, ХАЙФУ технология, минимално инвазивна медицина и много други терапевтични подходи, казва д-р Добромир Димитров, онкохирург.

"XXI век е векът на информацията. Живеем в общество, в което придвижно дистанциите са скъсени, но реално пациентите могат да са много далече от най-добрия избор за своето лечение, следвайки само нечия препоръка. Интернет платформата CredoWeb.bg става мост между лекар и пациент, както и между самите лекари, защото комуникацията е много важна за вземане на правилното решение", казва д-р Димитров.

"В България все още няма процеси на окрупняване на здравните заведе-

ОНЛАЙН ИМИДЖЪТ ВСЕ ПО-ВАЖЕН ЗА ЛЕКАРИ И БОЛНИЦИ

Д-р Димитров от ХАЙФУ центъра в Плевен държи на комуникацията в интернет

ния. Комуникацията между стотиците малки болници е затруднена. В резултат пациентите често се прехвърлят като стока от болница в болница. Търсенето на най-добрите диагностика и лечение често отнема доста време, лутане и безсмислени престои в отделения. Чрез CredoWeb.bg пациентите могат да опознаят по-добре репутацията на здравните заведения в страната, а също на лекарите, които работят

в тях. Да научат какви методи на лечение и с какъв успех се прилагат. Порталът е улеснение и за нас, лекарите, да сме по-близо до нашите пациенти, както и да имаме обратната връзка за тяхната удовлетвореност от лечението. В здравеопазването един от основните критерии за нивото на здравната система е достъпността - CredoWeb.bg съдейства точно в тази насока", обобщава специалистът.

НЕ ЧАКАЙТЕ УСЛОЖНЕНИЯТА, ЗА ДА ЛЕКУВАТЕ РАЗШИРЕНИТЕ ВЕНИ

Проф. Станкев, защо през лятото се влошава състоянието на хората с разширени вени?

- Това е свързано най-вече с факта, че заради горещините се забавя кръвотока в долните крайници, застоят се увеличава, възникват отоци и това засилва оплакванията. Отдавна е известно, че високите температури, заедно с обездвижването и увеличаването на телото, са съпътстващ фактор за влошаване на пациентите с хронична венозна болест. Всяко лято отчитаме увеличение на броя на пациентите с тази диагноза, които се обръщат към нас.

- Това болест на възрастните хора ли е?

- По-скоро не. Разбира се, и възрастните хора страдат, особено в напредналите стадии, но при хроничната ве-

Проф. Марио Станкев

нозна недостатъчност става въпрос за вродено и често наследствено заболяване, което обикновено се проявява още в младата и активна възраст. Жените страдат много по-често от мъжете, бременността има определена роля за възникване и развитие на заболяването. С напредване на годините състоянието се влошава, особено при неадекватно проследяване и лечение.

- Има две тенденции при разширените вени - да се възприемат основно като козмети-

С проф. Марио Станкев, съдов хирург, изпълнителен директор на Националната кардиологична болница, разговаря Камен Здравков

чен дефект или пък като животнозастрашаващо състояние. Къде е истината?

- Истината е някъде по средата. Заболяването може да започне като естетичен проблем, който засяга долните крайници. Но често първите симптоми са свързани не с видими разширени вени, а с тежест, лека болка, отоци, нощни крампи. След това появата на капилари и леко разширени вени става причина пациентът да потърси помощ при съдов специалист. Когато заболяването е проявено, но не се диагностицира и лекува адекватно и навреме, може да се стигне до неговите най-тежки форми, включително и до животозастрашаващи усложнения, каквото е дълбоката венозна

тромбоза. Тази тромбоза е предпоставка за възникването на белодробен тромбоемболизъм, който често е фатален. Но дори и повърхностните разширени вени, ако бъдат занемарени, могат да доведат до тромбоза, инфекции, рани и в крайна сметка до тежко влошаване на живота. Само на външен вид не може да се определи каква е тежестта на венозното заболяване и дали обхваща дълбоките вени. Важна е преценката на специалиста.

- За да не се стига до усложненията, какъв е алгоритъмът?

- На първо място разяснителни кампании сред пациентите и мотивиране на лекарите от доболничната помощ за ранно диагностициране на заболяването. А когато проблемът се открие, трябва да се направи задължителна консултация със съдов хирург за оценка на степента на увреждането и за комплексно лечение. Освен чисто медицинската страна много е важен начинът на живот - хранене, телесно тегло, движение. Заболяването е с висока социална значимост, защото над 50 процента от българите са засегнати от различна степен на хронична венозна недостатъчност.

- Има ли ефективни медикаменти, които подобряват състоянието на пациентите и забавят развитието на заболяването?

- Има, разбира се, но лечението е комплексно. То включва на първо място еластична комп-

на уникалната формула, осигуряваща активно всмукване от стомашно-чревния тракт. Така с малки дози постигаме големи резултати. При това говорим за безвреден природен продукт, а най-важното е, че действа във всички

стадии на заболяването. Неслучайно се препоръчва във всички професионални ръководства за лечението на хроничната венозна болест.

- Само при изострянето на оплакванията ли трябва да се вземат лекарства?

- Не, целта е да не се стига до влошаване. Затова прилагаме ефективни лекарства още от ранните форми. Лекарят преценява продължителността на приема и дозировката. За всеки стадий си има съответната схема на лечение. Но облекчаването на симптомите не означава автоматично спиране на лечението. Важното в случая е хората да се лекуват с доказани медикаменти, а не със случайно попаднали им добавки.

- Кога се стига до операция?

- Когато е налице тотална декомпенсация на кръвотока в долните крайници, която не може да се преодолее с други средства. Но дори и в този случай първо се обсъжда склерозизиращата терапия.

ресия на долните крайници, след това са флеботропните медикаменти. Те подпомагат движението на кръвта, укрепват комплексно венозната стена, подобряват състоянието на венозните клапи. В кръга на съвременните възможности са и склерозизиращите методи на лечение, както и класическата съдова хирургия.

- Какъв е опитът в България с медикаментозното лечение, постигате ли добри резултати?

- Имаме богат опит с един световно признат медикамент, какъвто е Detralex. Той е единственият доказан в света с много научни изследвания. Работим с него над 20 години и също смятаме, че е най-добрият флеботропен медикамент. Ефектът му се дължи

ECOPHARM

Allergology

Без рецепта!

ROLETRA

Loratadine tabl. 10 mg x 10

При алергии и сенна хрема

Облекчава:

- ☒ Течащ нос
- ☒ Сърбеж и кихане
- ☒ Парене в очите

Антиалергичен лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 2 години и с тегло > 30 kg. Преди употреба прочетете листовката!

ECOPHARM

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" 14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

A63/28.03.2013

КАНАДСКИТЕ УЧЕНИ СЕ ОБЯВИХА СРЕЩУ СОЛАРИУМИТЕ

Заболяванията от рак на кожата в Канада напоследък са се увеличили значително, оповести Канадското онкологично дружество. Специалистите, работещи в него, са на мнение, че главният виновник за бум на тежкото страдание са солариумите.

Броят на пациентите с меланом в Канада рязко се е увеличил, а става въпрос за раково заболяване, което лесно може да се избегне, отбелязаха от дружеството. Учените прогнозираха, че тази година в Канада ще бъдат регистрирани 82 600 случая на рак на кожата, сред които около 6500 случая на меланом, като над 1000 от

тях ще имат фатален изход.

Главният рисков фактор е свръхизлагането на ултравиолетови слънчеви лъчи или на ултравиолетови лъчи в солариумите, предупредиха от дружеството. Около 90 на сто от случаите на меланом са предизвикани от ултравиолетови лъчи

Честото посещаване на солариуми увеличава риска от меланом с 59 на сто, поясниха от дружеството. Учените припомниха, че в солариумите апаратите излъчват интензивни ултравиолетови лъчи, чиято сила надвишава няколко пъти тази на ултравиолетовите слънчеви лъчи.

С тотици водещи специалисти от Европа и от целия свят обсъждаха в НДК в продължение на няколко дни причините за наднорменото тегло, ефектите от затлъстяването и възможностите за преодоляването на една от епидемиите на XXI век. Много български лекари, специалисти по хранене, по ендокринология, гастроентерология, вътрешни болести, кардиология обмениха със своите колеги опит в диагностиката и лечението на заболяванията, свързани пряко или косвено със затлъстяването. В момента основният акцент в целия свят е изследването, превенцията и лечението на затлъстяването при децата, заяви доц. Светослав Ханджиев, организатор от българска страна на XXI Европейски конгрес по затлъстяване и председател на Българската асоциация за изследване на затлъстяването и съпътстващите го заболявания "Акад. Ташо Ташев".

"През последните години науката постигна значителен напредък в разбирането на интимните механизми, по които наднорменото тегло става двигател за различни комплексни процеси и увреждания в организма - каза доц. Ханджиев. - Този напредък ни дава увереност, че все по-успешно ще можем да контролираме заболяванията, свързани със затлъстяването. Но без съучастие и разбирането от страна на пациентите няма как да победим в тази битка", категоричен е специалистът.

Една трета от населението на планетата е с излишни килограми

Близо една трета от населението на Земята страда от затлъстяване или от наднормено тегло, установи американско проучване. Дълго време натрупаните излишни килограми се свързваха с начина на живот в развитите страни. Но от най-новото изследване става видно, че епидемията от затлъстяване се е разпространила из целия свят, като в наши дни тя засяга 2,1 милиарда души, 62 процента от които живеят в развиващите се страни.

"Затлъстяването е проблем, който засяга всички, независимо от

СОФИЯ СТАНА ДОМАКИН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ КОНГРЕС ПО ЗАТЪЛЪСТЯВАНЕ

възраст и доходи, във всички точки на планетата", коментира авторът на проучването д-р Кристофър Мърфи, директор на Здравния институт към университета във Вашингтон. Анализът обобщил данни, получени от 188 страни. В периода 1980-2013 г. процентът на хората с индекс на телесна маса над 25, след който хората се смятат със свръхтегло, е преминал при жените от 28,8 на 36,9 процента. При мъжете тези числа бележат ръст от 29,8 на 38 процента. Сред развитите страни класацията по затлъстяване и свръхтегло се води от САЩ, Великобритания и Австралия, където в тази категория попадат над 60 процента от населението на възраст над 20 години.

За развиващите се страни пикове в това отношение бележат някои африкански страни, като Буркина Фасо и Чаг. Други държави в Близкия изток, Южна Америка и Океания надминават по тези показатели западните държави. Така например в Египет, Либия, Саудитска Арабия, Бахрейн и Кувейт затлъстяването и наднорменото тегло засягат над 70 на сто от жените на възраст над 20 години. Същата тенденция се повтаря в някои страни на Южна Америка, като Салвадор, Коста Рика, Хондурас, Чили, Парагвай, в някои малки тихоокеански държави като островите Тонга, Кирибати и Самоа. Тук епидемията от затлъстяване обхваща над 80 на сто от мъжете и жените на

възраст над 20 години.

Тенденцията е констатирана при все помлади слоеве от световното население. В периода 1980-2013 година броят на децата и юношите със затлъс-

тяване се е увеличил с 50 процента. 22 на сто от момичетата и 24 на сто от момчетата в развитите страни имат проблеми с теглото. В развиващите се страни 13 на сто от децата и от двата пола са сполетени от същата съдба. Населението на САЩ е най-засегнато от затлъстяването, обхваща 160 милиона души. Следват Китай, Индия, Русия, Бразилия и Мексико. (ЖД)

Проф. Драган Мичич, Сърбия; проф. Естер Хайми, Унгария; проф. Херман Топлак, Австрия, президент на Европейската асоциация за изучаване на затлъстяването; проф. Джон Бъндел, Великобритания, и проф. Светослав Ханджиев, България, преди научна сесия

Хранителна добавка

Lacto 4 VIP

Пробиотик Капсули X 15

Четворна сила

- Lactobacillus acidophilus
- Lactobacillus rhamnosus
- Lactobacillus bulgaricus
- Streptococcus thermophilus

Живи лактобацили
Съхранява се в хладилник

VIP
Vitality Internal Protection

VIP - Специална формула, запазваща жизнеността на лактобацилите в киселата среда на храносмилателния тракт

Екофарм ЕООД, бул. "Черни връх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

ВАЖНО Е ДА РАЗЛИЧИМ ЗАМАЙВАНЕТО ОТ СВЕТОВЪРТЕЖА

Доц. г-р Любомир Хараланов

Какво състояние обичайно описваме като "виене на свят", защо понякога е много стряскащо, има ли разлика с усещането за замаяност, необходимо ли е да се отграничат симптомите им и

кога да потърсим лекар? Предлагаме ви компетентния отговор на доц. г-р Любомир Хараланов, началник на Клиниката по неврология в Националната кардиологична болница.

Замайването е общомозъчен симптом, който не е свързан с вестибуларния анализатор. С него е свързан световъртежът. В клиниката разполагаме с възможност да ги изследваме подробно, за да установим дали причината за оплакването е световъртеж или замаяване, когато пациентите с оплакване световъртеж или шум в

ушите постъпват по спешност за болнично изясняване. От тук нататък, определяйки, че вестибуларната система е засегната, трябва да установим на какво ниво - дали на ниво лабиринт (вътрешно ухо), периферни пътища на слухово-вестибуларния нерв или пътищата вътре в централната нервна система до кората, т.е. на три нива. Заради то-

ва се налагат допълнителни изследвания. Задължително правим слухови предизвикани потенциални и аудиограма, за да видим дали вестибуларният анализатор в съчетание със слуховия анализатор не са засегнати от някакъв процес, най-общо казано. Така че методиката много точно ни показва къде може да е засегнат слухът - дали във вътрешното ухо, дали в слуховата част на вестибуларния нерв. Тук трябва да се отбележи една особеност - когато е на ниво нерв, проблемът е общ, слухов и вестибуларен. Когато има комбинирано слухово и вестибуларно нарушение, то е много често или във вътрешното ухо, или в самия нерв и в голяма част от случаите - в ствола на мозъка. В хемисферата вече нещата се отделят. Следващата ни стъпка е комбинирано лечение. Ако причината е

съдова, даваме съдоразширяващи и примерно новия продукт "Гинкофол" - с трикратен прием по 60 мг, което позволява храненето на нервната клетка и същевременно дава възможност да се повлияе на рецепторите на вътрешното ухо, както и постигаме допълнително съдораз-

ширяващи ефект от екстракта на гинко билоба. В практиката си използваме гинко билоба продуктите при различните възможни причини за световъртеж. Нашата клиника работи изцяло с "Гинкофол" вече около 6 месеца, като заменихме с него другите лекарствени форми, тъй като е по-удобен приемът - 3 пъти по 60 мг - в сравнение с тях, без да коментирам хранителните

добавки. Вестибуларната система е една от най-ста-

билна в еволюцията, тя е мощна система в развитието на целия животински свят, където всичко е свързано с ориентацията. При човека във връзка с изправения стомах е още по-усъвършенствана. Но при него част от коровото представителство на вестибуларната система се използва

от лимбичната система на главния мозък, която е свързана с емоциите. Т.е. всяко едно вестибуларно гравитационно информира първичното представителство на вестибуларния анализатор и по директен път стимулира емоциите. И затова истинското вестибуларно гравитационно информира емоционално, предизвиква страх. Тогава човек незабавно търси помощ. За разлика от замаяването, което е глобален симптом на нестабилност, общо казано, на усещане, че нещо необичайно се случва, но няма истински световъртеж - и тогава човек обикновено търпи. Причината за замаяването може да е игра на кръвното налягане, приближаване на границите му. Тоест, когато има по-дифузно неоросяване на мозъчните хемисфери, тогава оплакването е от замаяване. Но това пациентът го толерира, търпи, дори понякога свиква с него и това е причината, особено при българското население, да си ходи с високо кръвно налягане - защото не обръща никакво внимание на замаяването. Така че много е важно да се разграничи замаяване от световъртеж. А не, както много често става, да се казва - "виене на свят". Когато лекарят получи тази информация, това е вестибуларен симптом. Докато замаяването може да е дори знак за кардиологичен проблем. Тъй като у нас медицината е все още свръхдостъпна и отворена, българският пациент трябва да има културата, щом забележи някакъв симптом, да се обърне към лекар. А не да го стимулира лимбичната система, да се уплаши (защото страхът е огромен) и чак тогава да търси помощ.

Хранителна добавка

Ginkofol

Ginkgo Biloba 60 mg

С контролирано съдържание на токсичната гинколова киселина - пог 1 ppm

КОГНИЦИЯ
ВНИМАНИЕ
ИНТЕЛЕКТ
ПОЗНАНИЕ
ИНФОРМАЦИЯ
МИСПЕНЕ

ЕСОPHARM

Екстракт от листата на Гинко Билоба

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс 02/ 963 15 61

СЛОЖЕТЕ КРАЙ НА БОЛКИТЕ В КОЛЕНЕТЕ РЕШЕНИЕТО: ТУРМАЛИНОВИ НАКОЛЕНКИ, ЯПОНСКА ТЕХНОЛОГИЯ

Благодарение на инфрачервеното излъчване наколенките осигуряват резултатна лечебна топлинна терапия за всички видове артрити и артрози на коленните стави.

- нормализират циркулацията на кръвта;
- отстраняват болката от студ, влага, измръзване, от промяна на времето;
- облекчават симптомите на преумора на ставите;
- премахват напрежението в мускулите, болки и схващане в коляното;
- помагат при отоци и отпадналост на долните крайници, при артроза на колянната става, при възпаление и износване;
- помагат при шипове в коляното, при болки и спазми в мускулите на прасците и бедрата;
- облекчават невралгии и мускулни спазми;
- препоръчват се при разширени вени на долните крайници и при разтегнати връзки в областта на коленете;
- ускоряват зарастването на кости при фрактури. Особено подходящи за хора със заседнал начин на живот и при активно спортуващи.

Д-р Станимир, ОПЛ, София

Много мои пациенти вече възвърнаха подвижността си и забравиха за болките. Просто трябва да се носят постоянно и резултатите са чудогейни...

ЗА ПОРЪЧКА:
0897 72 10 10
0889 72 10 20
0877 72 10 40

www.bg-terramagica.com

Цена 49 лв. + безплатна доставка!

Д-р Ненков, кога ще имаме ефективна спешна помощ в България?

- Въпросът изобщо не опира до техническото оборудване. В крайна сметка колко струва един дефибрилатор, ако го използвам като символ? Модерната техника, колкото и да е скъпа, министерството може да си я позволи. Решаващ е човешкият фактор, дефицитът на лекари в спешната помощ. За да се намерят желаещи за тази тежка във всяко отношение работа, специалистите трябва да бъдат мотивирани с адекватно възнаграждение и добри условия на труд.

- В българските условия каква трябва да е лекарската заплата в спешната помощ?

- Не съм специалист по човешки ресурси, но 900-1000 лв. за това, което вършат колегите, е крайно недостатъчно! И животът го доказва - постоянно намаляват желаещите да работят в спешните центрове. Наскоро Министерският съвет прие между почивните дни едно постановление, с което въведе лимити за болниците, което е груба намеса в работата на здравната система.

БЪДЕЩЕТО Е НА ЛИНЕЙКИ С ПАРАМЕДИЦИ

● С д-р Мирослав Ненков, специалист по анестезиология, реанимация и интензивно лечение във ВМА, зам.-министър на здравеопазването в служебното правителство през 2013 г., разговаря Петър Галев

Д-р Мирослав Ненков

След като това се оказва толкова лесно, нека правителството да приеме постановление за специален статут на спешните центрове в София и някои други големи градове, където екипите са най-натоварени.

- Трябва ли да се върне телефон 150?

- Това не е най-важното. Ако за София например бяха осигурени 50 екипа на смяна и въпреки това

координацията между диспечерите от 112 и спешните медици се явява проблем, можем да мислим по този въпрос. Основното предимство на телефон 150 беше квалификацията на операторите, които преценяваха правилно и даваха приоритет на най-тежките случаи. А когато се въведе 112, който замени 150, се оказа, че двата софтуера не могат да комуникират помежду си. Това го оставям без коментар...

- Лекари ли трябва да останат в линейките, или да преминем на западната практика с парамедиците?

- Неслучайно повечето развити държави залагат на парамедиците в спешната помощ. Тяхната подготовка е много по-кратка от тази на лека-

рите, съответно издръжката им е по-ниска. Същевременно, когато са обучени според стандартите, те напълно могат да се справят с изпълнението на протоколите за действие при различните спешни състояния. Парамедикът не поставя диагноза, той реагира според състоянието и целта му е да достави пациента в максимално стабилно състояние в болницата. Отделно от това може да има и специализирани екипи с лекари, но те да отиват при конкретна необходимост. В България в момента няма дори законова регламентация за обучение и работа на парамедици.

- Какъв е начинът да се ограничат неоправданите повиквания на

линейки?

- По света това е измислено. В Англия например всеки може да повика спешна помощ и, както вече стана ясно, парамедиците го закарват в съответния спешен портал. Там обаче, ако след прегледа се установи, че пациентът не е имал реална нужда от спешна помощ, получава доста голяма сметка и си плаща за всичко. А тези, които са отишли на крак в спешния център, понякога чакат с часове за преглед, разбира се, ако не им отича кръвта или не са припаднали. И тук ще трябва да се въведе механизъм за финансова отговорност, ако повикването не е било оправдано от медицинска гледна точка.

- И все пак какво може

да се направи най-бързо, за да не останем напълно без бърза помощ?

- Например могат да се привлекат колеги на хонорар, които да дават дежурства в спешната помощ, без да са щатни служители на централите. Сигурен съм, че по-младите лекари ще откликнат, защото това е ценен професионален опит, а и възможност за допълнителен доход.

- Колкото и ефективна да стане спешната помощ, има състояния, в които трябва да се реагира за няколко минути, за да бъде спасен животът, готови ли сме за това?

- В училището липсва системно обучение за оказване на животоспасяваща помощ на пострадали. Всеки човек трябва да има елементарна подготовка, да може да направи сърдечен масаж, да спре тежък кръвоизлив, да помогне при задавяне. По света хиляди хора са спасени от случайни минувачи, които дори имат достъп до дефибрилатори на обществените места. Ние сме много далече от такава организация...

Хранителна добавка

ФрутиЛакс®

Лаксативен сироп с екстракт от смокиня и слива

Подпомага храносмилането при деца и възрастни

Подходящ за бременни и диабетици

ЕКОФАРМ

Екофарм ЕООД, бул. "Черни Врх" №14, бл. 3, 1421 София, България
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Йодасепт

Повидон-йод 100 mg/1 g
40 g маз
90 g маз

Юнак без **ЙОДАСЕПТ** не може

Йодасепт:

- е мехлем с дълготрайно действие
- и комплексен дезинфектиращ ефект,
- нанася се лесно и бързо,
- а освен това не щипе.

Лекарствен продукт без лекарско предписание.
Преди употреба прочетете листовката.
A132 / 12.04.2011 г.

Actavis

СТАРОСТТА ВЕЧЕ ЗАПОЧВА НА 80 ГОДИНИ

Хората вече остаряват на 80 години, почти с 20 години по-късно, отколкото са смятали предишните поколения, установи британска анкета.

Според специалистите заради по-здравословния и активен начин на живот, по-късното пенсиониране, както и по-доброто познаване на нуждите на възрастните, хората остават млади по-дълго.

Повече от една пета

от анкетираниите вярват, че докато не навърши 90 години, човек не е стар. Някои от признаците за остаряване са заспиването пред телевизора или докато четеш вестник, а също забравянето и дискомфортът при ставане сутрин. Често то повтаряне "по мое време", предпочитането на удобството пред елегантността и следобедният сън също са сред първите десет по-

казателя, че годинките напредват. "Възприемането на старостта много се е променило - каза говорителят на поръчания анкетата сайт RagingTooMuch. - Преди време за стари се смятаха хората, които са се пенсионирали. Сега обаче тази възраст много нарасна, защото и на 70 години водим активен живот. Пенсионерите вече не са хора, които по цял ден стоят във фотьойла и пле-

тат или гледат телевизия." Пенсионерите вече се радват на свободата, пътуват, посвещават се на хобита. В много случаи животът им става по-активен и вълнуващ, отколкото

когато са били млади.

Един от безспорните фактори, обуславящи дълголетието, около който са се обединили учените от цял свят, е движението. Резултатите от съвсем скорошно изследване, публикувано в списанието на Американската медицинска асоциация, сочат, че и кратката всекидневна разходка помага на възрастните хора да поддържат форма и да се радват на добро качество на живот, без да са в тежест на околните. Авторите на проучването от Медицинския колеж към университета на Мериленд смятат, че изминаването на около половин километър дневно е достатъчно, за да не губят възрастните хора двигателните си способности. Изследването LIFE (Lifestyle Interventions and Independence for Elders) е обхванало 1635 мъже и жени на възраст между 70 и 89 години, водещи заседнал начин на живот. Участниците били наблюдавани в продължение на две години.

Изследваните лица били в състояние да изминат разстояние от около половин километър за 15 минути, но въпреки това били изложени на риск от загуба на двигателните способности.

Участниците били разделени на две групи - възрастните хора от първата ходели по 150 минути седмично и правели упражнения за сила, гъвкавост и баланс, а тези от втората посещавали образователни здравни курсове и правели упражнения за разтягане.

Специалистите са установили, че разходките и упражненията допринасят за понижаване с 28 процента на риска от загуба на двигателните способности.

"Изследването показва, че дори по-малкото увеличение на физическата активност помага на възрастните хора да поддържат функционална независимост", казва в придружаваща публикацията коментар д-р Венди Корт от университета на Колорадо. (ЖД)

Хранителна добавка

Urocomfort

Благоприятно повлиява
функцията на пикочните пътища

Урокомфорт при уроинфекции

ЕСОPHARM Бул. "Черни връх" №14 бл. 3, 1421, София, България.
Тел. 02/ 963 15 96, 963 15 97, Факс: 02/ 963 15 61

Продукт от природата
при ПРОБЛЕМИ с ХЕМОРОИДИТЕ

По оригинална рецепта на
Петър Димков

ФИТО ХЕМОРОИДАЛ-Д

- Оказва благоприятно влияние при хемороиди, намалява отока и успокоява болката;
- Премахва дискомфорта при дефекация;
- Действа съдосвиващо и кръвоспиращо

Фирма "Петър Димков и КО"
адрес: гр. София
ул. "Суходолска" №143
02/928 28 77, 0888 58 79 42
www.petardimkov.com

Търсете в аптеките
Дистрибутори:
"СТИНГ" АД
"Фармабион плюс" ЕООД
02/953 26 01

Доц. г-р Димитър ПОПОВ

УЧЕНИТЕ ВСЕ ПО-ЧЕСТО ПОГЛЕЖДАТ КЪМ ВОДОРАСЛИТЕ

Сянката на надвисващата над света глобална хранителна криза, симптомите на която все по-ясно се открояват (недостиг на основни храни и глад в редица райони на света, постоянно повишаващи се цени на хранителните продукти, застрашително увеличаване на населението на планетата, което след 30-40 години се очаква да нарасне с 2,5 млрд. души, недостиг на посевни площи и водни ресурси и т.н.), застави света да мобилизира целия си интелектуален потенциал за търсене на решение на един от най-сложните и най-страшни проблеми, пред които се е изправяла нашата цивилизация. Предложени са множество решения, някои по-скоро фантастични, отколкото реални. Повечето футуролози обаче са на мнение, че решението на проблема следва да се търси във водните басейни на планетата ни. Като е известно, две трети от нейната повърхност са покрити с вода, обитавана от безброй живи организми, които пряко или косвено могат да осигурят необходимите хранителни вещества. Особени надежди се възлагат на водораслите, които съставляват около 10% от фитомасата (растителната биомаса) на Земята, оценявана на 2,35 билиона тона (2,35.10¹² т) и ежегодно произвеждат 225 млрд. тона безценна органична материя. За сравнение наземните растения, твърде малка част от които се използват за храна, продуцират едва 40 млрд. тона.

Само допреди две-три десетилетия водораслите бяха част от непогрязаемата екзотика на Изтока и информацията за техния състав, свойства и физиологично действие беше твърде оскъдна и откъслечна. Нещата обаче взеха коренен обрт, когато през 80-те години на миналия век СЗО установи, че японците са най-дълголетната нация на Земята, а рекордворите са жителите на провинция Окинава. Причина за този удивителен феномен се оказа необичайната кухня на местното население. Поради липса на достатъчно обработваеми земеделски площи в продължение на хилядолетия за препитанието си то разчитало единствено на даровете на морето и в частност на морските водорасли, които съставлявали съществена част от скромното му меню. Интензивните изследвания на тези необичайни предс-

тавители на флората доведоха до зашеметяващи резултати, които вдъхнаха сериозни надежди за справяне със задаващата се глобална хранителна криза. Оказа се, че водораслите наброяват около 35-40 хил. вида, 160 от които от незапомнени времена се използват от различни народи на света. В огромната си част те обитават водните басейни - солени и сладководни, обикновено на дълбочина до 40 м. В тези удивителни растения бяха открити огромен брой и в невероятно благоприятно съотношение ценни нутриенти, като в отделни представители (например в спирулина) те наброяват 2000!

Спирулина е обобщено наименование на т.нар. синьо-зелени водорасли,

които са най-гребното растение на Земята с достоепната възраст 3,5 млрд. години. Смята се, че тези микроскопични създания, представляващи всъщност еноклетъчни бактерии, са дали началния тласък за възникването на живота на Земята - от една страна, чрез продуцирания от тях кислород, а от друга - поставяйки начало на дългия еволюционен процес на развитие на живите организми. Изсушената спирулина съдържа до 70% пълноценен белтък (в който присъстват всички незаменими аминокиселини) - няколко пъти повече, отколкото в соята. При това неговата усвояемост достига до 80% срещу 40% при соята. Наред с белтъчините спирулината е богата и на редица ценни свободни аминокиселини, удивителен набор от витамини - А (25 пъти повече от морковите), В₁, В₂, В₆, В₁₂, Е, както и над 17 каротиноиди с мощно антиоксидантно действие. Тя съдържа полиненаситената, есенциална гама-линоленова киселина от фамилията омега-6, която има важно значение за развитието на менталните способности на новородените, има изключително благоприятно

въздействие върху кръвното налягане и нивото на холестерола, облекчава артритните болки и благотворно въздейства върху протичането на редица кожни заболявания. Сладкият вкус на спирулината се дължи на монозахарида рамноза, който

повишава жизнения тонус на клетките на човешкия организъм и има невероятен подмладяващ ефект върху кожата.

В спирулината се съдържа пигментът фикоцианин, който укрепва имунната система, препяства развитието на язви и има антиканцерогенен ефект. Това уникално вещество не е открито никъде другаде на Земята. Синьо-зелените водорасли съдържат и друго "магическо" вещество - фенилетиламин, т.нар. молекула на любовта и щастие. То се синтезира в мозъка от аминокиселините фенилаланин и тирозин след поразяване от стрелите на Купидон. Повишеното му съдържание в кръвта предизвиква чувство на щастие и душевен подем, което е съпроводено с покачване на нивото на адреналина и вегетативни реакции като сърцебиене, изпотяване на дланите и учестено дишане. Установено е, че този невероятен любовен наркотик дава криле и влияе върху логическите центрове на съзнанието, което обяснява факта, че редица постъпки на влюбените не се поддават на логическо и рационално обяснение. В спирулината са открити и редица важни минерали - калций, магнезий, желязо (50 пъти повече от спанака!), цинк, ман-

ган, йод, фосфор, селен и т.н. Американски учени установиха, че водният извлек от спирулина пренася в повисоки концентрации спиращо възпроизводството на ХИВ вируса в човешкия организъм.

Ламинарията (морската зелка) е друго изключително широко използвано водорасло,

принадлежащо към групата на т.нар. кафяви водорасли. Изсушено, то съдържа до 20% белтъчини, 12% въглехидрати, 3% мазнини, полиненаситени мастни киселини, редица витамини и микроелементи и едно вещество - фукоидан, което през последното десетилетие се превърна в истинска сензация. Оказа се, че този сулфатиран полизахарид се характеризира с имуномодулиращо, антивирусно, антибактериално, противовъзпалително и антиканцерогенно действие. Противораковият му ефект се обяснява с предизвикването на апоптоза (самоу-

нищожение) на раковите клетки по механизъм, който засега не е установен. Има убедителни доказателства, че фукоиданът подпомага функционирането на хрущялните тъкани и има благоприятно въздействие при заболявания на опорно-двигателния апарат.

Широко приложение имат и редица други водорасли - нори от т.нар. червени водорасли, които се използват за приготвяне на традиционното японско суши, както и далс, караген, порфира, кафявите водорасли фукус, вакаме, лиму, хидзики и т.н., и т.н. От водораслите се добиват редица полизахариди с желеобразно и влагозадържащо действие, които намират приложение главно в хранителната промишленост. Алгиновата киселина (Е400) се използва като съгъстител и стабилизатор. Тя не се усвоява от човешкия организъм, но благодарение на способността си да фиксира тежки метали и радионуклиди играе важна роля за неговата детоксикация. Алгиновата киселина се добива от кафявите водорасли ламинария (до 30% от сухата маса) и фукус. Подобни приложения намират и нейните соли - алгинатите, например калциевият алгинат (Е404).

Агар-агарът (Е406) се добива от определени видове кафяви и червени водорасли

и представлява растителен заместител на желатина. Карагенанът (Е407) е сулфатиран полизахарид, който се получава от т.нар. червени водорасли. Има уникалната способност да фиксира вода (до 120 пъти от собствената му маса) и да се свързва с белтъчните молекули, образувайки здрав и изключително пластичен гел. Тези му свойства широко се използват в млечната и месната промишленост. За производителите на месни продукти карагенанът се оказва истинска златна мина. Чрез една "магическа" операция, наречена тумблиране, в шунката, варено-пушените и други месни продукти се "напомпва" внушително количество вода, което невинният потребител закупува на цена около 4000 пъти по-висока от тази във водопроводната мрежа!

Удивителните свойства на водораслите, както и невероятните перспективи за тяхното приложение предизвикаха изключителен интерес в научните среди, поради което със сигурност в близко бъдеще ще научим още много неща за тях.

gropov_bg@yahoo.com

„СИРИУС-Д“ - ПОМОЩ ПРИ ЯЗВА, МНОЖЕСТВЕНА СКЛЕРОЗА, ШИПОВЕ, БОЛНИ СТАВИ

Какво е "Сириус-Д" и как тази храна подпомага лечението? В много случаи са необходими източници на белтъчини, които да съдържат всички аминокиселини и същевременно да се усвояват много бързо. Именно такъв продукт е "Сириус-Д" - хранителна добавка, която води до бързо възстановяване на всички дегенеративно променени тъкани и органи. Тя резорбира фиброзна болната, нефункционална тъкан, подпомага лечението на много органи, премахва шипове, кисти, миоми, абсорбира плаките, които се образуват при множествена склероза, като имаме 100% възстановени пациенти, доказано с ядрено-магнитен резонанс. Имам и възстановени от глаукома, която в световната практика досега можеше да се подобри до 50%. Възстановява също черен дроб, бъбреци, жлъчка. Решително подобрява и стомашно-чревни проблеми като рефлукс, гастрит, язва. Тази храна отпуща и изчиства кръвоносните съдове. Важна функция на продукта е, че създава хрущялна тъкан в ставите и помага на много хора без операция да възстановят колене, таз, гръбначен стълб и да живеят пълноценно. Продуктът е напълно натурален, безвре-

ген, няма нежелани странични ефекти. В него има хранителни вещества, които не се съдържат в обикновената храна. Може да се консумира неограничено време, няма ограничения във възрастта. "Сириус-Д" има сертификат от МЗ - България и европейски сертификат. Водещи български лекари са дали становища за тази храна, придружени с десетки документирани примери за излекувани от "нелечими" болести. Всеки желаещ може да се запознае с тях. Хиляди са българите, получили изцеление след ползването само на тази храна. Между тях са много известни наши спортисти, лекари, артисти - имената им са в регистрите на фирмата с права да работи със "Сириус-Д".

Подпомага лечението на:

- ☐ множествена склероза
- ☐ коксартроза
- ☐ инсулт, инфаркт
- ☐ склероза, паркинсон
- ☐ остеопороза
- ☐ гастрит, язва

За допълнителна информация и поръчки: 0878 918 498, 0898 573 092, "Сириус-Д".

Тина БОГОМИЛОВА

Портокалът с часовников механизъм в женското тяло все по-силно тиктака... Морето се вижда на хоризонта и време за изглаждане на целулит почти не остана. А капсулираните мазнини се натрупват на местата, които най-често привличат мъжките погледи - бедрата, ханша, корема... Грапавата кожа може да се появи независимо от възраст и килограми. Още не е измислен чалъм за напълно отървяване, но пък има много начини да се скрие.

Един от най-нашумелите напоследък е пресотерапията. Това е детоксикараща процедура, която чрез лимфен дренаж помага на тялото да се отърве от отровите. Препоръчва се не само при целулит, но и при затлъстяване, при тежест, умора и отоци на крайниците.

Терапията релаксира и възстановява организма. Лимфният дренаж въздейства на застоялите тъкани и подкожните мастни натрупвания, като стимулира лимфната система да извежда нат-

Пресотерапията глади кожата

● Процедурата извежда натрупаните течности и шлаки

рупаните течности и шлаки. Така постепенно намаляват целулитните образувания, нормализират се микроциркулацията и обмяната на веществата в тъканите.

Пресотерапията активира и работата на мускулите, премахва натрупаната умора и подпома-

га възстановяването след физическо натоварване или продължително бездвижване.

По време на процедурата се облича специална екипировка. За краката се използват дълги ботуши, за ръцете - ръкавици, за корема - широк колан. Във вътрешните им сте-

ни са разположени маншети, които в ритмични интервали се напompват и създават налягане върху кожата и тъканите под нея. Апаратът подава различно налягане от състен въздух в отделните проблеми зони. Чрез усилване и намаляване на налягането се пра-

ви механичен масаж, подобряват се кръвообращението и лимфният поток, стимулира се метаболизмът на клетките.

Налягането се определя от лекар. То може да се препрограмира според индивидуалното състояние на всеки пациент. Циклите на компресия, интервалът между тях, времето на задържане на въздуха и продължителността на общата терапия са параметри, които могат да се избират. Има и възрадени стандартни програми. Необходимо е процедурите да се извършват под наблюдението на специалист по естетична медицина, който трябва да определи и техния ритъм и интензивността им.

Продължителността на една процедура обикновено е между 20 и 30 минути, необходими са поне десетина, но броят на масажите и постигнатите резултати са индивидуални.

Пресотерапията е ефективна, безболезнена и приятна процедура. Но

въпреки това е необходима консултация със специалист, който да прецени дали, вместо да се изглади портокаловата кожа, няма да се появят други здравословни проблеми. Терапията е противопоказна при различни инфекции и венозна тромбоза на кръвоносните съдове, артериите, хемофилия, сърдечна и съдова недостатъчност, белодробен оток. Не бива да се прави и при проблеми с бъбреците, травма на крайниците, дерматит, както и след операции.

Ако по време на пресотерапията се почувства болка или изтръпване в третираната зона, процедурата трябва да се прекрати.

Цената на една половинчасова терапия е 10-15 лева, козметичните студиа предлагат пакети от десет процедури за 100-120 лева. Но често има промоции, в които една терапия излиза 5-6 лева.

Но целулитът не се пресира само с терапия. Още не е измислена магическа формула, която да обели напълно портокаловата кожа. Цигарите, кафето, алкохолът, сладкишите и високите токчета и помагат да се трупа. Козметичната терапия намалява подкожните мазнини, но са задължителни движение, спорт, здравословно меню и много вода.

За да изглеждаш добре на 50, започни от 20

Всеки е обръщал внимание на факта, че много хора изглеждат различно от традиционните представи за дадената възраст. Едни са на 35, а можеш да ги вземеш за доста по-възрастни, а други са на 55, но изглеждат под 40. Разбира се, причините за това са и генетични, но в значителна степен видът зависи от начина на живот и усилията, които човек полага, за да бъде добре. Външният вид обикновено е огледало на общото здравословно състояние. Затова здравият човек изглежда и по-млад. Но има някои основни правила, които трябва да се спазват, за да се съхрани в максимална степен свежестта и младежкия изглед на тялото. На първо място грижите трябва да започнат още в ранна възраст. С всяко следващо десетилетие се прибавят нови изисквания, без да се изоставят вече предприетите мерки.

Какви са основните стъпки в различните възрастови групи:

1. Още от най-ранното детство предпазвайте тялото и лицето си от продължително

излагане на слънце и особено от слънчеви изгаряния. Слънчевата радиация е основният фактор, състаряващ кожата. Отделно от това е рискът от злокачествени образувания. Част от тях се лекуват успешно, но малигнията меланом, открит и лекуван със закъснение, е смъртоносен. Затова откажете се от "печенето" за почерняване! За нормалното образуване на витамин D е достатъчно да сте с къси ръкави и къси панталони за 15 минути на слънце всеки ден. Пълна отживелница е лежането под лъчите с часове без защитни средства - чадър, дълги ръкави, масла със слънцезащитен ефект. Предпазването от слънцето трябва да продължи през целия живот. Кожата има памет за изгарянията и си отпъщава за тях дори след десетилетия с дълбоки бръчки, кафяви петна и други козметични и болестни промени.

2. Между 20 и 30 години: В този период е решаващо да не се поддадете на навика за тютюнопушене. Извън отдавна известните рискове от цигарите те са сериозен състаряващ фактор. Действат зле на цялото тяло - кожа, вътрешни органи, коса, нокти, зъби, очи. Запазването на нормално за ръста и пола тегло също е задача за това десетилетие. Развитието на нормална мускулна маса е важно не само за външния вид, но и за запазване на

опорно-двигателния апарат в добро функционално състояние след години. Но това в никакъв случай не трябва да става чрез прием на стероиди и други химически средства!

3. Между 30 и 40 години: В тази възраст обикновено се появяват първите видими негативни белези на промяната в тялото. Затова е много важно да се спазват здравословно хранене и добра физическа активност. Не става въпрос за състезателни спортове, а за ходене, плуване, колоездене, квартални изгри според интересите и възможностите. Не допускате зъбите ви да се развалят от немарливост при хигиената им. Спестяването на миене, неправилното и кратко изчеткване и неизползването на конци в крайна сметка ще ви излязат скъпо и в пряк, и в преносен смисъл.

4. Между 40 и 50 години: Ключово е да запазите гъвкавостта на тялото и пържавината на движението. Това се постига с кратки и елементарни, но всекидневни упражнения, които могат да се видят и в специализирани книжки, и в интернет. Не допускате хронични гъбични инфекции да деформират ноктите на ръцете и краката. Орловите нокти придават старчески вид. Ако косата при мъжете оредява, не изглежда добре да се пускат дълги странични коси за сметка на голото теме. Ушите и носът трябва да са почистени от гъс-

то окосмяване. Побелелите коси сами по себе си не са признак за старост. Боядисването им, така че да не изглежда комично (става въпрос за мъжете), изисква доста професионализъм, време, упоритост и средства.

5. Над 50 години основните състаряващи фактори са наднормените и поднормените килограми, презърбената стойка, занемареното облекло. Това е времето, когато си проличава дали ще остарявате като катедрала или по неприятния начин. Запазването на добрия вид след тази възраст е пряко свързано с общото здравословно състояние. Хипертония, диабет и други ендокринни проблеми, оставени без лече-

ние, се отразяват и на общото състояние. Много е важно човек да не се държи умишлено като "улегнал", опитайте се да запазите нормалната си рефлексивност.

Отдавна в развития свят хората на 70 не се смятат за старци, а и те не се държат по такъв начин. Това е въпрос и на вътрешна нагласа. Едни нормални усилия могат да придадат на човек в осмото десетилетие приятен и интелигентен вид. Не е необходимо например да носите настойчиво шифера си отпреди 20 години, защото не е скъпан, при условие че новите вече са съвсем достъпни като цена. (ЖД)

Атлантически океан, лагуна и тропически гори - и всичко това в центъра на града? Рио де Жанейро е изключително зрелищен с природните си красоти. Със средна годишна температура от +23°C и население от 6 милиона, столица на Бразилия до 1960 г. и втори по големина в страната, Рио е пълно с енергия място, приема те във влажната си тропическа презгръдка и те държи любопитен до малките часове.

Името на града - в превод "Януарска река", е дадено от португалските мореплаватели, които стигнали до живописния насечен бряг на 1 януари 1502 г. Те си мислели, че навлизат в широка делта, а това бил всъщност заливът Гуанабара, около който 63 години по-късно се създава уникалният град. Ето първата от няколко заблуди, с които ще се срещна тук.

Ще се загубиш без гид

Движението в целия град е едноточно, а метрото е изключително добре организирано и поддържано. Ако човек има време, може без проблеми да се ориентира и по десетопръстната система - местните жители, известните карюки, са много сърдечни и те отвеждат до спирката, която търсиш. За кратък престой обаче задължителните обекти се обикалят най-ефективно с микробус и екскурзовод - услуга, която се предлага във всеки хотел.

Абсолютно задължително е посещението на Sugar Loaf (Захарната буца) - възвишение на 400 м над океана, до което се стига с въжана линия. От там се открива невероятна панорамна гледка на 360 градуса - както към централния залив на града и емблематичната статуя на Христос Спасител, така и към Копакабана на юг. Бокемският квартал Санта Тереза, акведуктът на Лапа, Ботаническата градина, футболната Мека - Маракана, ултрамодерната католическа катедрала (проектирана от Оскар Ниймайер да събира 20 хиляди поклонници), Градският театър и някоя от десетките самба школи са малка част от задължителните спирки, които няма да ви допуснат да стоите в затвореното пространство на някой от многобройните музеи. Тук се инвестират милиарди в инфраструктура и сигурност в очакване на финала на Световната купа по футбол и предстоящите олимпийски игри.

Изумителният град на Тропика на Козирога

Не пропускайте: В подножието на живописната Педра Бонита се намира най-голямата школа по парашутизъм в света. Има над сто инструктори, повечето от които говорят английски и всеки от тях има разрешение за 4 полета дневно. Приключението във въздуха си струва всяка стотинка - гледките над Рио са изумителни.

Рио - опасен град

Фавелите - гетата на мегаполиса, виждаме по пътя за хълма Корковадо, където е символът на Рио - статуята на Христос Спасител. Величественият ар деко монумент беше изцяло реновиран, след като бе поразен от мънния, но един от пръстите на дясната ръка отново пострада при буря. Във фавелите има и жилища от тухли, а бараките са от гръски и ламарини. Няма общ план на застрояване, нито друг закон освен този на местните банди въпреки усилията на властите за социализация и намаляване на престъпността. Показаха ни брони-

рени машини, с които полицията влиза там при безредици. Не се знае точно колко хора ги населяват и какво се случва по тесните улици. Туристите са нежелани, освен ако не отидат с група за подпомагане - тогава ъндърграундът показва част от своето лице, за да изкара някой реал. Полицията патрулира из целия град и пътешествениците са подробно осведомени за опасностите. Реалността е, че ако спазваш елементарните мерки за сигурност - не ходиш накичен с бижуа и фотографска техника по тъмно, не се напиваш с непознати и не замръкваш в гетата, рисковете са не повече, отколкото във всеки друг голям град по света.

Още една илюзия - разюзданата Копакабана

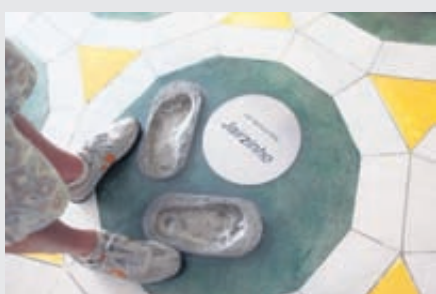
Най-прочутият плаж на света, символ на неспир-

ния купон, първоначално е бил откъснат от града от планините. Едва в края на XIX в. Старият тунел го свързва с квартал Ботафого. Мощните вълни и няколкото километра златист пясък веднага правят впечатление на жадните за отмора, а построяването на неокласическия Сорасабана Palace Hotel и десетките му знаменити гости от артистичните и бизнес среди от цял свят превръщат мястото в еманация на безгрижието от 20-те до 50-те години на миналия век. Сегашната Авенида Атлантика, която минава край него, с десетките жилищни и хотелски сгради на първа линия, идва от юг, от по-престижния плаж Ипанема. Булевардът има по 4-5 платна за всяка посока и зелени алеи с палми в средата. През уикендите и празничните дни лентите от страната на плажа са затворени за автомобили. Хора в спортни екипи на всякаква възраст ходят или тичат в двете посоки, а там, където минават пешеходните пътеки, излизат на своите колички най-възрастните или инвалидите - да се порадват на слънцето и шумните групички наоколо. Тролеарите следват традицията на португалската метрополия и са с паваж на чернобели вълни. Мъже с по-развинуто въображение ще ви кажат, че това са всъщност извивките на женското тяло.

Първата работа на пристигащите на плажа е да си наемат шезлонг и чадър. Единични лягат върху хавлии: пясъкът е толкова горещ, че прогаря кожата. Вземете си задължителната разхладителна напитка - агуа де коко, кокосовата вода, от павилионите наоколо. С мачете продавачът нанася три резки удара по горната част на черупката на пресния плод и ни я поднася със сламка.

Започвам да се озыртам за Жизел Бюндхен и безумните топлес красавици, които сме чували, че се подвизават тук. Още в края на първия ген разбирам, че това е още един от митовете за Рио - показването по монокини е забранено, а всеки е донесъл на плажа каквото си има - коремче, целулит, сбръчкана от прекаленото излагане на слънце кожа. Разбира се, че има и много красиви и стройни млади хора, но като цяло всички са спортно облечени и напълно нормални и освободени - играят волейбол или футбол, флиртуват, хавват скариди на шишче или спят след снощния купон. Полицейски вертолет летят ниско, а спасителите надуват свирките подир всеки, който наруши правилата.

Футболните фенове са щастливи само да дишат въздуха на митичния Маракана, построен за Световната купа през 1950 г., където са играли Зико, Гаринча и Роналдо, а великият Пеле е вкарал хилядния си гол. Повечето дневни екскурзии го включват в програмата си за около половин час. Туристите, които имат време, могат да стигнат до стадиона с метро и да си направят тур - информативен, интерактивен и много забавен. Разглеждането с гид на английски е на кръгъл час и трае около два часа, а билетът (30 щ.д.) е най-добре да се купи предварително - опашките на място често са безкрайни. В дните без мачове работното време е от 9 до 17 ч. Разглеждат се трибуните, ВИП ложите, съблекалните, работните боксове на спортните журналисти. Можете да си вземете и аудиогайд и да си направите разходката сами. Младежи с униформи, често доброволци, поемат туристите още от спирката на метрото и са изключително

любезни в упътването и обясненията. Маракана е много променен и обновен (местата са намалени от почти 200 хиляди на около 80 хиляди), но в исторически кадри и предмети можете да се докоснете до славното минало. Накрая всички посещават магазина, където се предлагат всевъзможни сувенири с логото на Световната купа. Снимки за спомен задължително се правят във фойето, където има статуи и отпечатъци на стъпалата на великите футболисти, с които Бразилия и футболният свят се гордееят.

ПУБЛИЦИСТИЧНА ТВОРБА НА ХРБОТЕВ

КАРТИНА-ШЕДЪВЪР НА ДЪОДЖЕНОВ

НАШ НАЦИОНАЛ-РЕВОЛЮЦИОНЕР 1850 - 1876

ПОВЕСТ ОТ А.С.ПУШКИН

ПОВЕСТ ОТ БОЯН БОЛГАР

ПОКРИВАЛО ЗА ДОБИЧЕ

МЯРКА ЗА ВРЕМЕ

КОЛА С ДВЕ КОЛЕЛА

ПЕСЕН НА ЖИЛБЕР БЕКО

ФРЕНСКИ ПИСАТЕЛ 1848 - 1918 "ЖЕЛЕЗАРЯТ"

МАРКА МАТРАЦИ

ГРАД В ТУРЦИЯ

БЕДИ, НЕЩАСТИЯ, СТРАДАНИЯ

ДИПЛОМАТИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ

ЛЕГЕНДАРНА АСИРИЙСКА ЦАРИЦА

ЧИСЛОТО ПОД ПРОСНАТА ЧЕРТА

ШАХМАТНА ФИГУРА

ТЕГЛО НА ОПАКОВКА НА СТОКА

СТИХОСБИРКА ОТ ЛИАНА ДАСКАЛОВА

ФРЕНСКИ МАТЕМАТИК, АКАДЕМИК 1789 - 1857

СКОРОСТЕН ИНТЕРНЕТ

ПОЛИТИЧЕСКА СТАТИЯ НА ХРБОТЕВ

СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ СИМЕОН ВЕЛЧЕВ

ПУЛВЕРИЗАТОР

ГЕРОЙ НА ДЖ.ПЛУЧИН "ТОСКА"

ГЕРМАНСКИ БОГ НА БУРИТЕ

САЛОНЕН ТАНЦ

АМЕРИКАНСКА ЛИТЕРАТУРНА НАГРАДА

ГЕРОИНА НА ЛЕВ ТОЛСТОЙ ВОИНА И МИР

НАША ПАСТА ЗА ЧИСТЕНЕ НА ПЕТНА

ГЕРОЙ ОТ ГРУЗИНСКИЯ ЕПОС

РОКОПЕРА ОТ ЕНДРЮ УЕБЪР

РЕКА ВЪВ ФРАНЦИЯ

ФРЕНСКИ ИСТОРИК 1849 - 1928

ПОЛИТИЧЕСКА СТАТИЯ НА ХРБОТЕВ

СТИХОТВОРЕНИЕ ОТ СИМЕОН ВЕЛЧЕВ

ПУЛВЕРИЗАТОР

ГЕРОЙ НА Б.СМЕТАНА "ПРОПАДЕНА НЕВЕСТА"

КАМЕНИСТ ВЪРХ

МАРКА ФРЕНСКИ САМОПЕТИ ИЗТРЕБИТЕЛИ

ПОРЪЧКА, ЗАДАЧА, ЗАВЕТ

ТВОРЕБИ ОТ НЕИЗВЕСТНИ АВТОРИ

ТРАГЕДИЯ ОТ ВОЛТЕР

РАЗКАЗ ОТ ИВАН ВАЗОВ

ЛИВАДНО НАСЕКОМО

ЕТАЖ ОТ МЕЗОЗОЯ

ПОЕТ НА ЧУВСТВАТА

ХРЕМА (МЕД)

МОДНО ФРЕНСКО СПИСАНИЕ

ТУРСКИ РЕЖИСЬОР "АВТОБУСЪТ"

ПЛАТО В САЩ КОЛОРАДО

ЛИТЕРАТУРЕН ТВОРЕЦ

МОДЕЛ НА "КРАЙСЛЕР"

МАПКА ПЛАНЕТА

ДОП. ДОПЧИНА

ДОКТОР

НАШ АРТИСТ И ТЪ ВЪВЕЩ "СПЕЛВАЩИЯТ МОЛЯ"

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПАМЕТ - Memostore

ЗАСТОЙ, БЕЗДЕЙСТВИЕ

ИГЛОЛИСТНИ ДЪРВЕТА

СОРТ ПОРОДА

ДРЕВНОГРУЧКИ СЪБИРАЧ НА КНИГИ

МАРКА УНГАРСКИ ПИСТОЛЕТИ

ЛЕКО, ТОВАРЕН АВТОМОБИЛ

ГВОЗДЕЙ

РУМЪНСКИ ФУТБОЛИСТ "УЕСТ ХЯМ"

РАЗТВОРИМО КАФЕ

ОПЕРА ОТ ЖУЛ ЛЕВИ

ВИЕТНАМСКА МЯРКА ЗА ТЕГЛО

ФАБРИЧНО-ЗАВОДСКО ОТДЕЛЕНИЕ

МОДЕЛ НА "ОМОТА"

ЕТНОГРАФСКО СЕЛИЩЕ КРАЙ ГАБРОВО

ВИД ХЛЯБ

ПЪРВИТЕ РУСКИ ЛЕКИ КОЛИ

АВСТРИЙСКИ КОМПОЗИТОР, ДИРИГЕНТ 1860 - 1911

МИСЪЛ ЗА ДОКАЗВАНЕ

МОДЕЛ НА "КРАЙСЛЕР"

МАПКА ПЛАНЕТА

ДОП. ДОПЧИНА

ДОКТОР

НАШ АРТИСТ И ТЪ ВЪВЕЩ "СПЕЛВАЩИЯТ МОЛЯ"

ОБЩИНСКА ЗЕМЯ

РУСКИ СЪСТЕЗАТЕЛ ПО ШОРТТРЕК О.Ш.2014

РЕЧНИК: АПЕЛИКОН, КЕЛЕНО, КЕЦАЛ, КОШИ, ОКАН, РАФАЛ, РАЦ, РОМЕДАЛ. МИХАИЛ МИЦЕВ

Отговори на кръстословицата от бр. 20:
ВОДОРАВНО: Черноризец Храбър. Тер. Сауна. ОМ. Риби. АРОМА."БТР". Тритикале. Азимов (Айзък). "Иде". Колиматор. "На". Тетива. Обор. Хек. "Леванте". Емир. Ни. Нети. Орн. Кранево. Нона. "То". Иск. Париж. По. Ра. "Лил". Иловер. Терминали. "ФСБ". Газела. Анкета. Ит. Левити. Енориаш. Рами. Лорен (София). "Цяла нощ". Илирик. Николай. Комарно. "Ота".

ОТВЕСНО: Чест. Елена. Слон. Раритет. Рибери (Франк). Ану. Дивинил. Век. Онтева (Ирөн). Ожогоино. Олар. Анон. Ват. Ик. Трапезица. Азотоген. Оре. Яй. "Емил". "Лел". Ец. Ки. Нанак (Талванди). Храм. Оно (Йоко). Крила. ТАРОМ. Абето. Коренища. Оби. Обер (Франсоа). Арка. Аромат. Мешин. Праз. Ринолит. Ло. Рин. Ре. Инари. Стомах. Вила. АРО. ЕМО. Енос. Лимит. Араваки. Критика.

ЛЕСНО

6			2		3	8	5	4
3		8		6		1		2
	5	7		1			3	6
7		5	1			6	4	
4	9	1	5	2		3		
8	6	3	7			2		
					1			
5	8	6	3	9	7			1
			6	5	2	7		8

СРЕДНО

5		9		7				3
2	4		8			1	5	
					4	6	8	
4				1	2	8		6
9				6		3		
	2							
	1		2	5	7			8
					9			1
					6	2		

ТРУДНО

2		5						
9	6		7					8
							2	
		7			3	6	1	
					1			
		4		2	6			
	1						6	4
						5		9
3	2	5						

ЖИВОТЪТ ДНЕС

Главен редактор
Петър Галев

Отговорен редактор
Светлана Любенова
s.foteva@health.bg

Редактори
Галина Спасова
Румен Леонидов
Илияна Ангелова
Лиляна Филипова

Репортери
Вероника Христова
Татяна Вълкова
Георги Георгиев
Мирослава Кирилова
Кристина Пешина

Наблюдател
Акад. Григор Велев

Графична концепция
РЕМЕ-син

Прегпечат:
Веселка Александрова,
Росица Иванова

Коректор Татяна Джунова

ISSN 1314-6092

Издава Хелт ЕООД

Адрес на редакцията:
София 1574,
бул. „Шипченски проход“ 65
тел. 02/43 97 300

Реклама: ХЕЛТ МЕДИЯ
София, тел.: 0887/93 98 89,
m.vazharova@health.bg

Печат: Алианс
Медиапринт АД,
Адрес: София, ж.к. „Дружба 1“,
ул. „Илия Бешков“ №3

Разпространение:
0887 75 33 70
k.kostadinov@health.bg

Безплатен абонамент за електронното ни издание
в PDF формат на: info@health.bg

АНДРЕЙ КЕНДЕРОВ ПОБЕДИ В „АМБИНОР КЪП“ ЗА ЛЕКАРИ

Румен ЛЕОНИДОВ

Лошо време, чудесно настроение, отлична организация - при тези условия се проведе осмият тенис турнир за лекари "Амбинор Къп". Нито надвисналите гъждовни облаци, нито студеното за сезона време, нито дори и силният на моменти вятър не разколебаха 26 медици от цялата страна да се хвърлят в оспорваната битка на кортовете.

В новото издание на "Амбинор Къп" отново над всички блестеше миналогодишният шампион Андрей Кендеров, който бе поставен под №1 в турнирната схема. И през двата състезателни дни той не спря победния си ход благодарение на отличната си физическа форма и забележителната си спортно-техническа кондиция.

Доказателство за това бе смайващата му издръжливост, демонстрирана на червените кортове на ТК "Левски" в Борисовата градина. След като през първия ден с лекота отстрани всички по пътя си към първото място, през втория ден Кендеров изигра без каква почивка два последователни полуфинала и след тях още два финала. За титлата поединчно първо отстрани с 9:1 Цветомир Димитров, а след това със същия резултат и колегата си Иво Димитров, много силен и техничен тенис любител от Враца.

В състезанието по двойки, в което взеха участие 13 тандема, Кен-

Традиционната обща снимка на победителите след края на турнира

деров си партнираше с г-р Петър Велев, основоположник и главен спонсор на турнирите "Амбинор". Те успешно преодоляха с 9:3 съпротивата на пловдивчаните Данаил Стоянов и Иво Мильотев, за да срещнат на финала Димитър Желев и Стефан Васев. Преди това Желев - Васев се справиха с амбициозната двойка медици, съставена от Цветомир Димитров и Николай Дамянов, които заслужиха малките купи за третото място.

Финалът на финалите бе сблъсъкът между Кендеров, продължаващ да показва вълчи апетит към победата, в тандем с г-р Велев и другите финалисти Желев - Васев. Сред публиката емоционалните очаквания за триумф бяха на страната на Кендеров и Велев не само защото Андрей изглеждаше неуморим, а защото и до този момент бе технически почти безпогрешен. Но турнирният директор Димитър Войнов внимателно охладил най-разгорещите прогнози, изказани от почитатели на Кендеров: "Докато мачът не е завършил, нищо не може

В състезанието поединчно първото място отново е за Андрей Кендеров

да бъде сигурно... Това момче изигра, без да поиска почивка, три мача по девет гейма, а му предстои още една "геветка"...

Прегназливите опасения на бившия тенис национал Войнов се оказаха верни - истински сблъсък имаше до резултат 2:2. До този момент хвърчаха искри и от двете страни на мрежата, но въпреки старанието на Петър Велев и нахъ-

саните пушечни сервиси на добре загрелия Кендеров противниците им постепенно взеха инициативата и доведоха резултата до 5:2. Умората започна да си казва думата, шампионът на поединчно се изнерви от факта, че играта почна да не му върви, но все пак той и партньорът му намалиха разликата до 5:3. Същевременно Желев и Васев, окрилен от развитието на мача, рязко намалиха нередизвиканите си грешки и с малка, но достатъчна доза късмет преодоляха първо психологически, а после и технически своите тенис опоненти. И затвори срещата в своя полза.

След края на турнира въпреки неочакваната загуба в последния си, четвърти за деня мач лидерът Кендеров бе в много ведро настроение. И бе любезен да отговори на единствения въпрос, който най-вече вълнуваше колегите от различните медии: "Как издържахте на това огромно натоварване?". Андрей отвърна: "Ами още от сутринта си взех от "Амбинора"!..."

Ето и крайното класиране. В състезанието поединчно на първо място е Андрей Кендеров, на второ е Иво Дойчинов, а трето си разделиха дебютантът в турнира Кирил Палавеев и колегата му Цветомир Димитров. В състезанието по двойки Цветомир Димитров съ-

що заслужи овации, защото заедно с Николай Дамянов заеха почетното трето място, поделено с друга успешна тенис двойка, тази на Данаил Стоянов и Иво Мильотев. Купите за вторите в класирането отидоха при А. Кендеров и П. Велев, а най-радостни и удовлетворени бяха шампионите Стефан Васев и Димитър Желев.

И тази година по традиция отличията на призьорите връчи г-р Петър Велев, собственик на "Екофарм", генерален спонсор на веригата от турнири "Амбинор". Но и той беше приятно изненадан от ръководството на ТК "Левски", домакин на всички турнири на "Екофарм". Явор Цаков, председател ТК "Левски", връчи специална грамота и почетен знак на г-р Петър Велев за неговия безспорен принос в развитието на физическата култура и спортните постижения. Непосредственият повод е 100-годишнината на ФК "Левски", но едноименният столичен тенис клуб е получил правото да отличи най-заслужилите спортни дейатели на "сините" в своята област.

Класираните на първите места в "Амбинор Къп" получиха освен купи спортни облекла и специални подаръци, между които и комплект ампули от чудотворния продукт "Амбинор", който дава и наименованието на турнира.

Явор Цаков връчи на генералния спонсор на „Амбинор Къп“ г-р Петър Велев специална грамота и почетен знак за принос в развитието на спорта

Тандемът Димитър Желев и Стефан Васев габна приза при двойките

Амбинор не само активира обмяната на веществата, но и подобрява физическата издръжливост, умствената концентрацията, както и мъжкото либидо. Специалистите го определят като "Еликсир на издръжливостта", с който се преодолява пролетната умора и безпричинната отпадналост. В продукта

има и магнезий, затова въздейства позитивно в борбата със стреса. Препоръчва се и срещу отслабнала памет, при липсата на настроение, както и ако изпитвате недостиг на енергия. Много е важно да се знае, че използването на тази хранителна добавка не предизвиква никакви странични или вредни ефекти.

Емилиян ОНУФРИЕВ
BGfootball.com

Продължение
от миналия брой

Двадесетото световно първенство по футбол стартира след броени дни, а напрежението се покачва с всяка минута. Подобни събития са празник не само за пряко ангажираните към съревнованието, но и за всички фенове на най-популярния спорт. Светът става футбол на 12 юни с мача Бразилия - Хърватия. Заг чистото спортно-техническите достойнства на всеки мондиал обаче стоят усилия и много труд. Безсънни нощи на организация и подготовка на градовете домакини и стадионите, които ще приемат най-добрите национални селекции на планетата. В миналия брой ви представихме половината от тях. Продължаваме с останалите.

ЗАПОЧВА МОНДИАЛ 2014

Град: Сао Пауло
Финансова и бизнес столица на Бразилия и най-голям град, който е сред най-гъсто населените в целия свят. Местните го наричат и Град на ръмежа, тъй като тук често вали. Около 100 различни етноси ще посрещнат гостите на мондиала. Местното насе-

ление осигурява над 12% от БВП на една от най-мощните икономики в света. Не всичко обаче в Сао Пауло е бизнес и работа. Метрополисът е културен и спортен център, място, на което всеки ще изкара приятни мигове. 12 000 ресторанта чакат изгладнели клиенти, а туристи-

ческите атракции не могат да бъдат преброени. Тук са и двете най-натоварени летища в Латинска Америка.

Стадион: "Арена де Сао Пауло" - от новия сезон ще приема мачовете на Коринтианс. Създаден е от нулата не само с идеята да е гостоприемна домакин на мондиала, но и посредством прилежащата инфраструктура да даде тласък на поизостаналия източен район на града. След шампионата ще даде работа на 6000 души. Тук ще е мачът на откриването - Бразилия - Хърватия, както и още три мача от групите и два от елиминационната фаза.

Град: Куритиба

Пример за град, който дължи своето развитие на дългосрочното планиране във всеки един аспект. Броят на жителите е колкото на София, но е доста по-гъсто населен. Икономиката го нарежда на четвърто място в страната. Културното му богатство е следствие на емиграционната вълна от Европа през XIX век. Известен е и с ботаническата

си градина и футуристичната архитектура на музеите и театрите си.

Стадион: "Арена да Байшада" - смятан за един от най-модерните в Бразилия, тъй като е относително нов - завършен е през 1999 г. Разбира се, бяха предприети ремонтни дейности и редица подобрения, едно от които и увеличаване на капацитета до 40 000 души. Тук ще се изиграят четири мача от групите, като вниманието е насочено към световния шампион Испания, който среща Австралия на 23 юни.

Град: Порту Алегри

Създаден през 1742 г. от португалски и италиански емигранти. Благоприятният субтропичен климат го прави един от най-зелените в държавата. Близо 500-те му квадратни километра са залесени с над милион дървета. Порту Алегри е сред щатските столици с най-приятни температури. Средната за година е от порядъка на 19,5 градуса. Футболят разделя града на синьо-черна и червено-бяла зона - съответно цветовете на

Гремио и Интернасионал. Сериозни величини в Бразилия, завоювали трофеи на всяко едно равнище в страната, континента и света. От тук са тръгнали имена като Роналдиньо, Фалкао, Тафарел, Алешандре Пато и др.

Стадион: "Естадио Бейра Рио" - открит през 1969 г. На клубно ниво тук играе Интернасионал, а по време на мондиала ще се изиграят пет мача - четири от груповата фаза и един от елиминациите.

Град: Рио де Жанейро

Перлата на Бразилия и мечта на всеки един човек на планетата. Създаден през 1764 г., той е бил столица на държавата близо 200 години. Без съмнение най-популярната туристическа дестинация в страната, а може би и в света. Карнавалът и веселието, красивият Копакабана и блясъкът на съвременното тук се сблъскват с бедността от фавелите. Символът е статуята на Христос, която бди над града и, разбира се... "Маракана".

Стадион: "Маракана" - сред най-големите футболни легенди в света буквално от първия ден на построяването си през 1950 г. Тогава над 200 000 души гледат как на финала Бразилия пада с 1:2 от Уругвай. Тази година пак ще има финал тук, заедно с още шест мача. Иначе капацитетът е сведен до "скромните" 73 531 зрители, но игрището е най-голямото сред останалите стадиони. "Маракана" беше причината за големи дискусии в страната, след като стана ясно, че за реновирането му са отишли пари, колкото биха стигнали да бъдат построени 200 нови училища в Бразилия. Странно или не, но Бразилия няма да играе тук в предварителните групи. Никой в страната обаче не се интересува особено от това - важно е Селесао да е тук за финала...

BGfootball.com

СПОРТ ТОТО
Клуб „Нов дом“

От хилядолетния опит на Аюрведа

При мускулни и ставни болки

Неокс крем е комбинация от 5 оптимално подбрани природни съставки с бързо и продължително обезболяващо действие.

- Първоначално леко загрява
  - След това настъпва охлаждащ ефект
- В резултат намалява напрежението в засегнатата област.

Неокс крем е особено подходящ за приложение при спортуващи, преди и след активно натоварване.

NeOx

Просто се движиш!

www.ecopharm.bg